

UZASADNIENIE

W związku z dyspozycją § 5 ust. 2 Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie trybu kontroli aktów prawa miejscowego ustanowionych przez wojewodę i organy niezespólonej administracji rządowej Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, pismem z dnia 27 maja 2014 roku, znak: WOPN-PK.0211.1.2014.BG wystąpił do Ministra Środowiska o dokonanie kontroli zgodności z przepisami powszechnie obowiązującymi, a także zasadami rzetelności zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH300020, zwanego dalej zarządzeniem. Minister Środowiska po dokonaniu kontroli stwierdził uchybienia i pismem z dnia 15 lipca 2015 roku, znak: DP-074-118/24442/14/JJ wniósł o zmianę zarządzenia we własnym zakresie.

W wyniku kontroli aktu, Minister Środowiska wykazał, iż w załączniku nr 1 do zarządzenia nie zawarto współrzędnych punktów załamania granic wyłączonego terenu z obszaru. W związku z powyższym uzupełniono załącznik w celu zobrazowania rzeczywistego przebiegu granicy obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 oraz uzupełniono załącznik nr 2 z mapą obszaru Natura 2000 objętego planem zadań ochronnych.

W załączniku nr 3 do zarządzenia dla przedmiotów ochrony 9190 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*), 91F0 Łęgowe lasy dębowo- wiązowo- jesionowe (*Ficario-Ulmetum*), 91I0 Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti petraeae*), Minister Środowiska wskazał na konieczność zmiany błędnie zastosowanego kodu zagrożenia „I01 problematyczne gatunki rodzime” na właściwy, tj. „I01 obce gatunki inwazyjne”. Zgodnie z uwagą, dokonano odpowiedniej poprawy. Ponadto w ramach autokorekty zmieniono ten sam kod zagrożenia również przy siedlisku 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion*), potencjalne zagrożenia przeniesiono w odrębne wiersze oraz usunięto z zagrożeń istniejących, prawidłowo zamieszczone w zagrożeniach potencjalnych, zagrożenie „B07 - Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej”.

Minister Środowiska zwrócił także uwagę na to, iż siedlisku 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe, nie przypisano kodów zagrożeń „I01 obce gatunki inwazyjne” i „I02 problematyczne gatunki rodzime”, co wynika z opisu zagrożeń. Zgodnie z uwagą, dodano brakujące kody zagrożeń. Ponadto w ramach autokorekty ww. kody zagrożeń dodano również do siedliska 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), gdyż to również wynika z opisu zagrożeń dla tego siedliska.

Minister Środowiska zauważył, iż wskazany w załączniku nr 4 cel działań ochronnych dla przedmiotu ochrony 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) o brzmieniu *poprawa powiązań ekologicznych buczyny kompleksu leśnego Puszczy Bukowej z innymi kompleksami leśnymi Pomorza*, odnosi się do terenów znajdujących się poza obszarem Natura 2000 i tym samym wykracza poza zakres tego aktu prawa miejscowego. W związku z wykazaniem uchybienia, w załączniku nr 4 do zarządzenia wykreślono kwestionowany zapis, jako wykraczający poza zakres przestrzenny planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000.

Minister Środowiska wskazał, iż w załączniku nr 5 do zarządzenia, w odniesieniu do przedmiotów ochrony 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne z *Nympheion, Potamion*, 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*, ustanowiono działania ochronne polegające na utrzymaniu wolnej od nowej zabudowy strefy o

szerokości minimum 1000 m wokół naturalnych zbiorników i cieków wodnych, niedopuszczaniu do izolowania przez otaczającą zabudowę i infrastrukturę siedlisk rozrodczych. Następnie wskazał, iż *nie ma podstaw prawnych do ustanawiania działań ochronnych modyfikujących zagospodarowanie przestrzenne określonych gmin, w tym zobowiązujących do utrzymania obowiązujących postanowień dokumentów planistycznych. Ustawodawca w planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 przewidział możliwość ingerencji w planowanie przestrzenne ale wyłącznie poprzez ustanawianie określonych wskazań do zmian w istniejących dokumentach planistycznych i tylko w zakresie dotyczącym eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są one niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, o czym stanowi art. 28 ust. 10 pkt 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Dlatego też ustanawianie działań ochronnych ingerujący w zagospodarowanie przestrzenne należy uznać za niewłaściwe.*

W związku z powyższym zakwestionowaną formę zapisu działań adresowanych do przedmiotów ochrony 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne z *Nympheion*, *Potamion*, 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina* przeformułowano je na: *Upowszechnianie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, w szczególności z zakresu ochrony krajobrazu i zachowania bioróżnorodności, ochrony gruntów rolnych oraz ochrony wód, przy uwzględnieniu potrzeb ochrony przedmiotów ochrony.* Podmiotem odpowiedzialnym za to działanie ustanowiono Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie. Upowszechnianie dobrej praktyki rolniczej będzie służyło podniesieniu poziomu podstawowej wiedzy o ochronie przyrody, w tym o możliwościach przyczynienia się do ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, poprzez racjonalne, zrównoważone gospodarowanie na gruntach rolnych, poprzez ochronę krajobrazu, w szczególności poprzez ich niezabudowywanie, prowadzące do nieodwracalnego procesu niszczenia siedlisk gatunków (zarówno lęgowych, zimowania, obszarów migracji metapopulacji). Natomiast zapisy w zakresie gospodarki przestrzennej, zgodnie z dyspozycjami Ministra Środowiska, pozostawiono w zał. 6 zarządzenia, zmieniono również zakres strefy wolnej od zabudowy do 100 m.

Minister Środowiska stwierdził także w załączniku nr 5 uchybienie w odniesieniu do przedmiotów ochrony: 1032 Skójka gruboskorupowa *Unio crassus*, 1037 Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, 1149 Koza *Cobitis taenia*, polegające na nałożeniu na Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska obowiązku eliminacji nielegalnych punktowych źródeł zanieczyszczeń bezpośrednich, wspierania innych działań poprawiających właściwości fizyko-chemiczne wód rzeki Płoni.

W wyniku kontroli Minister Środowiska wskazał, że *działalność Inspekcji Ochrony Środowiska jest regulowana ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska, ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz aktami wykonawczymi wydanymi na podstawie ww. ustaw. Wszelkie uregulowania w planach zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 nakładające na wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska obowiązki niewynikające z ww. przepisów nie mają podstawy prawnej. W związku z powyższym ww. organy nie mogą być wskazywane jako podmioty odpowiedzialne za ww. zadania, polegające m.in. na: edukacji lokalnej społeczności, monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony lub wody w celu realizacji zadań regionalnego dyrektora ochrony środowiska, ochrony czynnej.*

W związku z uwagą, w załączniku nr 5 w ramach listy podmiotów odpowiedzialnych za realizację działań dla przedmiotów ochrony 1032 Skójka gruboskorupowa *Unio crassus*, 1037 Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, 1149 Koza *Cobitis taenia*, zmodyfikowano podmiot odpowiedzialny wskazując na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz przeformułując

jednocześnie zapis na: *Kierowanie wniosków do odpowiednich organów o wszczęcie postępowań w sprawie eliminacji nielegalnych punktowych źródeł zanieczyszczeń bezpośrednich, kontroli stanu urządzeń do gromadzenia i odprowadzania ścieków na terenach zlewni bezpośredniej rzeki Płoni. Wspieranie innych działań poprawiających właściwości fizyko-chemiczne wód rzeki powyżej miejsc występowania gatunku.* RDOŚ nie mając kompetencji ustawowych w likwidowaniu nielegalnych źródeł zanieczyszczeń (np. poprzez prowadzenie postępowań administracyjnych), może jedynie je identyfikować oraz inicjować działania na rzecz ochrony ww. gatunków zwierząt, stanowiących przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000, tj. występować z wnioskiem do stosownych organów o wszczęcie postępowań w sprawie eliminacji zagrożeń.

Minister Środowiska zauważył, iż w załączniku nr 5 i 5a do zarządzenia w odniesieniu do przedmiotów ochrony 6120 Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*), 6210 murawy kserotermiczne, 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*), 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*, 1308 Mopek *Barbastella barbastellus*, 1324 Nocek duży *Myotis myotis* nałożono na właścicieli gruntów, użytkowników gruntów, Binowo Park Sp. z o.o., placówki naukowe, organizacje pozarządowe następujące obowiązki:

- ochrona muraw przed sukcesją zaroślowo-leśną,
- użytkowanie kośne muraw na gruntach niestanowiących grunty rolne,
- zwalczanie inwazyjnych gatunków roślin na aluwialnych nadbrzeżach,
- ochrona barier biogeochemicznych wokół torfowisk mszarnych,
- ochrona strefy brzegowej,
- ochrona bierna kryjówek zimowych gatunków,
- poprawa powiązań ekologicznych między siedliskami gatunków,
- uzupełnianie liczby kryjówek dla nietoperzy,
- monitoring przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000.

Minister Środowiska wskazał, iż w przedstawionych działaniach ochronnych w sposób nieprawidłowy określono podmioty odpowiedzialne za ich wykonanie. W myśl art. 28 ust. 10 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w planie zadań ochronnych należy określić podmioty odpowiedzialne za wykonanie ustalonych działań ochronnych. W przedstawionym przepisie nie wskazano zamkniętego katalogu podmiotów, na które mogą być nałożone obowiązki, wynikające z ww. ustawy. Nie oznacza to jednak pełnej swobody w określaniu podmiotów zobowiązanych do realizacji działań wynikających z planu zadań ochronnych, ponieważ przy opracowywaniu tego dokumentu należy mieć również na uwadze inne unormowania powszechnie obowiązujące, w szczególności zasady i przepisy Konstytucji RP. Należy wskazać, iż zgodnie z konstytucyjną zasadą legalizmu, wynikającą z art. 7 Konstytucji RP, oraz wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17 listopada 2011 r. (sygn. I FSK 88/11), jedynie ustawa może normować prawa i obowiązki obywateli. Z kolei w planie zadań ochronnych - akcie prawa miejscowego, w działaniach ochronnych m.in. na właścicieli i użytkowników gruntów (...), placówki naukowe i organizację pozarządową, spółki z o.o., będące podmiotami prywatnymi, nałożono określone obowiązki. Przedstawione rozwiązanie należy uznać za niezgodne z konstytucyjnymi unormowaniami. ponadto, stanowi ono przekroczenie delegacji ustawowej zawartej w art. 28 ust. 10 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, z której nie wynika możliwość uregulowania w planie zadań ochronnych sytuacji prawnej podmiotów prywatnych, w tym ich obowiązków. Warto dodać, że na zasadach określonych w art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dopuszczalne jest nakładanie obowiązków na właścicieli lub posiadaczy obszaru ale wyłącznie na

podstawie umowy z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz w ściśle określonym zakresie oraz celu, m.in. dostosowania gospodarki rybackiej lub leśnej do wymogów ochrony obszaru Natura 2000.

W nawiązaniu do powyższego dokonano zmian w zakresie podmiotów odpowiedzialnych za ww. działania. W odniesieniu do działań z zakresu gospodarki rolnej jako podmiot odpowiedzialny pozostawiono właścicieli i użytkowników gruntów, jednakże z zaznaczeniem, iż działania te będą wykonywane na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska, na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000. W przypadku pozostałych działań podmiotem odpowiedzialnym stał się Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie na podstawie porozumienia z Binowo Park Sp. z o.o., bądź z właścicielami lub użytkownikami gruntów.

Z zał. 5a, poświęconemu działaniom z zakresu monitoringu stanu przedmiotów ochrony i realizacji działań ochronnych, usunięto placówki naukowe i organizacje pozarządowe (NGOs), wskazane w zarządzeniu jako podmioty odpowiedzialne za prowadzenie badań monitoringowych oraz urealniono terminy wykonania monitoringów dla przedmiotów ochrony. Usunięto również jako podmiot współodpowiedzialny za ocenę realizacji zadań ochronnych określonych w zarządzeniu wraz z analizą skutków i potrzeb ich modyfikacji, Regionalną Radę Ochrony Przyrody, gdyż zgodnie z ustawą o ochronie przyrody jest ona organem opiniotawczo-doradczym Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i ten drugi podmiot w całości pozostał odpowiedzialny za przedmiotowe działanie.

Minister Środowiska wskazał, iż w załączniku nr 5 do zarządzenia, w odniesieniu do przedmiotów ochrony 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne z *Nympheion*, *Potamion*, 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*), 1032 Skójka gruboskorupowa *Unio crassus*, 1037 Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, 1149 Koza *Cobitis taenia*, 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*, ustanowiono działania ochronne polegające na:

- utrzymaniu właściwego stanu urządzeń i instalacji do gromadzenia i przesyłania ścieków,
- nadzoru nad gospodarką ściekową,
- niedopuszczania do zrzutu ścieków z oczyszczalni biologicznych do zlewni naturalnych zbiorników wodnych stanowiących przedmioty ochrony,
- rozwiązania problemów gospodarki ściekowej posesji sąsiadującej z mokradłem w oddz. 349 Nadl. Gryfino poprzez budowę szczelnego, atestowanego zbiornika lub podłączenie do kanalizacji zbiorczej,
- kontroli stanu urządzeń do gromadzenia i odprowadzania ścieków na terenach zlewni,
- nielokalizowania nowych przydomowych oczyszczalni ścieków.

Minister Środowiska, zauważył, iż zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym sprawy usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych należą do zadań własnych gminy, która sama decyduje o sposobie i terminie ich realizacji. Zobowiązanie gmin w działaniach ochronnych ustanowionych w planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 do

wykonywania określonych zadań własnych ogranicza ich ustawowe kompetencje. Ponadto, takie zadania nie znajdują podstawy prawnej w upoważnieniu ustawowym określającym zakres działań ochronnych, ustalony w art. 28 ust. 10 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W związku z powyższym przedstawione działania bezprawnie ingerują w prowadzoną przez gminę gospodarkę ściekową, określając sposób jej wykonywania.

W nawiązaniu do powyższego, działanie dotyczące uregulowania gospodarki ściekowej posesji sąsiadującej z mokradłem, stanowiącym siedlisko przyrodnicze 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), należało przeformułować na Podjęcie inicjatyw przewidzianych prawem w zakresie rozwiązania problemu gospodarki ściekowej posesji sąsiadującej z mokradłem w oddz. 349 Nadl. Gryfino – budowa szczelnego, atestowanego zbiornika lub podłączenie do kanalizacji zbiorczej.. Podmiotem odpowiedzialnym stał się Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, jako organ inicjujący działania zmierzające do powstrzymania dalszego zanieczyszczenia siedliska, stanowiącego przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000. Działania dotyczące utrzymania właściwego stanu urządzeń i instalacji do gromadzenia i przesyłania ścieków, nadzoru nad gospodarką ściekową, kontroli stanu urządzeń do gromadzenia i odprowadzania ścieków na terenach zlewni, należą do zadań własnych gminy, które reguluje już ustawa o samorządzie gminnym. Dlatego też, jak wskazał Minister Środowiska, należało je usunąć z działań ochronnych. Natomiast zalecenia dotyczące minimalizowania zawartości substancji biogenych w oczyszczalniach ścieków, nie dopuszczania zrzutu ścieków do naturalnych zbiorników wodnych oraz nielokalizowania nowych przydomowych oczyszczalni ścieków w zlewniach zbiorników wodnych stanowiących siedliska przyrodnicze i siedliska gatunków, przeniesiono do zał. 6 jako zalecenia do zmian w dokumentach planistycznych.

Minister Środowiska zakwestionował również prawidłowość sformułowanych działań przypisanych siedliskom i gatunkom: 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*), 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne z *Nympheion*, *Potamion*, 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*), 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*), 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*), 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), 7220 Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*, 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne, 91F0 Łęgowe lasy dębowo- wiązowo- jesionowe (*Ficario-Ulmetum*), 1032 Skójką gruboskorupowa *Unio crassus*, 1037 Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, 1149 Koza *Cobitis taenia*, 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*, 1355 Wydra *Lutra lutra*. W wyniku kontroli stwierdzono, iż działania polegające na:

- wyłączeniu obszaru wydmy z ruchu pojazdów,
- niewydzierżawianiu na cele rybackie i wędkarskie przedmiotu ochrony,
- niebagrowaniu,
- niewykonywaniu innych prac naruszających linię brzegową i dno zbiornika,
- niedopuszczaniu do pogorszenia stanu powiązań ekologicznych starorzeczy z rzeką,
- nieodgradzaniu walem od koryta rzecznoego,
- niepogłębianiu rzeki w obszarze oddziaływania tych prac na starorzeczu,

- niezrzucaniu odpadów pozrębowych wód i okrajków torfowisk,
 - nielokalizowaniu na brzegu zbiorników punktów czerpania wód,
 - niezakładaniu plantacji choinek i poletek leśnych,
 - zakazie nawożenia,
 - niedopuszczaniu składowania w płatach ziołorośli namulów i urobku wydobywanego z rzeki,
 - niedopuszczania do pogorszenia warunków wodnych - niepogłębianie i nieoczyszczanie rowów odprowadzających wodę z torfowiska,
 - niedopuszczaniu do zmian warunków wodnych,
 - niedopuszczaniu do realizacji przedsięwzięć zmieniających warunki wodne,
 - niemodyfikowaniu przepływu wód,
 - niepogłębianiu i nieregulowaniu koryta strumienia,
 - nielokalizowaniu ferm norki amerykańskiej, szopa pracza i jenota w obszarze,
 - niewykonywaniu regulacji i odmulania cieku,
 - nieusuwaniu drzew i zarośli przybrzeżnych oraz drzew powalonych do koryta rzeki,
 - niedopuszczaniu do odwadniania, zasypywania, zmiany w intensywnie użytkowane stawy rybne drobnych zbiorników śródpolnych i śródleśnych,
 - niezarybianiu drobnych zbiorników wodnych stanowiących siedlisko gatunku,
 - niedokonywaniu zmiany użytkowania terenu,
 - niezmiennianiu stosunków wodnych,
 - niewykonywaniu orki,
 - nielokalizowaniu punktów poboru wód w okrajkach torfowisk przejściowych,
- stanowią faktycznie zakazy.

Minister Środowiska odnosząc się do tego uchybienia, wskazał, iż w planie zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 nie powinno się zamieszczać zakazów określonego działania. Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. zabrania się, co do zasady, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w szczególności pogorszyć stan siedlisk, wpłynąć negatywnie na gatunki, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązań z innymi obszarami. W związku z powyższym, należy stwierdzić, że ogólnie określone zakazy w obszarze Natura 2000 wynikają z mocy prawa. Ponadto, skoro w delegacji ustawowej do ustanowienia ww. aktów prawa miejscowego nie przewidziano możliwości ustanowienia w nich zakazów, to takie działanie stanowi przekroczenie delegacji ustawowej. Natomiast zgodnie z art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody możliwe jest dostosowanie działalności rybackiej do wymogów ochrony obszaru Natura 2000, w sposób i na zasadach określonych w tym przepisie. Jednak wyłączenia określonego jeziora z użytkowania rybackiego nie można uznać za ustanowienie ww. ograniczenia, ale za zakaz, ponieważ niweczy istotę działalności rybackiej, a nie prowadzi do jej modyfikacji.

W związku z wykazanym uchybieniem, w załączniku nr 5 do zarządzenia wykreślono, bądź zmodyfikowano treść wyżej wymienionych działań.

W związku ze zniesieniem siedlisk: 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*), 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*), 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*), 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 7220 Źródlika wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*, 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi*

Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne, 91F0 Łęgowe lasy dębowo- wiązowo- jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) z listy przedmiotów ochrony, co zostało opisane poniżej, usunięto wszystkie ustanowione działania ochronne ukierunkowane na ochronę tych siedlisk. Dotyczy to usunięcia z zał. 5 działań adresowanych wyłącznie do tych siedlisk, tj.: wyłączenie obszaru wydm z ruchu pojazdów, niezrzucanie odpadów pozrębowych wód i okrajków torfowisk, nielokalizowanie na brzegu zbiorników punktów czerpania wód, niezakładanie plantacji choinek i poletek leśnych, niedopuszczanie składowania w płatach ziołorośli namulów i urobku wydobywanego z rzeki, niedopuszczanie do zmian warunków wodnych, niedopuszczanie do realizacji przedsięwzięć zmieniających warunki wodne, niemodyfikowanie przepływu wód oraz niepogłębianie i nieregulowanie koryta strumienia.

Działanie o brzmieniu: *Utrzymywać jako nieużytki rybackie – nie dzierżawić na cele rybackie i wędkarskie (nie zarybiać i użyźniać wód). Nie bagrować i nie wykonywać innych prac naruszających linię brzegową i dno zbiornika, z wyjątkiem punktowej ingerencji w celu urządzenia i utrzymania punktów czerpania wód*, ukierunkowane na ochronę siedliska 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne z *Nympheion, Potamion* oraz gatunków: 1149 Koza *Cobitis taenia*, 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina* i ich siedlisk, przeformułowano na działanie o brzmieniu: Podjęcie inicjatyw przewidzianych prawem w zakresie utrzymywania płatów siedliska jako nieużytków rybackich z dopuszczeniem punktowej ingerencji w celu urządzenia i utrzymania punktów czerpania wód. W związku z tą zmianą, podmiotem odpowiedzialnym stał się Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Działanie o brzmieniu: *Niedopuszczać do pogorszenia stanu powiązań ekologicznych starorzeczy z rzeką Płonią, utrzymywać ich kontakt hydrologiczny z rzeką, nieodgradzać wałem od koryta rzecznego, niepogłębiać rzeki w obszarze oddziaływania tych prac na starorzecza*, ukierunkowane na ochronę siedliska 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne z *Nympheion, Potamion*, przeformułowano na: *Podczas prowadzenia prac hydrotechnicznych uwzględniać charakter siedliska poprzez utrzymywanie kontaktu hydrologicznego starorzeczy z rzeką Płonią*.

W działaniu polegającym na użytkowaniu kośnym murawy kserotermicznej, stanowiącej siedlisko przyrodnicze 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*), jednym z warunków realizacji działania jest *nie dopuszczanie do nawożenia* siedliska usunięto kontrowersyjny zapis.

Działanie polegające na *niedopuszczaniu do pogorszenia warunków wodnych - niepogłębianie i nieoczyszczanie rowów odprowadzających wodę z torfowiska (...)*, zapewniającego ochronę siedliska 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) przeformułowano na *Stopniowe zamykanie sieci melioracyjnej poprzez dopuszczanie do naturalnych procesów zarastania i zamulania rowów (...)*.

Nielokalizowanie ferm norki amerykańskiej, szopa pracza i jenota w obszarze, będące częścią zapisu działania dotyczącego ochrony gatunku 1032 Skójka gruboskorupowa *Unio crassus* przed obcymi gatunkami drapieżników, przeniesiono do zał. 6.

W zamian za: *Niewykonywanie regulacji i odmulania cieku* będące częścią zapisu działania dotyczącego ochrony gatunków: 1032 Skójka gruboskorupowa *Unio crassus*, 1037 Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, 1149 Koza *Cobitis taenia* 1355, Wydra *Lutra lutra* i ich siedlisk oraz w zamian za: *nieusuwanie drzew i zarośli przybrzeżnych oraz drzew powalonych do koryta rzeki* będące częścią zapisu działania dotyczącego ochrony gatunku 037 Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia* i jego siedliska, wskazano, iż przy planowanych pracach hydrotechnicznych realizowanych przez

Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, należy uwzględniać potrzebę ochrony siedlisk tych gatunków, *zachowując naturalne elementy ekosystemu rzecznego*.

Działanie dotyczące ochrony drobnych zbiorników wodnych, stanowiących siedliska gatunków 1037 Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*, polegające na *niedopuszczaniu do odwadniania, zasypywania, zmiany w intensywnie użytkowane stawy rybne drobnych zbiorników śródpolnych i śródleśnych oraz na niezarybianiu drobnych zbiorników wodnych stanowiących siedlisko gatunku* przeformułowano na *Podjęcie inicjatyw przewidzianych prawem w zakresie utrzymywania naturalnego charakteru siedliska gatunku poprzez dbałość o zachowanie prawidłowych stosunków wodno-gruntowych oraz zapobiegania przed zasypywaniem i przekształcaniem w intensywnie użytkowane stawy rybne*. W związku z tym za podmiot odpowiedzialny uznano Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Działania polegające na niedokonywaniu zmiany użytkowania terenu, niezmiennianiu stosunków wodnych, niewykonywaniu orki, w obszarach proponowanych rezerwatów przyrody jako powierzchni referencyjnych siedlisk przyrodniczych, stanowią powielenie zapisów dotyczących gospodarki leśnej na siedliskach przyrodniczych, dlatego też je wykreślono z działań znajdujących się w zał. 5 w tabeli zatytułowanej „Działania dotyczące całego obszaru Natura 2000 lub wielu różnych przedmiotów ochrony”.

Zapis *nielokalizowanie punktów poboru wód w okrajkach torfowisk przejściowych*, stanowi część działania ochronnego dla siedliska przyrodniczego 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*), które brzmi następująco: *Zachowanie lub kształtowanie istniejących pasów roślinności trwałej (użytków zielonych, nieużytków, zadrzewień i lasów wzdłuż linii brzegowej mokradeł). Na terenach leśnych nie wykonywać rębni zupełnych w pasie o szerokości odpowiadającej wysokości drzewostanu wokół zbiorników. Zaleca się stosowanie rębni złożonych z wydłużonym okresem odnowienia lub ograniczenie użytkowania tego pasa drzewostanu także w młodszych klasach wieku, z brakiem lokalizowania punktów poboru wód w okrajkach torfowisk przejściowych*. Działanie skierowane zostało do właścicieli gruntów przyległych do torfowisk, natomiast na terenach leśnych do Nadleśniczych Nadleśnictw Gryfino i Kliniska. Ze względu na to, że woda (zarówno woda gruntowa, powierzchniowa, jak i opadowa) jest kluczowym czynnikiem warunkującym przetrwanie siedliska. Każdy ubytek tej wody (w szczególności gdy dotyczy to małych płątów, a tak jest w tym przypadku), np. poprzez jej odprowadzanie za pośrednictwem punktów poboru wód, powoduje znaczny ubytek wartości przyrodniczych siedliska. Dlatego też pozostawiono zapis w zmienionym brzmieniu: *Zachowanie lub kształtowanie istniejących pasów roślinności trwałej (użytków zielonych, nieużytków, zadrzewień i lasów wzdłuż linii brzegowej mokradeł). Na terenach leśnych nie wykonywać rębni zupełnych w pasie o szerokości odpowiadającej wysokości drzewostanu wokół zbiorników. Zaleca się stosowanie rębni złożonych z wydłużonym okresem odnowienia lub ograniczenie użytkowania tego pasa drzewostanu także w młodszych klasach wieku, z brakiem lokalizowania punktów poboru wód w okrajkach torfowisk przejściowych*. Dokonano również korekty podmiotu odpowiedzialnego, w którym właściciele gruntów będą realizować działanie na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska, na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.

Działania o brzmieniu: *niedopuszczanie do zmian warunków wodnych, niedopuszczanie do realizacji przedsięwzięć zmieniających warunki wodne*, adresowane do siedliska 7220 Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*, przeformułowano zgodnie z dyspozycją Ministra Środowiska. Ze względu na specyficzną lokalizację płatu w krajobrazie rolniczym i związanym z nią zagrożeniem od strony zaburzenia reżimu wodnego (melioracje, budowa stawów rybnych w bezpośrednim sąsiedztwie źródłiska), należało zaplanować działania zapobiegające degradacji siedliska, poprzez dbałość o właściwe stosunki wodne w bezpośrednim jego sąsiedztwie. Obecnie kwestionowane przez Ministra Środowiska działanie rozdzielono na dwa, które przyjęły brzmienie: *Spowolnienie odpływu wody z obszaru źródłiskowego poprzez wypłylenie przegłębionych rowów melioracyjnych (częściowe zasypianie rowów lokalnym materiałem organicznym) znajdujących się w otoczeniu siedliska, w granicach działki nr 239/1 obr. Glinna, stanowiącej łękę położoną pomiędzy kompleksem źródłiskowym a rezerwatem Źródłiskowa Buczyna. Ewentualnie budowa zastawek na rowach melioracyjnych oraz* *Działania obligatoryjne: Zachowanie płatu siedliska przyrodniczego.* *Działania fakultatywne: Prowadzenie ekstensywnego sposobu użytkowania trwałych użytków zielonych znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie płatu siedliska, w granicach działki nr 239/1 obr. Glinna, stanowiącej łękę położoną pomiędzy kompleksem źródłiskowym a rezerwatem Źródłiskowa Buczyna.*

Minister Środowiska wykazał również uchybienie w ustanowionych działaniach odnosząc się ogólnie do wszystkich przedmiotów ochrony w zakresie następujących zapisów:

- rozwiązania stosowane przy projektowaniu i budowie zbiorczej kanalizacji i oczyszczalni ścieków dla miejscowości w obszarze nie mogą powodować zagrożeń dla stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000,
- podczas planowania i realizacji budowy oraz bieżącego utrzymania, konserwacji sieci, urządzeń melioracyjnych nie powinno się dopuszczać do zmiany warunków wodnych,
- w przypadku inwestycji drogowych i innych wiążących się z przekształceniem powierzchni zajętej przez siedliska przyrodnicze oraz siedliska gatunków będących przedmiotami ochrony należy dokonać oceny oddziaływania na środowisko,
- w przypadku niekwalifikowania się planowanych inwestycji do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko należy stosować obowiązkową ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000,
- w raportach uwzględniać m.in. rolę przydroży i okrajków śródleśnych tworzących ze względu na kontrast ekologiczny specyficzne warunki mikrosiedliskowe, a także kolizje z korytarzami migracyjnymi,
- podczas budowy, remontów lub zmiany nawierzchni dróg oraz innych budowli w obrębie siedliska przyrodniczego stosować certyfikowane materiały naturalne lub przetworzone.

Minister Środowiska stwierdził, iż *przedstawione działania faktycznie określają warunki realizacji przyszłych inwestycji oraz działań i nie można ich uznać za działania ochronne, które ustanawiają zadania mające prowadzić do ochrony przedmiotów ochrony. W związku z powyższym nie można takich zadań ustanawiać w planie zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000. Wtrącił również, iż właściwa realizacja inwestycji mogących oddziaływać na obszar Natura 2000 jest zapewniona poprzez przeprowadzenie dla ww. przedsięwzięć oceny oddziaływania na obszar Natura 2000, o której mowa w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku*

i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w szczególności w jej art. 96 ust. 1. Ponadto, nie ma podstaw prawnych do wprowadzania wymogu przeprowadzania do poszczególnych rodzajów inwestycji dodatkowych wymogów konsultacji z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Takie działania ochronne wykraczają poza zakres planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000.

W związku z wykazaniem uchybieniem, w załączniku nr 5 do zarządzenia wykreślono wskazania określające przyszły sposób realizacji potencjalnych inwestycji, bowiem określenie warunków ich realizacji, będzie możliwe po przeprowadzeniu procedur ocen oddziaływania na środowisko, w tym na Naturę 2000.

Minister Środowiska odniósł się również do działania ochronnego dla przedmiotu ochrony 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*), w którym ustanowiono zbieranie i usuwanie odpadów z terenu wydmy, prowadzenie nadzoru nad zachowaniem czystości przez straż miejską. Minister Środowiska w swoim piśmie wyjaśnił, iż *przedstawione działania stanowią powtórzenie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Dany przepis przewiduje, iż posiadacz odpadów jest obowiązany do niezwłocznego ich usunięcia z miejsca nieprzeznaczonego do składowania lub magazynowania. Konsekwencją niepodjęcia ww. zadań, co do zasady, jest nakazanie posiadaczowi odpadów w drodze decyzji, wydanej przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, ich usunięcie. Zgodnie z § 118 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” w rozporządzeniu nie powtarza się przepisów innych aktów normatywnych. Przepis ten, w związku z § 143 ww. rozporządzenia, ma odpowiednie zastosowanie do aktów prawa miejscowego. W związku z tym planach zadań ochronnych, które są aktami prawa miejscowego, nie powinno się powtarzać przepisów ustawowych.*

W związku ze zniesieniem siedliska 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*) z listy przedmiotów ochrony, co zostało opisane poniżej, usunięto wszystkie ustanowione działania ochronne ukierunkowane na ochronę tego siedliska.

Minister Środowiska odniósł się także do obowiązków nałożonych na zarządców dróg w działaniu: *wykonanie przepustu umożliwiającego zwierzętom bezpieczną migrację przez pas drogowy, budowy i utrzymania płotków herpetologicznych z trwałych elementów modułowych, połączonych z kanałowymi przejściami przez drogi, skierowanym na ochronę przedmiotów ochrony: 1355 wydra, 1188 kumak nizinny, 1166 traszka grzebieniasta. Minister Środowiska podkreślił, iż kompetencje zarządców dróg zostały określone w ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, w szczególności w jej art. 20. Zgodnie z tym przepisem do zadań zarządcy drogi należy m.in. realizacja zadań w zakresie inżynierii ruchu, koordynacja robót w zakresie pasa drogowego, pełnienie funkcji inwestora. W tych przepisach, ani też w innych unormowaniach nie ma podstaw prawnych do określania w działaniach ochronnych planu zadań ochronnych sposobu realizacji kompetencji przez zarządców dróg, w szczególności poprzez nakładanie na nich obowiązków podjęcia i wykonania określonych inwestycji w zakresie budowy i przebudowy dróg publicznych. W związku z powyższym takie działania, bezprawnie ingerują w uprawnienia ww. organów oraz wykraczają poza zakres przedmiotowy planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.*

W związku z uwagą zmodyfikowano podmiot odpowiedzialny za wykonania działania wskazując na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, który brzmi: *Podjęcie inicjatyw przewidzianych prawem w celu zabezpieczenia szlaków migracji płazów poprzez budowę i utrzymanie płotków herpetologicznych z trwałych elementów modułowych, połączonych z kanałowymi przejściami przez drogi, z kratownicą w nawierzchni drogi lub innych rozwiązań technicznych umożliwiających bezkolizyjną migrację osobników.*

Kontrola trwałości technicznej plotków herpetologicznych oraz drożności przejść kanałowych przez drogi. Po zrealizowanej inwestycji prowadzić coroczne kontrole przed rozpoczęciem okresu migracyjnego płazów (preferowany termin: luty-marzec).

Minister Środowiska wskazał również na konieczność jednoznacznego określenia zakresu i sposobu realizacji zaplanowanych działań odnoszących się do przedmiotów ochrony: 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*), 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion*), 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*), 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion roboretum*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe, a mianowicie:

- *dążenie do zróżnicowania struktury wiekowej drzewostanów,*
- *unikanie składowania i przetrzymywania ściętego drewna przeznaczonego do wywózki w konkretnym miejscu i czasie,*
- *dążenie w miarę możliwości do wprowadzania technologii pozyskania drewna minimalizujących ingerencję w środowisko leśne.*

Minister Środowiska uznał zaplanowane działania jako niejasne i nieprecyzyjne.

W związku z wykazaniem uchybieniem, usunięto wskazanie polegające na dążeniu do zróżnicowania struktury wiekowej drzewostanów, uznając, iż przy zobligowaniu do pozostawiania biogrup, ekosystemów referencyjnych, stosowaniu odpowiednich rębni, zróżnicowanie struktury wiekowej drzewostanu zostanie osiągnięte. Natomiast pozostałe dwa działania odpowiednio przeformułowano, w taki sposób aby były one jasne i precyzyjne. Otrzymały one następujące brzmienia: *Drewno przeznaczone do wywózki składować i przetrzymywać poza miejscami nasłonecznionymi, w odległości dłuższej niż 150 m od granic rezerwatów, w terminie od 1 września do 14 maja (poza okresem rójki owadów) oraz Drewno pozyskiwać przy użyciu technologii minimalizujących ingerencję w środowisko leśne. Zaleca się koncentrowanie prac rębnych w okresie zimowym.*

Dodatkowo w ramach ww. działania dotyczącego zwiększania zasobów martwego drewna w siedliskach leśnych wprowadzono również inne modyfikacje jego zapisu. Ostatecznie brzmi:

1) Kontynuowanie w ramach prowadzonej gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych¹ w celu zwiększenia różnorodności biologicznej i poprawy stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000, z wyłączeniem sytuacji kłaskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia.

2) Rozważając ilość drzew biocenotycznych niezbędnych do pozostawienia na powierzchni podlegającej użytkowaniu rębnemu, należy uwzględniać również ich depozyt w sąsiednich wydzieleniach (np. ekosystemy referencyjne, rezerваты przyrody, tereny trudnodostępne, itp.) powierzchnię rozliczając w ramach ostępu.

3) W przypadku konieczności ścięcia drzewa o charakterze drzewa biocenotycznego dopuszcza się pozostawienie na gruncie nieprzydatnego pod względem gospodarczym fragmentu drzewa (np. objętego zgnilizną) celem zwiększenia zasobu martwego drewna, przy czym w miarę możliwości celowym jest pozostawianie całych ściętych drzew lub ich dłuższych fragmentów.

4) Zaleca się zostawiać w lesie pozostałości po rębach (nie wypalać, nie zrzucać do mokradeł, źródlisk i zbiorników), z dopuszczeniem zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności.

W ramach utrzymania w składzie drzewostanów właściwych gatunków rodzimych, w przypadku odnawiania sztucznego, wprowadzono modyfikację zapisów pkt 3 dotyczących stosowania składów gatunkowych upraw dla odpowiednich typów drzewostanów i zalecany rodzaj rębni, dostosowując go do zapisów Aneksu Nr 3/2014 do porozumienia nr 12/2009 z dnia 23.11.2009 r. zawartego pomiędzy Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie, a Regionalnym Dyrektorem Lasów Państwowych w Szczecinie.

Dodatkowo pkt 6 przeredagowano na zapis: *Podczas zabiegów hodowlanych i pielęgnacyjnych w miarę możliwości zachowywać w składzie drzewostanów i podszytu przedstawicieli obecnych w nich gatunków rodzimych drzew i krzewów (nie eliminować ze składu takich taksonów jak: leszczyna, głogi, bez czarny, grab, wiąz, berberys, jabłoń dzika i grusza dzika, czeremcha pospolita, czereśnia pospolita, szakłak, kruszyna, wierzba).*

W działaniu dotyczącym dęba w składzie drzewostanów, usunięto ostatnie zdanie: *Gniazdo nie wyznaczać w płatach siedlisk zajmujących powierzchnię mniejszą niż 1 ha.*

Ponadto, w działaniu dotyczącym eliminowania i ograniczania udziału gatunków inwazyjnych w składzie drzewostanów i podszytów zmodyfikowano zapis na brzmienie:

1) Sukcesywnie podczas zabiegów hodowlanych, pielęgnacyjnych i ochronnych eliminować z drzewostanów i podszytu gatunki obce (robinia akacjowa, dąb czerwony, czeremcha amerykańska, klon jesionolistny, świdośliwa, śnieguliczka, tawlina jarzębolistna) z dopuszczeniem używania środków chemicznych stosowanych punktowo.

2) Nie dokonywać nowych nasadzeń ww. inwazyjnych gatunków w płatach siedlisk przyrodniczych oraz na pozostałym obszarze w obrębie obszaru Natura 2000.

Natomiast w działaniu dotyczącym ograniczania udziału gatunków obcych ekologicznie poprawiono powierzchnię kęp z zapisu *do 5 arów*, na *ok. 5 arów*.

Jednocześnie w działaniu dotyczącym ochrony cech siedliska przyrodniczego podczas odnawiania drzewostanów zmodyfikowano jego zapis na:

1) Dostosowywać rębnię do warunków lokalnych chroniąc i wykorzystując odnowienie naturalne tj.:

a) przy rębniach, w szczególności wielkopowierzchniowych, zachowywać powstałe naturalnie kępy podrostu,

b) na powierzchniach wskazanych w planie urządzania lasu wprowadzać rębnie złożone z wydłużonym okresem odnowienia lub przerębowe (np. w przypadku licznego pojawiania się kęp podrostu),

c) W celu wsparcia odnowienia naturalnego w drzewostanach rębnych dopuszcza się mechaniczne przygotowanie gleby z warunkiem zachowania fragmentów runa bez ingerencji o łącznej powierzchni stanowiącej co najmniej 5% powierzchni wydzielania o minimalnej powierzchni zachowywanych płatów wynoszącej 1 ar.

2) Preferować odnowienia naturalne drzewostanu, a w przypadku niemożności ich uzyskania, dopuszcza się odnowienia sztuczne. Przy ewentualnych odnowieniach sztucznych sposoby przygotowania gleby powinny w maksymalnym stopniu chronić glebę przed naruszeniem jej struktury czy niszczeniem żyjących w niej organizmów.

3) Powierzchnie manipulacyjne, na których wykonywana jest orka w celu sztucznego odnowienia nie powinny przekraczać 6 ha, przy czym w obrębie powierzchni manipulacyjnej łącznie na 5% powierzchni zachować runo i glebę bez orki (optymalnie w miejscach z typowo wykształconym dla siedliska runem).

4) *Zaleca się przy odnowieniu sztucznym przygotowywać glebę ręcznie na stokach o pochyleniu przekraczającym 20 stopni. Przy stokach o mniejszym nachyleniu, ewentualną orkę wykonywać wyłącznie po warstwiczy (nigdy w dół stoku).*

W ramach ochrony ekotonów, zmodyfikowano zapis na:

Kształtowanie stref ekotonowych o szerokości ok. 1-2 wysokości drzewostanu wzdłuż naturalnych zbiorników wodnych, rzek, źródlisk oraz bagien, torfowisk (stanowiących siedliska przyrodnicze) o powierzchni powyżej 0,5 ha, nieużytkowane rębniami zupełnymi (zaleca się stosowanie rębni złożonych z wydłużonym okresem odnowienia lub ograniczenie użytkowania tego pasa drzewostanu).

W działaniu dotyczącym ochrony biernej biogrup zmodyfikowano zapis tego działania ochronnego na:

1) *Wykluczać z użytkowania gospodarczego i hodowlanego w drzewostanach rębnych i przeszłorębnych biogrupy o powierzchni stanowiącej ok. 5% wydzielienia przekraczającego 1 ha (powierzchnia biogrup nie może być mniejsza niż 0,06 ha).*

2) *Biogrupy wyznaczać w płatach typowo wykształconego siedliska, z drzewostanem bukowym, bez udziału gatunków obcych*

i wyodrębnić jako kępy, pozostawiając je do naturalnego rozpadu.

4) *W przypadku zagrożenia dla bezpieczeństwa wskazana jest interwencja polegająca np. na powaleniu drzew zagrażających użytkownikom dróg i szlaków udostępnionych do ruchu. Drzewa zwalone na drogi, szlaki i ścieżki przecinać i odsuwać na bok, w celu unikania powstawania obejść i objazdów.*

Minister Środowiska odnotował także w załączniku nr 6 zarządzenia, iż w uchwale nr III/21/2002 Rady Gminy Stare Czarnowo z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Stare Czarnowo, dotyczącej budowy wschodniego obejścia miasta Szczecina w ciągu drogi krajowej nr 3 wskazano, iż utrzymanie tego Planu lub realizacja wynikającego z niego przedsięwzięcia będzie wymagało przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w tym w szczególności oceny wpływu na siedliska przyrodnicze i gatunki będące przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 oraz spójność tego obszaru. Minister Środowiska orzekł, iż *wprowadzenie przedstawionych wskazań do zmian do dokumentów planistycznych prowadziłoby do powtórzenia lub modyfikacji przepisów ustawowych w aktach prawnych, w szczególności do bezprawnej modyfikacji procedury ocen oddziaływania na obszar Natura 2000 oraz oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko. Ponadto procedura ocen oddziaływania na obszar Natura 2000 została normatywnie określona w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w szczególności w jej art. 96 ust. 1. Dlatego nie powinno się bezpodstawnie w nią ingerować poprzez m.in. wyznaczanie a priori inwestycji, dla których wymagane będzie przeprowadzenie oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.*

Mając na uwadze powyższe, usunięto to wskazanie.

Ponadto, wprowadzono obecnie obowiązujący dokument planistyczny do wskazań do zmian w istniejącym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stare Czarnowo.

Minister Środowiska zasygnalizował również, iż *nie ma potrzeby wyszczególniania miejsca ogłoszenia aktu, ponieważ wynika ono z art. 13 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych.*

Uwaga została uwzględniona przy sporządzaniu niniejszego zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020.

W październiku 2015 r., w ramach aktualizacji Standardowego Formularza Danych, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska wskazała konieczność ponownej weryfikacji przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020. Wskutek uzgodnień Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie z Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska, zmianie uległy oceny 11 siedlisk przyrodniczych oraz 6 gatunków roślin i zwierząt:

- 1) 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*) – ze względu na znikome zasoby siedliska w obszarze (1,33 ha) i jego izolację, a także małe zróżnicowanie roślinności (dominują murawy szczotlichowe, znikome powierzchnie zajmują murawy porostowe i bliźniczkowe), ubogi zestaw gatunków typowych oraz zanik działania eolicznego (zapewniającego naturalną dynamikę siedliska) z powodu wypłaszczenia wydmy, zdecydowano się na obniżenie reprezentatywności z C na D, co oznacza, iż siedlisko straciło status przedmiotu ochrony. W związku z tym, iż nie planuje się działań dla przedmiotu ochrony z oceną D, siedlisko usunięto z zał. 3, 4 i 5 zarządzenia.
- 2) 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne – po dokonanej weryfikacji reprezentatywność siedliska oceniono jako „nieznaczącą” (ocena D). Siedlisko wskazuje na brak potencjału przetrwania. W związku z tym, iż nie planuje się działań dla przedmiotu ochrony z oceną D, siedlisko usunięto z zał. 3, 4 i 5 zarządzenia.
- 3) 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*) – O pozostawieniu oceny „nieznaczącej” zadecydowała niewielka powierzchnia (0,99 ha), którą zajmuje to siedlisko w obszarze oraz ubogie zróżnicowanie florystyczne. W związku z tym, iż nie planuje się działań dla przedmiotu ochrony z oceną D, siedlisko usunięto z zał. 3, 4 i 5 zarządzenia.
- 4) 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*) – O pozostawieniu oceny „nieznaczącej” zadecydowała niewielka powierzchnia płatów siedliska (0,07 ha) oraz ich rozproszenie w obszarze (na skarpach przydrożnych), ekspansja zarośli i zacienienie przez drzewa. W związku z tym, iż nie planuje się działań dla przedmiotu ochrony z oceną D, siedlisko usunięto z zał. 3, 4 i 5 zarządzenia.
- 5) 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) – wprowadzono do wykazu siedlisk występujących na terenie obszaru z oceną „nieznaczącą” (ocena D). W związku z niezakwalifikowaniem siedliska do przedmiotu ochrony, w zarządzeniu należało wykreślić przypisane siedlisku zagrożenia, cele i działania. Siedlisko występuje w obszarze, jednakże jego zasoby w obszarze są znikome (poniżej 1 ha). O nadanej ocenie reprezentatywności zadecydował również ubogi skład florystyczny i ekspansja szuwarów (i przez to częściowo zdegradowana struktura).
- 6) 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) – po dokonanej weryfikacji reprezentatywność siedliska oceniono jako „nieznaczącą” (ocena D). Powodem obniżenia oceny reprezentatywności są znikome zasoby siedliska w obszarze (0,11 ha), inwazja gatunków obcych geograficznie bylin (m.in. nawłóć późna *Solidago gigantea*, niecierpek gruczołowaty *Impatiens glandulifera*, astry *Aster sp.*, klon jesionolistny *Acer negundo*, kolczurka klapowana *Echinocystis lobata*, rdestowiec sachaliński i ostrokończysty) oraz problemy w kształtowaniu się siedliska ze względu na konieczność utrzymywania pełnego zwarcia drzewostanów łągowych oraz ekspansję zarośli wierzbowych. Wszystkie te czynniki złożyły się na niski potencjał

przetrwania siedliska. W związku z tym, iż nie planuje się działań dla przedmiotu ochrony z oceną D, siedlisko usunięto z zał. 3, 4 i 5 zarządzenia.

7) 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) – wykreślono z wykazu siedlisk występujących w obszarze Natura 2000, co było efektem weryfikacji statusu siedliska w SDF. W związku z powyższym usunięto siedlisko z załącznika nr 4 zarządzenia.

8) 7220 Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati* – wprowadzono do wykazu siedlisk, na podstawie wyników inwentaryzacji przyrodniczej w ramach pracy nad planem zadań ochronnych w 2013 r. Jedyny płat tego siedliska zlokalizowano wówczas pomiędzy miejscowością Glinna a rezerwatem przyrody Źródłiskowa Buczyna. Podczas weryfikacji SDF dokonanej w październiku 2015 r. uznano, iż zasoby siedliska w obszarze są nieznaczące (ocena D). Zaznaczono jednak, iż potencjalny areal siedliska w obszarze może być znacznie większy ze względu na polodowcowe przewarstwienia kredowe, łuskową budowę geologiczną podłoża i bardzo liczne występowanie zjawisk źródłiskowych (helokreny, limnokreny i reokreny). W związku z powyższym uznano wówczas, iż siedlisko wymaga dalszego rozpoznania w obszarze. Równoległe z weryfikacją SDF, w rezerwacie Źródłiskowa Buczyna prowadzone były prace badawcze pod kierunkiem P. Pawlaczyka, podczas których ujawniono występowanie siedliska w centralnej części rezerwatu, na powierzchni ok. 2 ha, przy czym nie można wykluczyć, że źródeł petryfikujących jest w obszarze Wzgórz Bukowych znacznie więcej. W związku z udowodnieniem istotnego znaczenia siedliska dla obszaru, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie wystąpił w dniu 23 listopada 2016 r. z wnioskiem o zmianę SDF w zakresie podniesienia statusu siedliska 7220 i tym samym uznanie go za przedmiot ochrony w obszarze. Wniosek został pozytywnie rozpatrzony przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska i umieszczono siedlisko 7220 na liście przedmiotów ochrony w zmienionym w maju 2017 r. Standardowym Formularzu Danych.

9) 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk – wykreślono z wykazu siedlisk występujących w obszarze Natura 2000, co było efektem weryfikacji statusu siedliska w SDF. W związku z powyższym usunięto siedlisko z załącznika nr 4 zarządzenia.

10) 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne – utrzymano ocenę D, nie planuje się działań, dlatego też siedlisko usunięto z zagrożeń, celów i działań. O pozostawieniu oceny „nieznaczącej” zadecydowały znikome zasoby siedliska w obszarze (5,10 ha) w postaci niewielkich, rozproszonych płatów, izolacja, niewielkie zróżnicowanie roślinności i stosunkowo małe zróżnicowanie gatunków typowych.

11) 91F0 Łęgowe lasy dębowo- wiązowo- jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) – wprowadzono do wykazu siedlisk występujących na terenie obszaru z oceną „nieznaczącą” (ocena D). W związku z niezakwalifikowaniem siedliska do przedmiotu ochrony, w zarządzeniu należało wykreślić przypisane siedlisku zagrożenia, cele i działania. Siedlisko występuje w obszarze, jednakże zajmuje ono niewielką powierzchnię i jest wykształcone stosunkowo słabo.

12) 1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* – wprowadzono do wykazu gatunków występujących na terenie obszaru z oceną „nieznaczącą” (ocena D). W związku z niezakwalifikowaniem gatunku jako przedmiotu ochrony, w zarządzeniu należało wykreślić przypisane temu gatunkowi zagrożenia, cele i działania. W obszarze Wzgórz Bukowych gatunek ten posiada przynajmniej 6 stanowisk, jednakże nie wykonywano jeszcze pełnego rozmieszczenia gatunku w obszarze. Natomiast istniejąca baza pokarmowa oraz rozprzestrzenienie siedlisk pozwala sądzić, iż są one wystarczające dla długoterminowego przetrwania gatunku.

13) 1088 Kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo* – W 2015 r. w ramach realizacji planu zadań ochronnych, dokonano uzupełnienia stanu wiedzy o gatunku w obszarze. Negatywne wyniki weryfikacji terenowej wskazały, iż w obszarze gatunek nie występuje. Nie ma również możliwości, iż w okresie najbliższego półwiecza obszar będzie zasiedlony przez tego chrząszcza. W związku z powyższym gatunek ten należało skreślić z listy przedmiotów ochrony i tym samym wykreślić gatunek z zarządzenia.

14) 1145 Piskorz *Misgurnus fossilis* – wykreślono z wykazu gatunków występujących w obszarze Natura 2000, co było efektem weryfikacji statusu gatunku w SDF. W związku z powyższym usunięto gatunek z załącznika nr 4 zarządzenia.

15) 1149 Koza *Cobitis taenia* – populację tego gatunku w obszarze oceniono jako „nieznaczącą” (ocena D). W związku z niezakwalifikowaniem gatunku do przedmiotu ochrony, w zarządzeniu należało wykreślić przypisane temu gatunkowi zagrożenia, cele i działania.

16) 1323 Nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii* – wykreślono z wykazu gatunków występujących w obszarze Natura 2000, co było efektem weryfikacji statusu gatunku w SDF. W związku z powyższym usunięto gatunek z załącznika nr 4 zarządzenia.

17) 1337 Bóbr europejski *Castor fiber* – wprowadzono do wykazu gatunków występujących na terenie obszaru z oceną „nieznaczącą” (ocena D). W związku z niezakwalifikowaniem gatunku do przedmiotu ochrony, w zarządzeniu należało wykreślić przypisane temu gatunkowi zagrożenia, cele i działania. Gatunek ten trwale zdomowił się w obszarze i tworzy stabilną lub nawet ekspansywną populację lokalną składającą się z kilku rodzin. Jednakże wobec rozprzestrzenienia się gatunku w skali ponadregionalnej, jego zasoby lokalne oceniono jako „nieznaczące”.

Ponadto, w ramach autokorekty, dokonano następujących poprawek:

- 1) z wykazu powierzchni referencyjnych umieszczonego pod tabelą załącznika nr 5 zarządzenia, wykreślono oddz. 257 c Nadl. Gryfino, ze względu na jego lokalizację poza granicami obszaru Natura 2000 oraz wykreślono oddz. 246 m Nadl. Gryfino, gdzie znajduje się płat siedliska 91F0 Łęgowe lasy dębowo- wiązowo- jesionowe (*Ficario-Ulmetum*), który zgodnie z aktualnym SDF, dostępnym na <http://natura2000.gdos.gov.pl/>, nie stanowi przedmiotu ochrony w obszarze.
- 2) w załączniku nr 5a zarządzenia, gdzie wskazano miejsca realizacji monitoringu, przy wydzielaniach leśnych Nadl. Gryfino: 257 b, 178 c, 223 d, 233 f, 119 cx, podano informację o ich położeniu w rezerwach przyrody Bukowe Zdroje, Kołowskie Parowy, Źródłiskowa Buczyna i Buczynowe Wąwozy. Informację tą umieszczono w załączniku 5a, w sposób analogiczny jak w przypadku wydzielenia 249 a, który znajduje się w rezerwacie przyrody „Bukowe Zdroje”.
- 3) w załączniku nr 5, w działaniach z zakresu uzupełnienia stanu wiedzy o siedlisku 7220 Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*, dokonano zmiany w obszarze wdrażania działania. Stopień rozpoznania siedliska w obszarze, podczas opracowywania planu zadań ochronnych oceniony wówczas jako dobry, okazał się nieprawidłowy. Dowodem na to jest publikacja artykułu Rezerwat Źródłiskowa Buczyna im. J. Jackowskiego – elementy hydrogeniczne w krajobrazie buczynowego kompleksu leśnego autorstwa Pawlaczyk P., Kujawa-Pawlaczyk J., Domian G., Malinowski R. 2015. [w: Wołejko L. (red.). Torfowiska Pomorza – identyfikacja, ochrona, restytucja. Klub Przyrodników]: 33-56. Stwierdzone zostały wówczas płaty siedliska, na znacznie większych powierzchniach, niż płat zarejestrowany w 2013 r. pomiędzy miejscowością Glinna i rezerwatem „Źródłiskowa Buczyna”. Budowa geologiczna obszaru Wzgórz Bukowych oraz niedostatek jego eksploracji pod kątem występowania tego

siedliska 7220 wskazuje na to, że nie można wykluczyć występowania źródeł w innych miejscach. W pierwotnym brzmieniu podmiotu wskazano na jedyny płat siedliska zinwentaryzowany w 2013 r., natomiast zasadne było wskazanie obszaru wdrażania w całym obszarze Natura 2000 (włącznie w płatach siedlisk zarejestrowanych w 2013 r. oraz 2015 r.). Ponadto uzupełniono brzmienie działania o *uzupełnienie stanu wiedzy o siedlisku, w zakresie rozmieszczenia i oceny stanu zachowania jego poszczególnych płatów oraz weryfikację zagrożeń i działań ochronnych (w ciągu pierwszych 5 lat obowiązywania PZO).*

Zgodnie z art. 28 ust. 9 oraz ust. 4 ustawy o ochronie przyrody Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie zapewnił udział społeczeństwa w opracowywaniu zmiany planu zadań ochronnych w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Informację o przystąpieniu do dokonywania zmiany planu zadań ochronnych podano do publicznej wiadomości, publikując obwieszczenie znak WOPN-PK.6320.18.BG z dnia 12 sierpnia 2015 r. o zamiarze zmiany planów zadań ochronnych, w tym dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020, poprzez:

- udostępnienie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie w terminie od 14 sierpnia 2015 r. do 17 września 2015 r.
- na tablicy ogłoszeń wszystkich jednostek samorządu terytorialnego objętych granicami obszaru Natura 2000
- ogłoszenie w prasie o zasięgu wojewódzkim dla województwa zachodniopomorskiego „Nasz Dziennik” z dnia 17 sierpnia 2015 r.

W wyniku procedury konsultacji roboczych zgłoszono 6 uwag i wniosków. Ich zestawienie wraz z informacją w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę oraz w jakim zakresie zostały uwzględnione zawarto w poniższej tabeli.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
1	Urząd Gminy Stare Czarnowo	Z uwagi na datę przesłania (25 maja 2017r. po godzinach pracy Urzędu) do Urzędu Gminy w Starym Czarnowie pisma w sprawie przygotowania projektu zmiany planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH 320020 proszę o przedłużenie terminu zapoznania się z proponowanymi zmianami oraz do terminu wniesienia uwag do dnia 7 czerwca 2017 r. Z uwagi na fakt, iż w/w obszar leży w większości na	Uwagi nie uwzględniono. Wyznaczony termin do 30 maja br. jest terminem konsultacji roboczych. Będzie możliwość wniesienia swoich uwag w ramach konsultacji społecznych, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016 r., poz. 353 z późn. zm.). Wobec

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		teren administracyjnym Gminy Stare Czarnowo oraz zależności jakie wynikają z dokumentów planistycznych Gminy, sprawa winna być przeanalizowana dokładnie, a Organ winien mieć prawo do ustosunkowania się do planowanych zmian w realnym terminie. W związku z powyższym proszę o przedłużenie możliwości wnoszenia uwag i wniosków.	tęgo nie ma uzasadnienia do przedłużenia terminu konsultacji roboczych do dnia 7 czerwca 2017 r.
2	Klub Kniejołaza	<p>1. Proszę o wnikliwe przeanalizowanie wpływających w sprawie tego projektu uwag i wyczerpujące wyjaśnienie rozpatrzenia każdej z nich ze względu na szczególnie drażliwy społecznie temat ochrony przyrody Wzgórz Bukowych oraz ze względu na znane nam fakty, które dowodzą obszernych konsultacji RDOŚ w Szczecinie z UM Stare Czarnowo i Lasami Państwowymi, a także innymi podmiotami, które to konsultacje nie zostały opisane w Państwa uzasadnieniu zmian PZO. Dowodzi to braku przejrzystości procesu tworzenia prawa miejscowego i rodzi podejrzenia o niejasne powiązania zewnętrzne organu państwowego, jakim jest RDOŚ w Szczecinie.</p>	<p>Uwagę częściowo uwzględniono. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, jako organ tworzący akt prawa miejscowego w postaci Zarządzenia, ma obowiązek przeanalizować wszystkie uwagi, które wpłynęły w ramach konsultacji i tak jest również w tym przypadku, wszystkie uwagi, które wpłynęły do tego planu zostały poniżej zapisane i rozpatrzone wraz z uzasadnieniem. Ponadto, RDOŚ na każdym etapie tworzenia prawa, również w ramach konsultacji roboczych w Zespole Lokalnej Współpracy (ZLW), w celu uzyskania aktu prawa miejscowego o znacznie większej jakości merytorycznej, konsultuje i tworzy projekty tych aktów z zarządcami terenu (w tym przypadku z PGL LP). Jest to obowiązek wynikający z art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 z późn. zm.), który mówi iż sporządzający projekt planu zadań ochronnych, o którym mowa w ust. 1, umożliwi zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu. Proces tworzenia przedmiotowego aktu prawnego na tym etapie jeszcze się nie zakończył, gdyż niniejsze konsultacje robocze, wchodzą w zakres ww. art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody.</p>
		2. W procesie rozpatrywania uwag	Uwagę uwzględniono. Cytowany § 5

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>prosimy o uwzględnienie obowiązujących zasad służby cywilnej, a szczególnie &5. Zarządzenia nr 70 Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2011 r.</p>	<p>Zarządzenia nr 70 Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2011 r. w sprawie wytycznych w zakresie przestrzegania zasad służby cywilnej oraz w sprawie zasad etyki korpusu służby cywilnej, jest stosowany na każdym etapie postępowania administracyjnego i legislacyjnego, gdyż zapewniony jest dostęp do informacji o zasadach i efektach swojej pracy i podejmowanych rozstrzygnięć, czego dowodem są m.in. niniejsze konsultacje robocze i szczegółowe wyjaśnienia do uwag w ramach prac ZLW. Całe postępowanie jest jawne, a efekty prac są wyczerpująco uzasadnione, ze wskazaniem powodów ich przyjęcia oraz celów, które mają zostać osiągnięte, zwłaszcza w sprawach będących przedmiotem rozbieżności, które mają miejsce w tym przypadku.</p>
		<p>3. Zmiany znacznie osłabiają zakres ochrony obszaru Natura 2000, podczas gdy PZO może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt. Proszę podać przy rozpatrzeniu każdej z uwag, które wpłyną do tego projektu, uzasadnienie jak ono ma się do potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt. RDOŚ nie ma prawa osłabiać reżimu ochronnego zawartego w PZO bez jasnych wskazań wynikających z konieczności ustawowych. Tymczasem w projekcie czyni się to wielokrotnie.</p>	<p>Uwagi nie uwzględniono. Zdaniem RDOŚ zapisy zawarte w planie zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru są wystarczające dla skutecznej ochrony siedlisk i gatunków, dla ochrony których został on powołany, a w żadnym przypadku nie osłabiają ochrony przedmiotów ochrony w tym obszarze. Należy pamiętać, iż cały plan zadań tworzy spójną całość, gdzie każdy z załączników odgrywa ważną rolę w zapewnieniu trwałości właściwego stanu przedmiotów ochrony. Tym samym, dobrze zdiagnozowane i określone zagrożenia, wraz z zaplanowanymi działaniami ochronnymi oraz wskazaniem planistycznymi, stanowią skuteczne narzędzie do zarządzania obszarem gwarantującym zachowanie jego jakości. Pamiętać należy także, iż pojawiające się zagrożenia, będą weryfikowane na etapie procedury oceny oddziaływania na obszar Natura 2000, także stanowiącej jeden z elementów narzędzi służących ochronie obszarów cennych</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			<p>przyrodniczo (ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Dz. U. 2016 r., poz. 353 z późn. zm.), jak również podlegają przepisom ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a w szczególności art. 33 (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 z późn. zm.).</p> <p>Wobec powyższego, nie zachodzi obawa osłabienia reżimu ochronnego przedmiotów ochrony, zawartego w PZO dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020.</p>
		4. Projekt PZO zakłada wykreślenie kilkunastu przedmiotów ochrony, co uzasadniane jest weryfikacją SDF obszaru przez GDOŚ. Prosimy o szczegółowe uzasadnienie wszystkich tych zmian.	<p>Uwagi nie uwzględniono. Procedura zmiany SDF jest osobnym procesem prowadzonym przez GDOŚ, więc nie ma możliwości odniesienia się i szczegółowego uzasadnienia wszystkich zmian w SDF, gdyż PZO określa zagrożenia, cele działań ochronnych i działania ochronne dla poszczególnych przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Dokumentacja do PZO może stanowić podstawę do zmiany SDF, lecz nie można tego uczynić w PZO, gdyż PZO opiera się na obowiązującym SDF.</p>
		5. W lasach „inne rodzaje praktyk leśnych”, to zagrożenia aktualne, co jest oczywiste dla obserwujących aktualną gospodarkę leśną.	<p>Uwagi nie uwzględniono. Do tej pory nie stwierdzono, aby gospodarka leśna stanowiła zagrożenie dla przedmiotów ochrony w tym obszarze. Dzięki racjonalnej gospodarce leśnej występują siedliska przyrodnicze, dla których wyznaczono obszar Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020. Natomiast może stanowić zagrożenie potencjalne. Dlatego wszystkie opisy do zagrożenia <i>B07 inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej</i> zostały przeniesione do opisów zagrożeń potencjalnych.</p>
		6. Przywrócić pierwotną (obecnie obowiązującą) treść działania ochronnego dla siedliska 91E0 w	<p>Uwagi nie uwzględniono. Twardy zapis: <i>Wylączyć z użytkowania łągi źródłowe ...</i>, zgodnie z uwagami</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		zakresie szczególnej ochrony leśnych ekosystemów źródłiskowych i łągowych.	Ministra Środowiska stanowi zakaz, wobec tego należało przeformułować ten zapis w niniejszym zarządzeniu.
		7. Rębnie nie są działaniami ochronnymi, tylko działaniami zaburzającymi procesy naturalne na siedliskach przyrodniczych.	Uwagi nie uwzględniono. Dla siedlisk przyrodniczych rodzaje rębni dobrano jako najbardziej ograniczające ingerencję w siedliska leśne. Są to rębnie złożone ograniczające do minimum wpływ oddziaływania na leśne zbiorowiska. Nie zaburzają one półnaturalnych (nie zaś naturalnych) procesów rozwojowych, zachodzących w zbiorowiskach leśnych. Z praktyki wieloletniej wynika, że tego typu rębnie i działania są najbardziej ograniczające wpływ działalności na półnaturalną roślinność i w tym wypadku nie można już bardziej zminimalizować wpływu tej działalności. Użytkowanie rębne nie spowoduje zaniku określonego typu siedliska oraz zmniejszenia jego powierzchni, a planowane użytkowanie rębniami złożonymi ma na celu stworzenie odpowiednich warunków do powstania i rozwoju młodego pokolenia, co wynika wprost z szacowanej struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów na koniec okresu obowiązywania planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Gryfino.
		8. Pozostawić bezwzględnie w niezmienionej formie zapisy dotyczące pozostawiania martwego drewna i drzew biocenotycznych. Zmiany nie mają jakiegokolwiek uzasadnienia, poza interesem gospodarczym LP.	Uwagi nie uwzględniono. Zdaniem RDOŚ zapisy dla poprawy zasobów martwego drewna są wystarczające w tym obszarze. Intencją planu zadań ochronnych nie może być „sztuczne” zwiększanie zasobów martwego drewna, lecz powinno być uzależnione od naturalnych procesów wydzielania się drzew, a konsekwentne pozostawianie drzew martwych, zamierających, drzew zahubionych, wykrotów i złomów oraz pozostawianie w cięciach rębnych biogrup stanowiących ok. 5% użytkowanego rębnie drzewostanu, tak by w przyszłym pokoleniu drzewostanu mogły one tworzyć grupy drzew starych, a docelowo budować

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			zasoby wielkowymiarowego martwego drewna, jest już ponadto uregulowane odrębnymi instrukcjami i zasadami oraz zobowiązaniami (m.in. FSC) obowiązującymi w PGL LP.
		9. Pozostawić oryginalny zapis dotyczącego traszki i kumaka. Publikacje naukowe uzasadniają strefę bez zabudowy i przekształcania siedlisk 1000 m. Także we wskazaniach do Studiów gmin.	Uwagi nie uwzględniono. Publikacja (Kurek T., Rybacki M., Sołtysiak M. 2011. Poradnik ochrony płazów. Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot. Bystra) wskazuje najbardziej pożądane (maksymalne) odległości przemieszczania się tych gatunków. Co nie jest jednoznaczne z zakazem zabudowy. Natomiast PZO nie może ingerować i ograniczać w tak istotny sposób prawa własności. Dlatego też w załączniku dotyczącym wskazań do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, dokonano stosownej korekty, a zapis z załącznika dotyczącego działań ochronnych został usunięty, zgodnie z dyspozycją Ministra Środowiska.
		10. 5 dni na przeanalizowanie projektu to kpina ze społeczeństwa. RDOŚ pracował nad tym wiele miesięcy!	Uwagi nie uwzględniono. 5 dniowy termin dotyczy tylko i wyłącznie konsultacji roboczych w ramach ZLW. Natomiast będzie jeszcze możliwość wniesienia swoich uwag w ramach konsultacji społecznych, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016 r., poz. 353 z późn. zm.). Wobec tego uwaga jest niezasadna.
3	Klub Przyrodników	1. Proponowane zmiany znacznie ograniczają i osłabiają zakres ochrony obszaru Natura 2000, wynikający z dotychczas obowiązującego PZO. Tymczasem, zgodnie z art. 28 ust 5 zdanie ostatnie ustawy o ochronie przyrody, plan zadań ochronnych może być	Uwagi nie uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 3 Klubu Kniejołaza). Ponadto, w zakresie zmian zarządzeń na skutek wskazań Ministra Środowiska w ramach kontroli nadzorczej aktów prawa miejscowego, zgodnie ze stanowiskiem Departamentu Prawnego Ministerstwa

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt. Ustawodawca przyjął, że plan zadań ochronnych sporządza się na czas określony, a przed upływem tego czasu można go zmienić tylko w okolicznościach określonych ustawą. Intencją takiego zapisu była ochrona trwałości ustanowionego planu. Przepis ten uniemożliwia dokonanie zmiany planu zadań ochronnych z innych przyczyn, jak również ujęcie w zarządzeniu zmieniającym zmian wynikających z innych przyczyn. W związku z tym obecnie rozważana zmiana PZO, nawet jeśli wynika z uwag legislacyjnych, powinna być dokonana w ten sposób, by zapewnić nie mniejszy reżim ochrony obszaru – jeśli zaś z przyczyn legislacyjnych nie jest to możliwe, to powinna wskazywać na konieczność opracowania planu ochrony dla obszaru, w którym niezbędne zapisy będą mogły być wprowadzone.</p> <p>Przedstawiony projekt nie jest zgodny z tym wymogiem.</p> <p>W szczególności, za bulwersujące i niedopuszczalne uważamy zaproponowanie (w znacznej części z własnej inicjatywy RDOŚ, a nie z konieczności legislacyjnej) licznych zmian osłabiających zasady ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych, nie wynikających ani z potrzeb tych siedlisk, ani z wymogów legislacyjnych, a proponowanych prawdopodobnie tylko dla interesów gospodarki leśnej.</p> <p>Z zażenowaniem i ubolewaniem dostrzegamy w projekcie także liczne, rozproszone, pozornie drobne propozycje zmian dotyczących</p>	<p>Środowiska wyrażonym w piśmie znak: DZP-WP024.1.2015.ŁR z dnia 13.02.2015 r.: „(...) Zgodnie z art. 28 ust. 5 zdanie drugie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r, póź. 627, z późn. zm.), plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt. Odnosząc się do cytowanego przepisu należy zauważyć, że nie przesądza on, że potrzeba ochrony siedlisk i gatunków jest jedyną i wyłączną przesłanką dokonania ww. zmiany, w szczególności ustawodawca nie wskazuje wyrażnie, że pzo może być zmieniony wyłącznie wtedy, kiedy wynika to z ww. potrzeby. Oznacza to, z pewnym zastrzeżeniem, o którym będzie mowa pod koniec wywodu, że wystąpienie ww. okoliczności można uznać za jedną z możliwych przesłanek warunkujących zmianę pzo, a tym samym, że system przepisów prawnych może bezpośrednio, albo pośrednio, wskazywać także inne sytuacje umożliwiające dokonanie stosownych modyfikacji planu.(...)”. (...) Jak wynika z ww. przepisów, Prezes Rady Ministrów, realizując swoje ustawowe kompetencje do uchylania aktów prawa miejscowego i określania trybu ich kontroli, sędował na poszczególnych ministrów możliwość żądania ich zmian, zanim je sam uchyli, kreując tym samym możliwość działania mniej dolegliwego (akty pozostają w mocy), o mniejszym zakresie (zmiany dotyczą jedynie wybranych kwestii) i fakultatywnego (istnieje możliwość, a nie przymus zmiany), Ww. działanie Prezesa Rady Ministrów oparte jest o zasadę a maiori ad minus (komu wolno więcej, temu tym bardziej wolno mniej). W tym konkretnym przypadku oznacza to, że jeżeli Prezes Rady Ministrów może akt prawa miejscowego uchylić, to może też tak działać, sam albo przez tych, którzy</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		innych siedlisk przyrodniczych i gatunków, wprowadzone z własnej inicjatywy RDOŚ (tj. nie wynikające z konieczności legislacyjnej), które w rzeczywistości znacznie osłabiają ochronę tych siedlisk i gatunków.	działają z jego upoważnienia, że akt pozostaje w mocy, a eliminuje się tylko konkretne usterki. Innymi słowy, możliwość zmiany aktu prawa miejscowego w trybie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów wynika z zastosowania zasady a maiori ad minus w odniesieniu do ustawowych kompetencji Prezesa Rady Ministrów (do uchylania i określania trybu kontroli). Tym samym wynika pośrednio z samej ustawy i jest równorzędna regule wynikającej z art. 28 ust. 5 zdanie drugie ustawy o ochronie przyrody. Odnosząc się do możliwości uchylania pzo przez Prezesa Rady Ministrów, na marginesie jedynie należy zauważyć, że potrzebie ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt, o której mowa w art. 28 ust. 5 zdanie drugie ustawy o ochronie przyrody, lepiej będzie służyła zmiana pzo dokonana przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska (pozostawiająca pzo w mocy), niż uchylenie całego pzo przez Prezesa Rady Ministrów (eliminujące akt z obrotu prawnego, a tym samym ograniczające ochronę siedlisk przyrodniczych, gatunków i zwierząt, na wiele miesięcy). Po trzecie, analizując kwestię podstawy dokonywania zmian planów zadań ochronnych, należy także zwrócić uwagę na brzmienie art. 28 ust. 5 zdanie pierwsze ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z nim, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia , w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Ww. przepis jest typowym przepisem kompetencyjnym umożliwiającym wydawanie aktów normatywnych przez wskazane w nim organy. Ze swojej istoty opisywana przez ustawodawcę

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			<i>kompetencja do ustanowienia aktu zawiera więc w sobie kompetencję do jego zmiany i uchylecia, wobec czego ich przyznanie nie jest w ogóle warunkowane wyrażnym ich wymienieniem. (...)"</i> .
		<p>2. Proponowana zmiana eliminuje zupełnie z PZO zapisy „noszące znamiona zakazu”, tj. wszystkie zapisy mówiące o konieczności ograniczenia lub uniknięcia pewnych zdarzeń i zjawisk. Minister Środowiska, a w ślad za nim RDOŚ, uważa że zapisy takie nie mogą być ujmowane w PZO. Nie mogę podzielić tego stanowiska. W szczególności zwracam uwagę, że z innych zapisów ustawy o ochronie przyrody (art 37 ust 2) wynika, że ustawodawca dostrzega możliwość „podjęcia działań sprzecznie z ustaleniami PZO” – co znaczy, że dopuszcza ujęcie w PZO norm określających, jakie działania nie powinny być podejmowane. Inne stanowisko przeczyłoby zasadzie systemowej interpretacji prawa i zasadzie racjonalności ustawodawcy, gdyby bowiem rzeczywiście w PZO nie można było wprowadzić zapisów ograniczających wykonywanie określonych działań, to art. 37 ust 2 ustawy nie miałby żadnego sensu, gdyż żadne działania nie byłyby „sprzeczne z ustaleniami PZO”.</p> <p>W związku z powyższym proponuję odstąpienie od zamiaru wykreślenia lub przeredagowania tego typu zapisów, gdyż obecna ich postać dobrze wyraża potrzeby ochrony odpowiednich siedlisk i gatunków.</p> <p>Zwracam uwagę, że ograniczenie lub wykluczenie pewnych działań jest w tym obszarze, generalnie poddanym silnej presji, koniecznym warunkiem właściwej ochrony zasobów</p>	<p>Uwagi nie uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 1 Klubu Przyrodników).</p> <p>Ponadto, jak zapisano w sposobie rozpatrzenie uwagi 3 Klubu Kniejołaza, zdaniem RDOŚ zapisy zawarte w planie zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru są wystarczające dla skutecznej ochrony siedlisk i gatunków, dla ochrony których został on powołany. Należy pamiętać, iż cały plan zadań tworzy spójną całość, gdzie każdy z załączników odgrywa ważną rolę w zapewnieniu trwałości właściwego stanu przedmiotów ochrony. Tym samym, dobrze zdiagnozowane i określone zagrożenia, wraz z zaplanowanymi działaniami ochronnymi oraz wskazaniemi planistycznymi, stanowią skuteczne narzędzie do zarządzania obszarem gwarantującym zachowanie jego jakości. Pamiętać należy także, iż pojawiające się zagrożenia (m.in. rozwój zabudowy), będą weryfikowane na etapie procedury oceny oddziaływania na obszar Natura 2000, także stanowiącej jeden z elementów narzędzi służących ochronie obszarów cennych przyrodniczo (ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Dz. U. 2016, poz. 353 z późn. zm.), jak również podlegają przepisom ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a w szczególności art. 33 (Dz. U. 2016, poz. 2134 z późn. zm.).</p> <p>Wobec powyższego, nie zachodzi potrzeba ustanowienia planu ochrony</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>odpowiednich siedlisk i gatunków. Bez wyraźnych zapisów w tym zakresie w ustanowionych dokumentach planistycznych, RDOŚ nie będzie miał możliwości zrealizowania swoich obowiązków wynikających z art 6.2 dyrektywy siedliskowej.</p> <p>Dla zapewnienia skutecznej ochrony obszaru, w tym zgodności ochrony obszaru z wymogami art. 6.2 dyrektywy siedliskowej, konieczne jest właśnie ustanowienie i wdrożenie środków ochrony polegających na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyłączeniu obszaru wydm z ruchu pojazdów, - niewydzierżawianiu na cele rybackie i wędkarskie przedmiotu ochrony, - niebagrowaniu zbiorników wodnych, - niewykonywaniu innych prac naruszających linię brzegową i dno zbiornika, - niedopuszczaniu do pogorszenia stanu powiązań ekologicznych starorzeczy z rzeką, - nieodgradzaniu walem starorzeczy od koryta rzecznego, - niepogłębianiu rzeki w obszarze oddziaływania tych prac na starorzeczu, - niezrzucaniu odpadów pozrębowych wód i okrajków torfowisk, - nielokalizowaniu na brzegu zbiorników punktów czerpania wód, - niezakładaniu plantacji choinek i poletek leśnych, - nienawożeniu, - niedopuszczaniu składowania w płatach ziołorośli namulów i 	<p>dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020.</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>urobku wydobywanego z rzeki,</p> <ul style="list-style-type: none"> - niedopuszczania do pogorszenia warunków wodnych - - niepogłębianie i - nieoczyszczanie rowów - odprowadzających wodę z torfowiska, - niedopuszczaniu do zmian warunków wodnych, - niedopuszczaniu do realizacji przedsięwzięć zmieniających warunki wodne, - niemodyfikowaniu przepływu wód, - niepogłębianiu i nieregulowaniu koryta strumienia, - nielokalizowaniu ferm norki amerykańskiej, szopa pracza i jenota w obszarze, - niewykonywaniu regulacji i odmulania cieku, - nieusuwaniu drzew i zarośli przybrzeżnych oraz drzew powalonych do koryta rzeki, - niedopuszczaniu do odwadniania, zasypywania, zmiany w intensywnie użytkowane stawy rybne drobnych zbiorników śródpolnych i śródleśnych, - niezarybianiu drobnych zbiorników wodnych stanowiących siedlisko gatunku, - niedokonywaniu zmiany użytkowania terenu, - niezmienianiu stosunków wodnych, - niewykonywaniu orki, - nielokalizowaniu punktów poboru wód w okrajkach torfowisk przejściowych, - a więc właśnie zapisów kwestionowanych przez 	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>Ministra.</p> <p>Usunięcie tych zapisów z PZO pozbawia plan skuteczności.</p> <p>Natomiast zaproponowane przez RDOŚ próby przeredagowania wielu działań ochronnych z formy biernej na „aktywną” są w wielu przypadkach nietrafne, prowadząc do zasadniczej zmiany sensu oryginalnych zapisów i znacznego osłabienia ich znaczenia.</p> <p>Jeśli pozostawienie zapisów w obecnej formie RDOŚ uznałby jednak za niemożliwe i jeśli podzieliłby pogląd Ministra o niemożności ujęcia takich zapisów w PZO, to wnoszę o wskazanie w PZO konieczności opracowania planu ochrony dla obszaru, w którym można będzie wskazać potrzebne ograniczenia jako „warunki właściwego stanu ochrony”.</p>	
		<p>3. O ile dotychczas przez nas analizowane projekty zmian PZO w województwie zachodniopomorskim nosiły wyraźne cechy starań RDOŚ, by jednak – mimo problemów legislacyjnych – zachować jak najlepszą ochronę obszarów Natura 2000, to obecnie zaproponowany projekt zmiany PZO dla Wzgórz Bukowych sprawia wrażenie projektu, który ochronę tego obszaru ma zamiar świadomie osłabić, co przyjmujemy z zażenowaniem i rozczarowaniem, ponieważ wysoko dotąd ceniliśmy podejście RDOŚ w Szczecinie na tle innych województw do planowania ochrony obszarów Natura 2000. Negatywnie więc opiniujemy cały przedstawiony projekt. W konsekwencji proponowanych zmian, jeden z lepszych Planów Zadań Ochronnych sporządzonych i ustanowionych dotąd przez</p>	<p>Uwagi nie uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 3 Klubu Kniejołaza).</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		RDOS w Szczecinie zostałby w wielu aspektach praktycznie pozbawiony mocy.	
		4. Dotychczasowy PZO zakładał m. in. w trzecim roku realizacji PZO, co przypada na rok 2017, „Analizę przeprowadzonych działań ochronnych – zgodność z założeniami, osiągnięte efekty, potrzeby modyfikacji sposobu realizacji działań lub częstotliwości; aktualizację kosztów realizowanych działań”. Rozważana zmiana PZO powinna być połączona z uwzględnieniem wyników takiej analizy – szczególnie wobec zapisów ustawowych, zgodnie z którymi PZO może być zmieniony gdy wynika to z potrzeb ochrony obszaru (np. dodatkowych potrzeb zidentyfikowanych w wyniku takiej analizy. Zbyt częste zmiany PZO są destrukcyjne dla autorytetu ochrony przyrody, dlatego konieczne jest połączenie zmian wynikających z uwag Ministra ze zmianami wynikającymi z zaplanowanej oceny stanu skuteczności ochrony. Wnosimy o przedstawienie Zespołowi Lokalnej Współpracy wyników takiej analizy przed dalszymi pracami nad projektem zmiany PZO.	<p>Uwagi nie uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 1 Klubu Przyrodnika).</p> <p>Ponadto, RDOŚ w Szczecinie stoi na stanowisku, iż nie ma potrzeby łączenia zmiany PZO z analizą przeprowadzonych działań ochronnych, gdyż nie ma podstawy prawnej do uzależnienia zmiany PZO od tej oceny.</p>
		5. Przed kontynuacją prac nad projektem zmiany PZO prosimy również o przedstawienie Zespołowi Lokalnej Współpracy wyników tych działań w zakresie uzupełnienia wiedzy, które były zaplanowane na pierwsze dwa lata realizacji PZO, który to termin już upłynął. Rażąco wydaje się proponowanie przez RDOS zmian PZO bez uprzedniego zrealizowania własnych obowiązków w	Uwagi nie uwzględniono. Dla przedmiotowego obszaru dokonano inwentaryzację populacji wydry, inwentaryzację potencjalnych stanowisk kozioroga dębosza oraz inwentaryzację źródeł zanieczyszczeń punktowych i powierzchniowych zlewni rzeki Płoni jako zagrożenia dla skójki gruboskorupowej (Stachowiak M., Klejdysz T., Garstecki B., Wąsala R. 2015. Uzupełnienie stanu wiedzy o wybranych przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>zakresie uzupełnienia stanu wiedzy o siedliskach i gatunkach, których te zmiany miałyby dotyczyć.</p> <p>6. Projektowana zmiana zakłada wykreślenie kilkunastu przedmiotów ochrony, co uzasadniane jest weryfikacją SDF obszaru przez GDOŚ. Nie wszystkie oceny GDOŚ i wprowadzone zmiany wydają się jednak zasadne. Wnosimy, by w ramach prac nad zmianą PZO ponownie zweryfikować ujęcie niektórych siedlisk i gatunków oraz ewentualnie przywrócenie ich jako przedmiotów ochrony w obszarze, co wymagałoby kolejnego wniosku do GDOŚ o zmianę SDF. Do projektu zmienionego PZO należałoby konsekwentnie przywrócić zapisy dotyczące wymienionych poniżej siedlisk i gatunków. Dotyczy to szczególnie następujących pozycji:</p> <p>a) Siedlisko 2330 jest jednak reprezentowane w obszarze</p>	<p>wynikających z planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 i Dolna Odra PLH320037 opracowanych w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09-00 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”. Bydgoszcz, Poznań). Dla pozostałych przedmiotów ochrony zaplanowano uzupełnienie stanu wiedzy i monitoring w najbliższych latach, w ramach innego projektu ze środków poza budżetowych.</p> <p>Ponadto, podczas prac nad zmianą PZO dokonano korekty terminów wykonania monitoringu i uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony w obszarze, aby były realne do zrealizowania.</p> <p>Wyniki ww. inwentaryzacji są dostępne w siedzibie RDOŚ w Szczecinie lub mogą być udostępnione na wniosek o udostępnienie informacji o środowisku.</p> <p>Uwagi nie uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 4 Klubu Kniejołaza).</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>przez wydmę o znaczącej reprezentatywności, znaną od dawna i ujętą dawniej w SDF jako przedmiot ochrony, niezasadne było jego usunięcie z SDF;</p> <p>b) Siedlisko 3160 jest jednak reprezentowane w obszarze co najmniej przez 3 jeziora; niezasadne było jego usunięcie z SDF;</p> <p>c) Ranga siedliska 6120 w ramach prac nad oryginalnym PZO została uznana za znaczącą, mimo niewielkiej powierzchni płaty w obszarze mają znaczenie dla regionalnej różnorodności biologicznej i dla zasobów ciepłych muraw;</p> <p>d) Siedlisko 6430, mimo niewielkiej powierzchni i poważnego zagrożenia przez gatunki obce, ma jednak nad Płonią znaczącą reprezentatywność, a poza tym tworzy strefę brzegową rzeki, ważną dla integralności zarówno sąsiadujących siedlisk łąkowych (91E0), jak i dla rzeki będącej siedliskiem skójki gruboskorupowej, trzepli zielonej i wydry – niezasadne było jego usunięcie z SDF.</p> <p>e) Siedlisko 91D0 występuje w obszarze ze znaczącą reprezentatywnością w formie brzezin bagiennych, co opisano w dokumentacji oryginalnego PZO; mimo niewielkiej zajętej powierzchni powinno być uznane za przedmiot ochrony.</p> <p>f) Dla kozioroga dębosza <i>Cerambyx cerdo</i> dokumentacja oryginalnego PZO przytacza z obszaru obserwacje datowane na 2010 i 2013 r. Nawet nieliczne</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>występowanie tego gatunku byłoby regionalnie ważne, powinien on być dodany jako przedmiot ochrony. Nie są nam znane wyniki badań terenowych, które negowałyby występowanie gatunku.</p> <p>g) Występowanie bobra <i>Castor fiber</i> w obszarze jest znaczące (co najmniej kilka udokumentowanych stanowisk), powinien on być przedmiotem ochrony.</p> <p>h) Koza <i>Cobitis taenia</i> ma współcześnie potwierdzone w obszarze stanowiska, powinna być przedmiotem ochrony.</p> <p>Zwracam tu uwagę, że dla siedlisk przyrodniczych dopuszczalną przesłanką do oceny „D” jest tylko nieistotna reprezentatywność siedliska. Przesłanką taką nie jest niewielka powierzchnia, ani rozproszenie siedliska w obszarze. Przesłanką do oceny „D” nie mogą być występujące zagrożenia (sukcesja, zacienienie przez drzewa, ekspansja gatunków obcych), a w szczególności zagrożenia wynikające z niewłaściwej ochrony siedliska.</p> <p>W szczególności, sprzeciw budzi wykreślenie lub nie wprowadzenie do SDF, ze względu na niewystarczające dane o zasobach w obszarze, tych siedlisk i gatunków, dla których pierwotny, wciąż obowiązujący PZO, zakładał w ciągu dwóch pierwszych lat (czyli do 2016 r.) uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu i zasobach, a RDOŚ tego uzupełnienia nie wykonał.</p>	
		<p>7. Kodowanie zagrożeń ze strony gatunków geograficznie i ekologicznie obcych wymaga uporządkowania dla wszystkich typów leśnych siedlisk przyrodniczych, także 9160. Z opisów wynika, że występują oba zagrożenia – zarówno od</p>	<p>Uwagę uwzględniono. Dla wszystkich typów leśnych siedlisk przyrodniczych wprowadzono do zagrożeń istniejących kod zagrożenia 101 - <i>obce gatunki inwazyjne</i>.</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		gatunków geograficznie obcych (modrzew – w Puszczy Bukowej reprezentowany w większości przez modrzew eurojapoński; czeremcha amerykańska, śnieguliczka, niecierpki, dąb czerwony, świerk, robinia, klon jesionolistny), jak i od problematycznych gatunków rodzimych (sosna, trzcinnik piaskowy).	
		8. Dla leśnych siedlisk przyrodniczych, opisane „inne rodzaje praktyk leśnych” to zjawiska mające obecnie miejsce w Puszczy Bukowej, a nie tylko potencjalne. Powinny więc być pozostawione w kolumnie zagrożeń aktualnych.	Uwagi nie uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 5 Klubu Kniejołaza).
		9. Dla siedliska 3150 z opisu zagrożenia „Wylesienia, zręby zupełne i rębnia gniazdowa przy brzegach zbiorników” należy wykreślić komentarz „poza Lasami Państwowymi, gdzie jest to zabronione przez Zasady Hodowli Lasu”, gdyż jest nieprawdziwy. W Lasach Państwowych nie stosuje się zrębów zupełnych przy brzegach zbiorników wodnych, ale cięcia gniazdowe lub nawet cięcia zupełne będące składnikiem rębni gniazdowo-zupełnej IIIa już tak.	Uwagę uwzględniono. Wykreślono z opisu zagrożenia przedmiotowy zapis.
		10. Dla siedliska 3150, opis zagrożenia jeziora Wężówka wymaga uaktualnienia, gdyż oczyszczalnia została uruchomiona i do dnia dzisiejszego nie działa poprawnie, odprowadzając niedostarczenie oczyszczone ścieki do Jeziora Dolsko i dalej - do siedliska 3150 zdiagnozowanego w położonym jeszcze niżej Jeziorze Wężówka.	Uwagę uwzględniono. Zaktualizowano przedmiotowy zapis.
		11. Dla siedliska 6510 aktualnym, istotnym zagrożeniem jest	Uwagę częściowo uwzględniono. Zagrożenie zabudową rozproszoną

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		zmiana przeznaczenia i sposobu użytkowania łąk, przede wszystkim przez ich zabudowę (ale także przekształcanie w gruntu orne, a potencjalnie także zalesianie).	zostało dodane do zagrożeń potencjalnych.
		12. Dla wapiennych źródeł 7220 w Puszczy Bukowej nie widzimy zagrożeń związanych z ekspansją olszy czarnej – małopowierzchniowe z natury źródła doskonale funkcjonują także pod okapem olszy. Natomiast potencjalnym zagrożeniem może być niszczenie źródeł przy zrywce drewna lub ich rozjeżdżanie quadami.	Uwagę uwzględniono. Usunięto zagrożenie istniejące związane z ekspansją olszy czarnej. Dodano jako zagrożenie istniejące: U - Nieznane zagrożenie lub nacisk. W potencjalnych zagrożeniach dodano B07 - Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej i G05.01 - Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie.
		13. Bagrowanie (odmulanie) Płoni to zagrożenie aktualne, a nie potencjalne, gdyż takie działanie jest przewidziane w ustanowionym przez RZGW w Szczecinie Planie Utrzymania Wód. Podobnie, z tego samego powodu, „usuwanie osadów, odmulanie” należy wskazać jako zagrożenie aktualne dla skójkii gruboskorupowej.	Uwagi nie uwzględniono. Mino, iż bagrowanie zostało zaplanowane w Planie Utrzymania Wód, to jednak jeszcze nie miało miejsca. Wobec tego nie może zostać umiejscowione w zagrożeniach aktualnych.
		14. Niezasadne jest wykreślenie z celów ochrony (załącznik 4) „poprawy powiązań ekologicznych buczyn kompleksu leśnego Puszczy Bukowej z innymi kompleksami leśnymi Pomorza”. Cel ten wprowadzić musiałby być osiągnięty poza granicami obszaru, ale nie widzimy przesłanek zabraniających ujęcia w PZO – akcie prawa miejscowego, celów dotyczących wyeliminowania zagrożeń zewnętrznych dla przedmiotów ochrony obszaru.	Uwagi nie uwzględniono. Cele działań ochronnych i w konsekwencji działania ochronne nie mogą wykraczać poza granice obszaru Natura 2000, zgodnie z uwagami Ministra Środowiska.
		15. W działaniach polegających na ochronie strefy brzegowej siedlisk 3150 i 7140, rozumianej jako bariera biogeochemiczna:	Uwagi nie uwzględniono. Zdaniem RDOŚ nie ma potrzeby rozwinięcia, w jaki sposób miałyby być kształtowane pasma roślinności. Kształtowanie to wpływające na coś w celu osiągnięcia

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		Jeśli chceć dodać możliwość „kształtowania” pasm roślinności, to konieczne jest rozwinięcie, w jaki sposób miałyby być kształtowane – inaczej zapis jest zbyt niejednoznaczny, dając pole także do negatywnych przekształceń tej roślinności.	określonego efektu, a efekt został określony w celach działań ochronnych, nie dając pola do negatywnych przekształceń. Więc nie zachodzi taka potrzeba. Każdy płat siedliska należy rozpatrywać indywidualnie.
		16. W działaniach polegających na ochronie strefy brzegowej siedlisk 3150 i 7140, rozumianej jako bariera biogeochemiczna: Proponowane nowe zapisy dotyczące działań leśnych są niedopuszczalne, bo znacznie zmieniają sens zapisu i pogarszałyby warunki ochrony siedliska. Rębnie gniazdowe należą do rębni złożonych, proponowany zapis dopuszczałby je, wbrew oryginalnemu ustaleniu PZO. Wykonywanie jakichkolwiek rębni nie powinno być wskazywane jako działanie ochronne – nie służy ono ochronie siedliska i nie jest konieczne do tej ochrony, równie dobrze strefa brzegowa może pozostać nieużytkowana. Proponujemy brzmienie „ <i>Na terenach leśnych gospodarowanie bez stosowania rębni zupełnych i gniazdowych w pasie o szerokości odpowiadającej wysokości drzewostanu wokół zbiorników, optymalnie polegające na ograniczeniu (rębni przerębowa) lub wyłączeniu z użytkowania tego pasa drzewostanu</i> ”.	Uwagi nie uwzględniono. Dla każdego płata siedliska działania należy rozpatrywać indywidualnie i nie konieczne muszą pogorszyć warunki ochrony dla siedliska. Dla jednych płatów siedliska zastosowanie rębni gniazdowej będzie wręcz działaniem ochronnym, bo np. doprowadzi w konsekwencji do poprawy warunków wodnych lub nie będzie miała żadnego znaczenia, a dla innego płata położonego w innych warunkach lokalnych, może wpłynąć negatywnie i należałoby pozostawić pas nieużytkowany gospodarczo. Dlatego też nie można uogólniać, że rębni gniazdowa wpływa negatywnie na te siedliska, bo każdy przypadek jest inny, a wyłączenie z góry z użytkowania drzewostanu wokół zbiorników, o szerokości pasa równego jego wysokości jest niezasadne i stanowi zakaz.
		17. Dla ochrony siedliska 3150, a także traszki i kumaka, konieczna w tym obszarze jest jednak ingerencja w gospodarkę wodno-ściekową i zagospodarowanie przestrzenne, w szczególności poprzez wykluczenie się zrzutu ścieków	Uwagi nie uwzględniono. Minister Środowiska wskazał, iż w odniesieniu do przedmiotów ochrony 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> , 1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> , 1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ,

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>do zlewni naturalnych zbiorników wodnych stanowiących przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000, jak również poprzez utrzymanie wolnej od nowej zabudowy oraz nowych obiektów rekreacyjnych strefy o szerokości minimum 100m wokół naturalnych zbiorników i cieków.</p> <p>Zapisy w tym zakresie wprowadzone tylko do załącznika określającego wskazania do zmian studiów i planów nie będą skuteczne, bo ich rezultatem nie będzie ani obowiązek ustanowienia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących odpowiednie tereny (a dopiero ustanowienie planów zawierających taki zapis byłoby skuteczne), ani obowiązek dokonania odpowiednich zmian w studiach i planach, ani też zablokowanie możliwości zezwalania na szkodliwe zagospodarowanie terenu w trybie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Zupełnie nietrafne jest też zastąpienie obecnych zapisów działaniem „Upowszechnianie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, w szczególności z zakresu ochrony krajobrazu i zachowania bioróżnorodności, ochrony gruntów rolnych oraz ochrony wód, przy uwzględnieniu potrzeb ochrony przedmiotów ochrony” – Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej nie odnosi się w ogóle do zagospodarowania przestrzennego (w tym do lokalizacji zabudowy i infrastruktury) ani do gospodarki wodno-ściekowej. Ponadto, samo upowszechnienie Kodeksu nie będzie skuteczne, gdyż nie jest on dla nikogo wiążący.</p> <p>Wobec wskazanej przez Ministra Środowiska niemożności ujęcia zakazów w planie zadań ochronnych oraz niemożności takiej ingerencji planem zadań ochronnych w</p>	<p>ustanowiono działania ochronne polegające na utrzymaniu wolnej od nowej zabudowy strefy o szerokości minimum 1000 m wokół naturalnych zbiorników i cieków wodnych, niedopuszczaniu do izolowania przez otaczającą zabudowę i infrastrukturę siedlisk rozrodczych. Następnie wskazał, iż <i>nie ma podstaw prawnych do ustanawiania działań ochronnych modyfikujących zagospodarowanie przestrzenne określonych gmin, w tym zobowiązujących do utrzymania obowiązujących postanowień dokumentów planistycznych. Ustawodawca w planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 przewidział możliwość ingerencji w planowanie przestrzenne ale wyłącznie poprzez ustanawianie określonych wskazań do zmian w istniejących dokumentach planistycznych i tylko w zakresie dotyczącym eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są one niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, o czym stanowi art. 28 ust. 10 pkt 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Dlatego też ustanawianie działań ochronnych ingerujący w zagospodarowanie przestrzenne należy uznać za niewłaściwe.</i></p> <p>Ponadto, w sposobie rozpatrzenia uwagi 2 Klubu Przyrodników wyjaśniono kwestię potrzeby sporządzenia planu ochrony dla tego obszaru Natura 2000.</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		zagospodarowanie przestrzenne i gospodarkę wodno-ściekową, wnosimy o wskazanie potrzeby ustanowienia dla obszaru planu ochrony, w którym będzie można określić odpowiednie „warunki właściwego stanu ochrony”, odnoszące się m. in. do zagospodarowania przestrzennego i gospodarkę wodno-ściekową.	
		18. Nie ma powodu, by dla siedliska 3150 rezygnować z zapisu przewidującego, że to Nadleśniczowie powinni jeziora w zarządzie Lasów Państwowych „utrzymywać jako nieużytki rybackie – nie dzierżawić na cele rybackie i wędkarskie (nie zarybiać i użyźniać wód), nie bagrować i nie wykonywać innych prac naruszających linię brzegową i dno zbiornika, z wyjątkiem punktowej ingerencji w celu urządzenia i utrzymania punktów czerpania wód”. Nadleśniczowie są jednostkami działającymi w imieniu Państwa, a więc współodpowiedzialnymi za ochronę obszaru Natura 2000; o ich odpowiedzialności za wykonywanie działań ochronnych decyduje również art. 32 ust 4 ustawy.	Uwagi nie uwzględniono. Stosownie do uwag Ministra Środowiska i zgodnie z art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody możliwe jest dostosowanie działalności rybackiej do wymogów ochrony obszaru Natura 2000, w sposób i na zasadach określonych w tym przepisie. Jednak wyłączenia określonego jeziora z użytkowania rybackiego nie można uznać za ustanowienie ww. ograniczenia, ale za zakaz, ponieważ niweczy istotę działalności rybackiej, a nie prowadzi do jej modyfikacji. Ponadto, Minister Środowiska odnosząc się do tego uchycenia, wskazał, iż w planie zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 nie powinno się zamieszczać zakazów określonego działania. Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. zabrania się, co do zasady, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w szczególności pogorszyć stan siedlisk, wpłynąć negatywnie na gatunki, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązań z innymi obszarami. W związku z powyższym, należy stwierdzić, że ogólnie określone zakazy w obszarze Natura 2000 wynikają z mocy prawa. Ponadto, skoro w delegacji ustawowej do ustanowienia ww. aktów prawa miejscowego nie przewidziano możliwości ustanowienia w nich zakazów, to takie działanie stanowi przekroczenie delegacji

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			ustawowej.
		19. Zapis dotyczący ochrony powiazań starorzeczy z rzeką nie powinien być osłabiany, proponujemy brzmienie „Podczas prowadzenia prac hydrotechnicznych i utrzymaniowych uwzględniać charakter siedliska poprzez utrzymywanie kontaktu hydrologicznego starorzeczy z rzeką Płonią, nieodgradzanie starorzeczy od koryta poprzez składowanie osadów, niepogłębianie rzeki w obszarze oddziaływania tych prac na starorzeczca”.	Uwagi nie uwzględniono. Przedmiotowy zapis jest wystarczający do ochrony powiazań ekologicznych starorzeczy z rzeką Płonią i nie stanowi ukrytego zakazu, jak zapis proponowany przez Klub Przyrodników.
		20. Nie widzimy powodu by z działania polegającego na koszeniu murawy kserotermicznej 6210 eliminować wymogi pozostawienia 25% powierzchni siedliska bez koszenia w ciągu całego roku (corocznie inny fragment) oraz pozostawiania bez nawożenia.	Uwagi nie uwzględniono. Zgodnie z uwagami Ministra Środowiska, nałożenie na Binowo Park Sp. z o.o. obowiązku użytkowania kośnego muraw na gruntach niestanowiących gruntów rolnych należy uznać za niezgodne z konstytucyjnymi unormowaniami. Ponadto, stanowi ono przekroczenie delegacji ustawowej zawartej w art. 28 ust. 10 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, z której nie wynika możliwość uregulowania w planie zadań ochronnych sytuacji prawnej podmiotów prywatnych, w tym ich obowiązków. Warto dodać, że na zasadach określonych w art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dopuszczalne jest nakładanie obowiązków na właścicieli lub posiadaczy obszaru ale wyłącznie na podstawie umowy z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz w ściśle określonym zakresie oraz celu, m.in. dostosowania gospodarki rybackiej lub leśnej do wymogów ochrony obszaru Natura 2000.
		21. Należy pozostawić obecny opis działań fakultatywnych dla siedliska 6510, określający konkretnie na czym działania te miałyby polegać. Proponowany	Uwagi nie uwzględniono. Realizacja programów rolnośrodowiskowych, stanowi wyłącznie jeden z instrumentów wspomagających ochronę przyrody na obszarach Natura

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>zapis „Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego wariantu pakietu rolnośrodowiskowego (w przypadku kontynuowania zobowiązań z PROW na lata 2007 – 2013) lub rolno-środowiskowo-klimatycznego (wg PROW na lata 2014 – 2020), ukierunkowanego na ochronę siedliska 6510” jest wadliwy, ponieważ nie określa sposobu wykonywania działania w latach 2020-2024 (a PZO będzie w tym czasie obowiązywać), jak również narusza delegację ustawową do ustanowienia PZO, bezprawnie delegując de facto określenie konkretnych sposobów ochrony siedliska na Ministra Rolnictwa. Nie ma także żadnych gwarancji, że np. na lata 2020-2024 ustanowiony zostanie PROW, który zawiera wariant pakietu rolnośrodowiskowego odpowiadający specyficznym wymogom siedliska 6510 w rozważanym obszarze.</p>	<p>2000. Zapis działania fakultatywnego zaproponowany w projekcie zmiany zarządzenia mówiący o konieczności „użytkowania zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego (lub jego odpowiednika w nowym programie wsparcia finansowego) ukierunkowanego na ochronę (...)” wynika z faktu, iż zalecanie większych niż określone w programach rolnośrodowiskowych wymagań, może spowodować zaniechanie działalności rolniczej w ogóle jak również ograniczyć lub uniemożliwić pozyskanie środków pochodzących z funduszy unijnych. Dopuszczenie możliwości użytkowania zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego zapewni ekstensywne użytkowanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków umożliwiając jednocześnie otrzymanie środków finansowych należnych z tytułu traconych korzyści. W aktualnym stanie znany jest ostateczny kształt Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w związku z czym nie ma podstaw do uznania, iż zaproponowane pakiety nie zabezpieczą utrzymania czy przywrócenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony. PROW 2014-2020 zabezpieczy realizację działań ochronnych przez podmioty prywatne do roku 2020. Natomiast skuteczność realizowanych działań ochronnych oraz ewentualna decyzja o konieczności modyfikacji tych działań może zostać podjęta w toku realizacji 10 letniego PZO na podstawie wyników monitoringu.</p>
		22. Dla siedliska 7220 nie należy rezygnować z uzupełnienia wiedzy o jego rozmieszczeniu, tj. z poszukiwania dalszych jego płatów, których znalezienie jest w obszarze prawdopodobne.	<p>Uwagi nie uwzględniono. RDOŚ w Szczecinie nie zrezygnowała z uzupełnienia stanu wiedzy o siedlisku 7220 w obszarze Natura 2000. Zostały zaplanowane odpowiednie zapisy w PZO.</p>
		23. Wnosimy o pozostawienie pierwotnego brzmienia zapisów	<p>Uwagi nie uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 8 Klubu</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>dotyczących pozostawiania martwego drewna i drzew biocenotycznych w leśnych siedliskach przyrodniczych.</p> <p>Zapisy te są jasne i nie wymagają zmiany, są też rzeczywiście niezbędne w celu odbudowy zasobów martwego drewna w lasach Puszczy Bukowej. Nie ma powodu, by zastępować je ogólnikowym zapisem dotyczącym tylko „Kontynuowania w ramach prowadzonej gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci i rozkładu tzw. drzew biocenotycznych”.</p> <p>Dotychczasowe działania w tym zakresie nie są w pełni skuteczne – czego wyrazem jest w szczególności niedostatek martwego drewna (zwłaszcza wielkowymiarowego) i mikrosiedlisk nadrzewnych w siedliskach przyrodniczych Puszczy. Dotychczasowe działania wymagają więc wzmożenia i wzmocnienia, właśnie przez wdrożenie zapisów obecnego PZO, a nie tylko „kontynuowania”.</p> <p>Nie widzimy powodu, by liczba drzew biocenotycznych miała być rozliczana ostępowo, tj. z wliczaniem uwzględniać również ich depozytu w sąsiednich wydzieleniach (np. ekosystemy referencyjne, rezerваты przyrody, tereny trudnodostępne, itp.). Celem pozostawiania drzew biocenotycznych jest poprawa funkcji ekologicznej drzewostanów na całej powierzchni – ważne jest nasycenie całej powierzchni leśnej takimi drzewami, a nie tylko ich skupiskowe rozmieszczenie.</p> <p>„Pozostawienie na gruncie nieprzydatnego pod względem gospodarczym fragmentu drzewa (np. objętego zgnilizną) celem zwiększenia zasobu martwego drewna” powinno być normą w przypadku ścinania jakiegokolwiek</p>	<p>Kniejołaza).</p> <p>Ponadto, zmodyfikowany zapis stanowi przeniesienie podpisanych i wprowadzonych wytycznych przez Regionalnego Dyrektora Lasów Państwowych w Szczecinie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie dot. pozostawiania martwego drewna oraz tzw. drzew biocenotycznych na obszarze Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 z 2016 roku.</p> <p>Dotychczasowe działania w tym zakresie są w pełni skuteczne i wystarczające, a liczba drzew biocenotycznych rozliczana ostępowo spełnia swoje zadania. Lasy Puszczy Bukowej są jednym z wielu obszarów o najwyższym wskaźniku martwego drewna w RDLP Szczecin, dlatego nie zachodzi potrzeba nagłego wzmożenia zapisów tym zakresie.</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>drzewa. Drzewa biocenotyczne co do zasady nie powinny być ścinane; a jeśli byłoby to wyjątkowo konieczne np. ze względów bezpieczeństwa, to powinny być pozostawiane na gruncie w całości.</p> <p>Zwracamy uwagę, że proponowane zmiany nie wynikają na pewno z potrzeb ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych, a stanowią osłabienie tej ochrony; nie wynikają przy tym z wymogów legislacyjnych. Naruszają więc art. 28 ust 5 zdanie ostatnie ustawy o ochronie przyrody.</p>	
		<p>24. Sprzeciwmy się także licznym proponowanym, pozornie drobnym zmianom liberalizującym zasady ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych, w szczególności sprzeciwiamy się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liberalizacji docelowych składów gatunkowych drzewostanów i rodzajów rębni zaleconych w poszczególnych typach leśnych siedlisk przyrodniczych. Zapisy aktualnie obowiązującego PZO zostały w tym zakresie wypracowane z uwzględnieniem specyfiki tego konkretnego obszaru i nie ma powodu, by dostosowywać je rozszerzająco do ogólnego, wcześniejszego porozumienia między RDOŚ i RDLP. Jest naturalne, że w danym, konkretnym obszarze powinny być stosowane typy zgodne ze specyfiką tego obszaru, a niekoniecznie cała szeroka paleta typów zalecanych w województwie. Nadmieniamy tu także, że niejasność wprowadzając zapisy pozwalające na stosowanie w płatach siedlisk o stanie ocenianym na „C” (co odwołuje się do inwentaryzacji w Lasach Państwowych w 2007 r. , podczas gdy obecnie raczej 	<p>Uwagi nie uwzględniono. Zmodyfikowany zapis stanowi przeniesienie podpisanych i wprowadzonych wytycznych aneksu do porozumienia Nr 3/2014 zawartego pomiędzy Regionalnym Dyrektorem Lasów Państwowych w Szczecinie i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie, w którym zostały zmodyfikowane i dostosowane do siedlisk przyrodniczych składy gatunkowe upraw i typy drzewostanów oraz rębnie. Rozszerzenie typów drzewostanów, rodzajów i form rębni i składów gatunkowych upraw jest tylko możliwością wyboru przez lokalnego leśniczego, co nie oznacza, że wybór będzie niezgodny z lokalną specyfiką siedlisk przyrodniczych. Poza tym ww. zasady zostały wypracowane z udziałem autoritetów z zakresu siedliskoznawstwa, mając na uwadze również obszar Puszczy Bukowej. Siedliska przyrodnicze w Puszczy Bukowej wykształciły się dzięki odpowiednio prowadzonej gospodarce leśnej przez lokalnych gospodarzy. Dlatego nie można się zgodzić z zarzutem, iż wprowadzenie ww. zasad spowoduje degradację siedlisk przyrodniczych, lecz usystematyzuje obecnie prowadzoną gospodarkę leśną. Wobec tego uwaga jest niezasadna.</p> <p>Ponadto, wyrażenie: <i>w miarę możliwości</i> zostało zamienione na:</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>należałoby się odnosić do ocen FV-U1-U2 przypisanych poszczególnym płatom w pracach nad PZO) bardziej liberalnych ustaleń. Drzewostany obecnie zdegradowane nadmiernym udziałem sosny powinny być docelowo zrenaturyzowane, dlatego i dla nich należy stosować typ drzewostanu zakładający renaturyzację (np. eliminację sosny) w przyszłym pokoleniu, a nie przedłużać na przyszłe pokolenie istnienia czynnika odpowiedzialnego za obecną degenerację;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dopuszczeniu zakładania gniazd i sadzenia dębu także w płatach kwaśnych buczyn <1ha (kwaśne buczyny są reprezentowane w Puszczy w znacznej części przez małe płaty, które wycięcie gniazda odnowionego dębem zniszczy niemal w całości); - Dodaniu do zasady zachowania różnorodności gatunkowej drzew i krzewów słów „w miarę możliwości”; - Liberalizacji maksymalnej powierzchni manipulacyjnej orki; - Zamianie słów „co najmniej 5%” na słowa „około 5%” w odniesieniu do pozostawiania nienaruszonych płatów runa przy orce; - Zamianie zalecenia „rębni stopniowych” na „rębnie złożone” (co jest rozszerzeniem zakresu, dopuszczającym rębnie częściowe, o których ograniczenie chodziło w tym zapisie); - Zamianie „niestosowania rębni zupełnych i gniazdowych” na „stosowanie rębni złożonych” (rębnie gniazdowe, w tym rębnia 	<p><i>zaleca się.</i></p> <p>Natomiast zapis <i>około 5%</i> w odniesieniu do pozostawiania nienaruszonych płatów runa przy orce został wprowadzony, gdyż niejednokrotnie zgłaszano, iż w niektórych warunkach lokalnych nie ma przyrodniczego uzasadnienia do sztucznego pozostawienia dokładnie 5% powierzchni fragmentów runa bez ingerencji, a np. 4,9%. Natomiast w innych wydzieleniach była możliwość pozostawienia większej powierzchni niż 5% fragmentów runa bez ingerencji. Dlatego też zastosowano zapis ok. 5%, aby pogodzić te dwie sytuacje.</p> <p>Jednocześnie należy wyjaśnić, iż specyfika drzewostanów powoduje, że wyłączenie możliwości przebudowy ich rębniami gniazdowymi może znacznie utrudnić lub uniemożliwić ich efektywne odnowienie i przebudowę. Ponadto, specyfika rębni gniazdowych zapewnia skuteczną ochronę linii brzegowej.</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>gniazdowo-zupełna oparta wyłącznie na cięciach zupełnych najpierw na gniazdach a potem na powierzchni międzygniazdowej, należą do grupy rębni złożonych!);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wykreślenia zasady oczekiwania co najmniej 6 lat na odnowienie naturalne, przed wykonaniem odnowienia sztucznego; - Wykreśleniu adresu „... i na powierzchniach proponowanych rezerwatów” z działania polegającego na stosowaniu co najwyżej rębni stopniowych i przerębowych (a nie rębni częściowej); <p>Zmianom konkretne określonych parametrów („nie mniej niż...” na parametry określone nieprecyzyjnie („około..”, „w miarę możliwości”).</p>	
		<p>25. Nie jest dla nas zrozumiałe – także w oryginalnym, obecnie obowiązującym PZO – dlaczego działanie polegające na pozostawianiu w buczynach biogrup stanowiących co najmniej 5% powierzchni wydzielania użytkowanego rębnie, jest ograniczone tylko do Lasów Miejskich Szczecina. Działanie to jest dobrym i istotnym środkiem ochronnym przyczyniającym się do zapewniania stałej obecności w przyszłych pokoleniach drzewostanów pewnej liczby drzew grubych i starych, które z wiekiem nabiorą funkcji drzew biocenotycznych – tj. na których liczniej wykształcą się mikrosiedliska nadrzewne i które docelowo mogą stać się martwym drewnem wielkowymiarowym¹. Działanie</p>	<p>Uwagę częściowo uwzględniono. W poprzednim oryginalnym PZO, rzeczywiście działanie związane z ochroną bierną biogrup było przypisane tylko do Lasów Miejskich Szczecina. Zgodnie z niniejszą uwagą działanie to przypisano również do Nadleśniczego Nadleśnictwa Gryfino i Kliniska. Natomiast pozostałe zapisy nie ulegają zmianie z uwagi na jednolite usystematyzowanie zasad w RDLP Szczecin, co nie wpłynie negatywnie na siedliska przyrodnicze.</p>

¹ Przesłanki naukowe wskazują że w buczynach to właśnie bardzo stare, 200 i więcej -letnie drzewa mają kluczowe znaczenie przynajmniej dla niektórych komponentów leśnej różnorodności biologicznej; dopiero na tak starych drzewach w pełni rozwijają się mikrosiedliska nadrzewne – por. np. Monning Ch., Müller J. 2009. Critical forest age

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>to powinno być zastosowane na całym obszarze siedlisk przyrodniczych, także w nadleśnictwach Lasów Państwowych.</p> <p>Nadmieniam tu, że wyznaczane w Lasach Państwowych powierzchnie referencyjne nie zastępują w tym względzie biogrup. O ile celem powierzchni referencyjnych jest stworzenie na poziomie krajobrazu leśnego „rusztu ekologicznego” zbudowanego z drzewostanów nieużytkowanych, kształtowanych przez naturalne procesy (celowe może być skupianie ich w większe powierzchnie), to celem pozostawiania biogrup i pojedynczych drzew biocenotycznych jest kształtowanie wewnętrznej struktury przyszłych drzewostanów (powinny one nasycać drzewostany; być względnie równomiernie rozmieszczone).</p> <p>Zwracam także uwagę, że pozostawianie 5% biogrup jest w Polsce zwykle akceptowane przez Lasy Państwowe, ponieważ odpowiada wymogom certyfikatu FSC, posiadanego przez większość RDLP (a nawet nie posiadająca tego certyfikatu RDLP w Krośnie przyjęła zasadę pozostawiania biogrup, nawet poza obszarami Natura 2000).</p> <p>Wnoszę więc, by pozostawianie w cięciach rębnych biogrup stanowiących co najmniej 5% powierzchni wydzielania przypisać jako środek ochronny dla wszystkich użytkowanych gospodarczo typów leśnych siedlisk przyrodniczych, zarówno w Lasach Miejskich jak i w Nadleśnictwach. Wykreślić należy sformułowanie sugerujące, że biogrupy są alternatywą dla powierzchni referencyjnych.</p>	

thresholds for the diversity of lichens, molluscs and birds in beech (*Fagus sylvatica* L.) dominated forests. Ecological Indicators 9: 922-932.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		Wnoszę także o pozostawienie zapisów jasno określających, że biogrupy powinny zajmować co najmniej 5% powierzchni wydzielania oraz zapisu precyzującego minimalną wielkość biogrupy.	
		<p>26. Zapisy „Podczas prac urzędzeniowych ustalić wskaźnik udziału starodrzewów w lasach bukowych / dębowych / łęgowych obszaru. W razie zagrożenia zachowania tego wskaźnika ograniczyć w nich cięcia rębne” powinny być wyegzekwowane – projekt nowego planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa Gryfino przecież już sporządzono. Powinno więc już być ustalone, jakie są to wskaźniki i sprawdzone, czy plan urządzenia lasu gwarantuje ich zachowanie.</p> <p>Zaproponowane w zamian działanie „W miarę możliwości utrzymywać udział starodrzewów w lasach bukowych/dębowych/ łęgowych obszaru” jest niedopuszczalnie niekonkretne. Wnosimy o skreślenie słów „w miarę możliwości” i o podanie wartości wskaźnika, która ma być zachowana.</p>	<p>Uwagi nie uwzględniono. Projekt nowego planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Gryfino został dogłębnie przeanalizowany w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i gwarantuje on zachowanie starodrzewów w lasach bukowych, dębowych i łęgowych obszaru Wzgórz Bukowych. Zapis <i>zaleca się</i> jest optymalnym zapisem, gdyż wzrasta przeciętny wiek drzewostanów i nie będzie możliwości utrzymania wszystkich starodrzewów w obszarze. Jest to niemożliwe z przyrodniczego, jak i gospodarczego punktu widzenia, ponieważ drzewostany powyżej pewnego wieku powoli tracą zdolność do naturalnego odnawiania się (obniżenie zdolności i siły kiełkowania nasion), a nam zależy w tym obszarze na preferencji odnowień naturalnych. Nie zapominajmy również, iż Puszcza Bukowa w większości stanowi lasy gospodarcze i nie jest możliwe w PZO radykalne ograniczenie gospodarki leśnej w tym obszarze.</p>
		<p>27. Wnoszę o pozostawienie w dotychczasowym brzmieniu działania „W wyznaczonych miejscach koncentracji stanowisk najrzadziej spotykanych gatunków bioty typowej dla buczyn, zagrożonych w skali regionalnej i krajowej, w tym rzadko spotykanych gatunków objętych ścisłą ochroną gatunkową stosować tylko rębnię stopniową (IVd) lub przerębową (V) w okresie zimowym i nie wykonywać na tych powierzchniach mechanicznego przygotowywania gleby”, wraz z</p>	<p>Uwagi nie uwzględniono. Autorzy „Uzupełnienia stanu wiedzy o wybranych przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony wynikających z planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 i Dolna Odra PLH320037 opracowanych w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09-00 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” stwierdzili, iż w świetle wyników rozpoznania terenowego i dostępnych informacji o rozmieszczeniu kozioroga dębosza w województwie</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>przewidzianymi miejscami realizacji.</p> <p>Elementem tej bioty jest także kozioróg dębosz – nawet gdyby nie miał być samodzielnym przedmiotem ochrony obszaru, to w wydzieleniach z tym gatunkiem, a nawet tylko z podejrzeniem jego występowania, powinny i tak być zastosowane zapisy „<i>Drzewostany wyłączyć z użytkowania rębego albo użytkować rębnią przerębową, tak by utrzymać trwałą strukturę drzewostanu o niepełnym zwarciu i ze znacznym udziałem drzew w wieku ponad 100 lat. Nie wycinać drzew w wieku powyżej 100 lat. Nie usuwać dębów zamierających i ich martwych konarów. W oddziałach leśnych ze stanowiskami gatunku oraz w bezpośrednio przyległych nie stosować insektycydów</i>” – z celem ochrony pełnej różnorodności biologicznej siedliska przyrodniczego.</p>	<p>zachodniopomorskim występowanie tego gatunku w Puszczy Bukowej jest mało prawdopodobne, bowiem najbliższe znane, czynne stanowiska znajdują się poza zasięgiem możliwości dyspersyjnych gatunku - w Lubiechowie Dolnym, Bielinku i Dolinie Regi (te wymagają potwierdzenia nowymi obserwacjami). Niewielki udział mają tu też siedliska preferowane przez kozioroga dębosza, a wiek najstarszych dębów nie przekracza 200 lat. Ponadto większość z nich rośnie wewnątrz litych drzewostanów i jest w dobrej kondycji, co dodatkowo obniża prawdopodobieństwo ich zasiedlenia. Natomiast wyniki weryfikacji prawdopodobnych i wcześniej podanych w planie zadań ochronnych stanowisk kozioroga dębosza nie potwierdzają obecności gatunku w obszarze Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 (po sprawdzeniu wymienionych w planie zadań ochronnych dla obszaru stanowisk w okolicy Binówka i przy ul Gościnnej w Szczecinie – Jezierzycach okazało się, że widoczne na drzewach otwory wylotowe i żerowiska nie są śladami pozostawionymi przez kozioroga dębosza, lecz przez ptaki i inne owady, wśród nich przypuszczalnie trociniarkę czerwicę — <i>Cossus cossus</i> (L.)). Na terminalnych dębach rosnących wzdłuż ul. Gościnnej w Szczecinie – Jezierzycach odnotowano obecność opietka dwuplamkowego (<i>Agrillus biguttatus</i> Oliv.).</p> <p>Usunięto przedmiotowy zapis, gdyż nie dotyczył on przedmiotów ochrony. Był on powiązany głównie z koziorogiem dęboshem, który nie jest przedmiotem ochrony w tym obszarze, co wnikliwie zapisano w uzasadnieniu do zarządzenia. Z uwagi na to, iż gatunki objęte ochroną, a nie będące przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000, są już objęte zapisami chronionymi je na mocy innych aktów</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			prawa, nie powinny być istotą PZO.
		28. Należy pozostawić obowiązujący obecnie zapis o wyłączeniu z użytkowania siedlisk łęgowych wraz z otaczającym je pasem o szerokości równej co najmniej wysokości drzewostanu, a nie ograniczać go do samej powierzchni łągu. Łęgi w Puszczy Bukowej występują często jako wąskie pasma, cięcia w ich bezpośrednim sąsiedztwie również będą degradować łąg. Szczególnie dotyczy to łągów źródłiskowych. W dolinie Płoni pozostawić zapis, że pozostawiana strefa ekotonowa powinna mieć szerokość co najmniej równą wysokości drzewostanu.	Uwagi nie uwzględniono. Zapis w obecnie obowiązującym PZO stanowi zakaz, według uwag Ministra Środowiska, więc należało go przeformułować.
		29. Zapisy „Przy planowaniu prac hydrotechnicznych w rzecze uwzględnić potrzebę ochrony siedliska gatunku, zachowując naturalne elementy ekosystemu rzeczno” dla skójki i trzepli należy rozwinąć, wyraźnie wskazując że dotyczą one także prac utrzymaniowych (niekoniecznie zaliczanych do „prac hydrotechnicznych” i wyraźnie wskazując, jakie naturalne elementy środowiska rzeczno powinny być zachowane (naturalne nienaruszone dno, odsypy śródkorytowe i przybrzeżne, zadrzewienia brzegów rzeki, rumosz drzewny w korycie.	Uwagi nie uwzględniono. Dla tych gatunków zaplanowano uzupełnienie stanu wiedzy w pierwszej połowie obowiązywania PZO, po tym działaniu będzie można mówić, które odcinki rzeki należy pozostawić bez ingerencji. Dlatego też wprowadzenie proponowanego zapisu na całym odcinku rzeki Płoni jest niezasadne. Poza tym prace hydrotechniczne i utrzymaniowe podlegają obowiązkowi zgłoszenia Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, na podstawie art. 118 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, i będą przedmiotem postępowania wyjaśniającego.
		30. W działaniu ochrony drobnych zbiorników wodnych dla traszki i kumaka nie można usuwać wymogu przeciwdziałania zarybianiu takich zbiorników.	Uwagi nie uwzględniono. Zapis w obecnie obowiązującym PZO stanowi zakaz, według uwag Ministra Środowiska, więc należało go przeformułować.
		31. Wnosimy o pozostawienie oryginalnego zapisu dotyczącego traszki i kumaka: „Utrzymywanie powiązań ekologicznych między siedliskami	Uwagi nie uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 17 Klubu Przyrodników).

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>rozrodczymi – niedopuszczanie do ich izolowania przez otaczanie zabudową lub infrastrukturą uniemożliwiającą lub znacząco utrudniającą migrację i dyspersję (w obszarze o promieniu 1 km od nich). Utrzymywanie w rejonie bytowania poza zbiornikami (w obszarze o promieniu 1 km od nich) siedlisk półnaturalnych (lasy, zarośla, zadrzewienia, łąki, nieużytki naturogeniczne) oraz związanych z ekstensywnym krajobrazem rolniczym (odłogi, użytki zielone, miedze, grunty orne)”. Wymogi te są niezbędne dla ochrony tych gatunków w obszarze Wzgórz Bukowych. W żadnym razie nie mogą być zastąpione przez „Upowszechnianie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, w szczególności z zakresu ochrony krajobrazu i zachowania bioróżnorodności, ochrony gruntów rolnych, oraz ochrony wód, przy uwzględnieniu potrzeb ochrony gatunku i jego siedliska stanowiącego przedmiot ochrony”, gdyż Kodeks nie odnosi się w ogóle do zmian w użytkowaniu gruntów, którym te zapisy miałyby zapobiegać!.</p>	
		<p>32. Wnoszę o pozostawienie zapisu „Uzupełnienie sieci rezerwatów przyrody w Puszczy Bukowej w celu stworzenia powiązanych ekologicznie ostoj dla wszystkich gatunków typowych dla lasów i siedlisk nieleśnych o charakterze naturalnym i typowym dla kompleksu puszczańskiego” w oryginalnym brzmieniu, a nie jego osłabianie. Na podstawie aktualnego stanu wiedzy, możliwa jest już realizacja tego zapisu, a nie tylko rozpoznanie i analiza wcześniejszych koncepcji.</p>	<p>Uwagi nie uwzględniono. PZO wskazuje korektę koncepcji docelowej sieci rezerwatów ze względu na zmiany, jakie zaszły w ekosystemach proponowanych do ochrony przed kilkunastu laty. Mówi również o rewaloryzacji koncepcji uzupełnienia sieci rezerwatów w Puszczy Bukowej. Zapis dotyczący rozpoznania i analizy propozycji uzupełnienia sieci rezerwatów przyrody w Puszczy Bukowej w celu stworzenia powiązanych ekologicznie ostoj dla wszystkich gatunków typowych dla lasów i siedlisk nieleśnych o charakterze naturalnym i typowym dla</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>Nasza opinia w tej sprawie jest następująca:</p> <p>Dla proponowanego dotychczas na rezerwat obiektu „Jezioro Czarne” lasy w południowej części obiektu uznano za ekosystemy referencyjne, a w części północnej zaplanowano TP w drzewostanie 6Md52 2Sw52 2OI52, zasadną także przyrodniczo w celu ograniczenia obcych geograficznie gatunków. Nie zapewniono jednak ochrony samego jeziora. Zamyśl uznania rezerwatu powinien więc pozostać aktualny, choć lasy wchodzące w jego skład są chronione w innej formie.</p> <p>Proponowany wcześniej na rezerwat leśny obiekt „Lisi Potok” z wyjątkiem jednej małej powierzchni referencyjnej w 182d, nie jest chroniony w żadnej innej formie. Tymczasem, obiekt ten wg naszych danych zachował walory uzasadniające jego rezerwatową ochronę. Jest on również ważny dla wypełnienia przesłanki uzupełnienia sieci rezerwatów wymaganej w PZO: „Celem nowych rezerwatów powinno być uzupełnienie sieci obiektów chronionych w tych częściach Puszczy, gdzie mimo występowania zachowanych kompleksów lasów liściastych rezerwatów brak – zwłaszcza w strefie czołowomorenowej między rezerwatami Kołowskie Parowy i Bukowe Zdroje (Lisi Potok)...”. Ten projekt rezerwatu powinien więc pozostać aktualny. Zwracam jednak uwagę, że wymagałoby to pilnego uznania za powierzchnie referencyjne drzewostanów wchodzących w jego skład i zagwarantowania, że nie zostaną w nich zainicjowane cięcia rębne. Zamierzeniem Nadleśnictwa Gryfino jest bowiem wykonanie takich cięć niemal na całej powierzchni proponowanego rezerwatu (181b, 181d, 182a, 183c), co zniweczyłoby</p>	<p><i>kompleksu puszczańskiego</i>, wpisuje się w to działanie. Wobec tego, wszystkie dotychczasowe propozycje rezerwatów przyrody zostaną przeanalizowane.</p> <p>Natomiast propozycja nowego jak i dotychczasowych propozycji ustanowienia rezerwatów przyrody nie może być intencją PZO, lecz jest to odrębne postępowanie legislacyjne i wymaga złożenia odrębnego wniosku oraz szczegółowego uzasadnienia.</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>jego walory.</p> <p>W dotychczas projektowanym rezerwacie „Węglino” zabezpieczona jako leśne ekosystemy referencyjne jest południowa część, przyległa do jeziora (349a, 350a). Natomiast cała północna część proponowanego niegdyś rezerwatu (341a, 341b, 342a, 342d to drzewostany silnie przekształcone zapoczątkowanymi cięciami, obecnie w klasie odnowienia. Część ta, w wyniku dotychczasowej gospodarki leśnej, częściowo utraciła walory, dla których proponowano ochronę rezerwatową.</p> <p>Biorąc pod uwagę wytyczną z PZO <i>„Dopuszczać należy korektę koncepcji docelowej sieci rezerwatów ze względu na zmiany, jakie zaszły w ekosystemach proponowanych do ochrony przed kilkunastu laty”</i>, oraz wytyczne z planu ochrony PK <i>„Dopuszcza się możliwość wyznaczenia innych obiektów do objęcia ochroną niż wymienione... Dopuszcza się możliwość rezygnacji z obejmowania ochroną wymienionych obiektów, jeśli wystąpią okoliczności wskazujące na niecelowość podejmowania działań ochronnych, w związku z utratą walorów przyrodniczych”</i>, a także informacje o walorach przyrodniczych uzyskane od współpracujących z nami przyrodników, proponujemy – w zamian za potencjalny rezerwat Węglino – uznanie za rezerwat obiektu „Dolina Ponikwy im. Prof. dr hab. Aleksandry Stachak”, o powierzchni 69,83 ha, który objąłby wydzielienia i oddziały: 303a (część), b, d, f, 304i j, 319 (cały), 327 (cały). Nie wymagałoby to dużych zmian w gospodarce leśnej i zamiarach nadleśnictwa Gryfino – w większości są to wyznaczone ekosystemy referencyjne, potrzebne byłoby tylko odstępnie od zamierzonej RbIIa w</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>jednym wydzieleniu 303f oraz od TP w części wydzielenia 303a i w wydzieleniu 303d. W szczególności, obiekt ten dobrze realizowałby przesłankę z PZO: „<i>Celem nowych rezerwatów powinno być uzupełnienie sieci obiektów chronionych w tych częściach Puszczy, gdzie mimo występowania zachowanych kompleksów lasów liściastych rezerwatów brak – zwłaszcza (...) na południe od Bukowych Zdrojów (Jezioro Węglino, Czajcza Góra)</i>”.</p> <p>Doprecyzowania wymaga jeszcze pożądany rezerwat „w lasach na wschód od rzeki Płoni (Nadl. Kliniska)”.</p>	
		<p>33. W załączniku 6, w zapisach do wprowadzenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, należy jasno sprecyzować, że sformułowania „z wyjątkiem terenów dopuszczonych do takiej zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących lub wszczętych w dniu wejścia w życie zarządzenia oraz terenów, dla których do dnia wejścia w życie zarządzenia wydane zostały decyzje o warunkach zabudowy lub decyzje o pozwoleniu na budowę”, dotyczą dnia wejścia w życie zarządzenia ustanawiającego PZO a nie zarządzenia zmieniającego. Nie widzimy też powodu, by wyjątek ten dotyczył planów tylko wszczętych, ale nie obowiązujących w tej dacie.</p>	<p>Uwagi nie uwzględniono. Prawo nie może działać wstecz. Wiązałoby się to z odszkodowaniami dla inwestorów, którzy otrzymali już prawomocne decyzje administracyjne lub prawo zagospodarowania w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.</p>
		<p>34. We wskazaniach do zmiany Studium gminy Stare Czarnowo należy pozostawić zapis „zakaz wprowadzania nowej zabudowy w odległości 1000 m od brzegów zbiorników i mokradel</p>	<p>Uwagi nie uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 9 Klubu Kniejołaza).</p> <p>Dodatkowo, zmianę dotyczącą strefy wolnej od zabudowy do 100 m wprowadzono do treści uzasadnienia</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		stanowiących siedliska łęgowe kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej”, a nie zmieniać go na zapis „w odległości 100m”! Proponowana zmiana odległości z 1000 na 100m jest ewidentną zmianą PZO „na niekorzyść chronionego gatunku”, wprowadzoną z własnej inicjatywy RDOŚ a nie z potrzeb legislacyjnych, a w dodatku nie ujawnioną w ogóle i nie wyjaśnioną w uzasadnieniu projektu	do niniejszego zarządzenia.
4	Grażyna Domian	1. W Załączniku nr 1, w tabeli zawierającej wykaz współrzędnych punktów załamania granic, proponuję dodać dodatkową kolumnę, w której zawarty będzie komentarz wyróżniający poszczególne części obszaru, których dotyczy opis granic (tak, jak to zrobiono w zarządzeniach zmieniających PZO dla Dolnej Odry i Doliny Dolnej Odry), przy czym - w przypadku Wzgórz Bukowych, odrębną częścią wyłączoną jest zarówno obszar rezerwatu przyrody Osetno, jak i enklawa w rejonie Jezierzyc. Obecny sposób prezentacji granic nie odpowiada aktualnym wymogom GDOŚ i MŚ.	Uwagę uwzględniono. Dodano dodatkową kolumnę z komentarzem wyróżniającym poszczególne części obszaru. Ponadto, dodano załącznik nr 2 z nową mapą obszaru Natura 2000 objętego planem zadań ochronnych, co wiąże się ze zmianą załącznika nr 1.
		2. W związku z wyłączeniem obszaru rezerwatu przyrody Osetno z planowania ochrony w ramach PZO, konieczna jest także zmiana Załącznika nr 2 (mapa), który powinien wskazywać obszar objęty planem zadań ochronnych. Obecna mapa nie uwidacznia wyłączonego z planowania obszaru rezerwatu Osetno. Zmianie powinien także ulec tytuł załącznika na: "Mapa obszaru Natura 2000 objętego planem zadań ochronnych".	Uwagę uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 1 Grażyny Domian).
		3. W Załączniku nr 2 zmieniającym	Uwagi częściowo uwzględniono.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>Załącznik nr 3 do zarządzenia (Zagrożenia) wnioskuję o wprowadzenie następujących zmian:</p> <p>1) W opisie zagrożeń istniejących dla siedliska 3150, zdanie dotyczące Jeziora Wężówka należy zmienić stosownie do stanu aktualnego: "Dla Jeziora Wężówka zagrożeniem jest wadliwie działająca oczyszczalnia ścieków komunalnych w Kołowie". Oczyszczalnia ta została wybudowana w 2013 r., jednak od chwili rozruchu i oddania do użytku (27 listopada 2013 r.) do dnia dzisiejszego nie działa poprawnie, stanowiąc zagrożenie zarówno dla ekosystemu Jeziora Dolsko (do którego wpływają niedostatecznie oczyszczone ścieżki), jak i dalej - dla siedliska 3150 zdiagnozowanego w położonym jeszcze niżej Jeziorze Wężówka. Do dnia dzisiejszego nie została zakończona budowa zbiorników doczyszczających (oczyszczalni korzeniowych) na działce nr 147/2 obrębu Kołowo, pomiędzy Oczyszczalnią w Kołowie a Jeziorem Dolsko (fot. 1-3). Przeprowadzona w styczniu 2016 r. kompleksowa kontrola przez WIOŚ w Szczecinie potwierdziła niesprawność oczyszczalni ścieków oraz poważne naruszenia warunków określonych w operacie wodnoprawnym, pozwoleniu wodnoprawnym, a także przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska. Minął rok od kontroli a oczyszczalnia nadal jest niesprawna, budowa zbiorników doczyszczających nadal nie jest dokończona i niedostatecznie oczyszczone ścieki nadal płyną do jeziora.</p> <p>Ten temat powinien być przedmiotem nie tylko zmiany zapisu w PZO ale także interwencyjnego postępowania RDOŚ albowiem stanowi istotne negatywne oddziaływanie na siedliska gatunków</p>	<p>1) (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 10 Klubu Przyrodników).</p> <p>2) Zamieszczono opis dla zagrożenia potencjalnego K01.04.</p> <p>3) Dla siedliska 6210, zastąpiono zagrożenie X - brak zagrożeń i nacisków, zagrożeniem U - <i>nieznane zagrożenie lub nacisk</i>, jako bardziej adekwatne do stanu rzeczywistego.</p> <p>4) Dodano zagrożenie J03.01 - <i>zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska</i>, do zagrożeń potencjalnych dla siedliska 6510, zgodnie z uwagą.</p> <p>5) Pozostawiono dotychczasowy zapis. Dopiero po uzupełnieniu stanu wiedzy dla tego siedliska w obszarze będzie można dokładnie określić zagrożenia, cele działań ochronnych i działania ochronne.</p> <p>6) W wierszu dotyczącym zagrożeń istniejących dla siedliska 9110, przy kodzie zagrożenia 101 <i>obce gatunki inwazyjne</i>, usunięto zbędny, powtórzony fragment <i>problematiczne gatunki rodzime</i>.</p> <p>7) Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 5 Klubu Kniejołaza.</p> <p>8) Nie wprowadzono wnioskowanego zagrożenia. Zagrożenia istniejące, cele działań ochronnych i w konsekwencji działania ochronne nie mogą wykraczać poza granice obszaru Natura 2000, zgodnie z uwagami Ministra Środowiska.</p> <p>9) Nie wprowadzono wnioskowanego zagrożenia w zagrożeniach istniejących. Wnioskowane zagrożenie jest umieszczone w zagrożeniach potencjalnych (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 5 Klubu Kniejołaza).</p> <p>10) Wnioskowane zdanie zostało dodane do opisu zagrożeń istniejących.</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>oraz siedlisko 3150 (naruszenie art. 33 ustawy o ochronie przyrody i przepisów o ochronie gatunkowej zwierząt). Jednocześnie, stanowi wyraz ignorowania wymogów decyzji środowiskowej wydanej przed budową oczyszczalni.</p> <p>2) W opisie zagrożeń dla siedliska 3150 brak opisu dla zagrożenia K01.04.</p> <p>3) Zagrożenie "X - brak zagrożeń i nacisków" przewidziane dla siedliska 6210, proponuję zastąpić zagrożeniem "U - nieznane zagrożenie lub nacisk", jako bardziej adekwatne do stanu rzeczywistego. Opis zagrożenia proponuję zmienić na bardziej ostrożny: "W chwili obecnej nie są znane dodatkowe zagrożenia".</p> <p>4) Do zagrożeń potencjalnych dla siedliska 6510 proponuję dodać zagrożenie "J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska", a w opisie pierwsze zdanie zmienić w następujący sposób: "Potencjalnym zagrożeniem jest zmiana przeznaczenia i sposobu użytkowania łąk (np. zaoranie, zalesienie, zabudowa)". Proponowane dwa dodatkowe przykłady zmiany sposobu użytkowania łąk, są w obecnych realiach znacznie poważniejszym zagrożeniem, ponieważ prowadzą do nieodwracalnej degradacji siedliska.</p> <p>5) Dla siedliska 7220 - źródła wapienne, proponuję zmienić obecnie wpisane zagrożenia na następujące:</p> <p>a) zagrożenia istniejące: J02.05 - modyfikowanie funkcjonowania wód, J02.05.04 - zbiorniki wodne, GO 1-03 - pojazdy zmotoryzowane, G05.04 - wandalizm; opis: "najważniejszym zagrożeniem istniejącym jest zmiana stosunków wodnych zarówno w siedlisku, jak i jego sąsiedztwie, powodujące</p>	<p>11) Nie wprowadzono wnioskowanego zagrożenia, gdyż w projekcie zmiany zarządzenia nie przewidziano zagrożenia X - <i>brak zagrożeń i nacisków</i> dla siedliska 9110.</p> <p>12) Zamieniono zagrożenie potencjalne <i>J02.03.02 - regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych</i> na zagrożenie <i>J02.02.01 - bagrowanie/usuwanie osadów limnicznych</i>, które rzeczywiście trafniej odzwierciedla zdiagnozowane zagrożenie zawarte w opisie dla skójki gruboskorupowej.</p> <p>13) Nie wprowadzono wnioskowanej zmiany, gdyż przeżyźnienie wody w zbiornikach nie jest zagrożeniem istniejącym, a obecne zarastanie zbiorników wodnych jest związane bezpośrednio z obniżaniem się poziomu wód, a nie ze zwiększonym dopływem substancji biogennych.</p> <p>14) Dostosowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla wydry w niniejszym obszarze Natura 2000, w oparciu o wyniki „Uzupełnienia stanu wiedzy o wybranych przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony wynikających z planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 i Dolna Odra PLH320037 opracowanych w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09-00 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”.</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>niedobory zasilania źródeł lub/i przyspieszony odpływ wskutek np. funkcjonowania nadmiernie przegłębionych rowów melioracyjnych lub budowy w sąsiedztwie zbiorników wodnych; coraz powszechniejsze mechaniczne zniszczenia wskutek rozjeżdżania obszarów źródłkowych przez użytkowników quadów i motorów crossowych" (przykłady: fot. 4-5);</p> <p>b) zagrożenia potencjalne: B02 - gospodarka leśna i plantacyjna, J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; opis: "zagrożeniem potencjalnym jest wycinka drzew w obrębie źródeł lub ich sąsiedztwie, mogąca powodować zmiany stosunków wodnych, mechaniczne zniszczenia w obrębie źródeł oraz wzrost eutrofizacji. Wycinka drzew spowoduje też odsłonięcie powierzchni źródeł i tym samym rozwój roślinności halofilnej".</p> <p>Konieczność zmiany zapisanych obecnie zagrożeń wynika z rozwoju wiedzy na temat funkcjonowania siedliska 7220. Z obecnie obowiązującej metodyki wynika, że do najpoważniejszych zagrożeń dla tego siedliska należą: zmiany reżimu hydrologicznego wód podziemnych i powierzchniowych, odwodnienie, erozja wsteczna i zboczowa, erozja chemiczna i eutrofizacja wód. Siedlisko jest również mało odporne na zniszczenia mechaniczne. Z metodyki tej wynika również, że ekspansja olszy czarnej nie jest zagrożeniem - siedlisko 7220 występuje znacznie częściej na terenach leśnych niż otwartych, a dużo większym zagrożeniem jest rozwój roślinności halofilnej, który nastąpiłby w przypadku usunięcia ocieniających źródło drzew. W tym miejscu należy dodać, że zagrożenia związane z gospodarką leśną dotyczą nie tylko lasów</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>będących w zarządzie LP (pierwsze ze źródeł zostało odnalezione w lasach zarządzanych przez Zootechniczny Zakład Doświadczalny w Kołbaczu).</p> <p>6) W wierszu dotyczącym zagrożeń istniejących dla siedliska 9110, przy kodzie zagrożenia 101 obce gatunki inwazyjne, należy usunąć zbędny, powtórzony fragment "problematyczne gatunki rodzime".</p> <p>7) Przy siedliskach 9110, 9130 i 9160 za całkowicie nieuzasadnione uważam usunięcie z zagrożeń istniejących zagrożenia "B07 - inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej", wraz z opisami tego zagrożenia. Całe opisy zagrożenia B07 umieszczone w opiniowanym projekcie jako opisy zagrożeń potencjalnych dla wyżej wskazanych siedlisk, są odzwierciedleniem rzeczywistych, łatwo dostrzegalnych na gruncie i udokumentowanych w PZO oddziaływań faktycznie dokonywanych w obszarze Natura 2000 Wzgórza Bukowe, mających istotny wpływ na pogorszenie stanu ochrony przedmiotów ochrony, co przesądza o konieczności uznania ich za zagrożenia istniejące (fot. 6-8). Wprowadzona przez RDOŚ zmiana jest zmianą istotną, nie wynikającą z uwag zgłoszonych przez Ministra Środowiska i maskuje rzeczywisty obraz zagrożeń.</p> <p>8) Do zagrożeń istniejących dla siedliska 9110 wnioskuję o dodanie zagrożenia "J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk" i przypisanie do niego pierwotnego opisu o treści: "Przerwane powiązania kompleksu leśnego Wzgórz Bukowych z innymi kompleksami leśnymi Pomorza". Antropogeniczna, pogłębianą budową nowych dróg izolacja Wzgórz Bukowych jest faktem, który powinien być odzwierciedlony w</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>grupie zagrożeń istniejących.</p> <p>9) Do zagrożeń istniejących dla siedliska 91E0 należy przywrócić błędnie usunięte zagrożenie "B07 - inne rodzaje praktyk leśnych..", ponieważ między innymi to właśnie to zagrożenie odpowiada za złą (U2) ocenę stanu siedliska uzasadnioną w opisie zagrożeń.</p> <p>10) Do opisu zagrożeń istniejących dla siedliska 91E0 wnioskuję o dodanie zdania na temat zawleknięcia obcych gatunków inwazyjnych (zwłaszcza rdestowców) podczas utwardzania gruzem i ziemią rozjeżdżonych dróg w dolinach cieków (jednym z przykładów jest rozrastające się stanowisko rdestowca w dolinie Potoku Kłobuckiego.</p> <p>11) Zagrożenie "X - brak zagrożeń i nacisków" przewidziane dla siedliska 9110, proponuję zastąpić zagrożeniem "U - nieznane zagrożenie lub nacisk", jako bardziej adekwatne do stanu rzeczywistego. Opis zagrożenia proponuję zmienić na bardziej ostrożny: "W chwili obecnej nie są znane dodatkowe zagrożenia".</p> <p>12) Do zagrożeń potencjalnych dla skójki gruboskorupowej proponuję dodać zagrożenie "J02.02.01 - bagrowanie/usuwanie osadów limnicznych", które trafniej odzwierciedla zdiagnozowane zagrożenie zawarte w opisie i jest bardziej realne niż prostowanie koryt rzecznych.</p> <p>13) Zagrożenia wpisane w obecnym projekcie dla traszki grzebieniastej i kumaka nizinnego jako potencjalne, powinny być przeniesione do zagrożeń istniejących albowiem przeżyźnienie wody w zbiornikach i ich zarastanie jest zjawiskiem aktualnie istniejącym a nie potencjalnym. Związane jest z dopływem substancji biogeny i</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>przy jednoczesnym obniżaniu się poziomu wód (co powoduje dodatkowy wzrost stężenia substancji biogennych w pozostałej wodzie). Jako zagrożenia potencjalne dla obu gatunków proponuję wpisać "U - nieznane zagrożenie lub nacisk" z opisem "W chwili obecnej nie są znane dodatkowe zagrożenia".</p> <p>14) W odniesieniu do wydry konieczne jest zaktualizowanie listy zagrożeń istniejących w oparciu o wyniki uzupełnienia stanu wiedzy zleconego przez RDOŚ i wykonanego przez Dr Mieczysława Stachowiaka z zespołem (Tomasz Klejdysz, Błażej Garstecki, Roman Wąsala) w 2015 r.</p>	
		<p>4. W Załączniku nr 3 zmieniającym Załącznik nr 4 do zarządzenia (Cele działań ochronnych)</p> <p>wnioskuję o wprowadzenie następujących zmian:</p> <p>1) Cele działań ochronnych wskazanych dla siedliska 7220 źródłiska wapienne, należy uzupełnić o "uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozmieszczenia siedliska w obszarze".</p> <p>2) Cele działań ochronnych wskazane dla wydry należy zaktualizować stosownie do wskazań z uzupełnienia stanu wiedzy zleconego przez RDOŚ i wykonanego przez Dr Mieczysława Stachowiaka z zespołem (Tomasz Klejdysz, Błażej Garstecki, Roman Wąsala) w 2015 r.</p>	<p>Uwagi uwzględniono.</p> <p>1) Cele działań ochronnych dla siedliska 7220 zostały uzupełnione o uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozmieszczenia siedliska w obszarze.</p> <p>2) Cele działań ochronnych dla wydry zostały zaktualizowane, w oparciu o wyniki „Uzupełnienia stanu wiedzy o wybranych przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony wynikających z planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 i Dolna Odra PLH320037 opracowanych w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09-00 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”.</p>
		<p>5. W Załączniku nr 4 zmieniającym Załącznik nr 5 do zarządzenia (Działania ochronne...) wnioskuję o wprowadzenie następujących zmian:</p> <p>1) dla siedliska 3150 oraz dla trzepli zielonej, traszki</p>	<p>Uwagi częściowo uwzględniono.</p> <p>1) Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 16 i 24 Klubu Przyrodników.</p> <p>2) Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 17 Klubu Przyrodników.</p> <p>3) Patrz sposób rozpatrzenia uwagi</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>grzebieniastej i kumaka nizinnej wnioskuje o przywrócenie pierwotnej treści działania dotyczącego ochrony barier biogeochemicznych. Dodane przez RDOŚ słowo "kształtowanie" czyni to działanie iluzorycznym i sprawi, że wszelkie dokonywane przekształcenia barier biogeochemicznych wokół zbiorników będących siedliskiem 3150 będą uznawane za "kształtowanie" tych barier. Powyższy wniosek dotyczy także zmiany w zakresie rębni. Wprowadzona przez RDOŚ zmiana treści dopuszcza stosowanie rębni gniazdowych, które w swojej istocie różnią się od rębni zupełnych tylko wielkością powierzchni. Zmiany uważam za bezpodstawne, nie wynikające z uwag wniesionych przez Ministra Środowiska, merytorycznie nie uzasadnione i mogące pogorszyć stan siedliska, dla którego pierwotne działanie zostało zaplanowane. W tym kontekście zmiany te znacznie wykraczają poza ustawowe upoważnienie. Kontrowersyjny, dotyczący lasów zmieniony fragment proponuję zmienić w następujący sposób: "Na terenach leśnych i zadrzewionych ograniczenie cięć do usuwania drzew stwarzających zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz drzew przegradzających ciągi komunikacyjne. Zakwalifikowanie lasów stref brzegowych jezior do "powierzchni referencyjnych" pozostawianych bez użytkowania gospodarczego".</p> <p>2) Wprowadzona dla siedliska</p>	<p>16 i 24 Klubu Przyrodników.</p> <p>4) Dz. ewid. nr 239/2 jest już objęta działaniem dotyczącym utrzymania stosunków wodnych warunkujących funkcjonowanie obszaru źródłiskowego, wskazano ją w kolumnie miejsca realizacji tego działania.</p> <p>Natomiast słowo <i>ewentualnie</i> zostało użyte w tym celu, aby działanie mogło być wykonane tylko jeżeli zajdzie taka potrzeba, a nie obligatoryjnie.</p> <p>5) Zmieniono zapis w kolumnie miejsca realizacji tego działania na: <i>trwale użytki zielone w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska (dz. nr 239/1 obręb Glinna)</i>. Wobec tego dz. ewid. nr 239/2 jest objęta tym działaniem.</p> <p>6) Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 24 Klubu Przyrodników.</p> <p>Dodatkowo wyjaśniam, iż RDOŚ w Szczecinie zdaje sobie sprawę, że „stan zachowania” pochodzi z instrukcji sporządzania SDF i odnosi się do oceny całkowitych zasobów siedliska w danym obszarze Natura 2000. Zastosowano ujednolicony zapis dotyczący składów gatunkowych upraw siedlisk przyrodniczych dla RDLP w Szczecinie, w celu usystematyzowania obecnie prowadzonej gospodarki leśnej. Oczywiście porozumienie zawarte pomiędzy Regionalnym Dyrektorem Lasów Państwowych w Szczecinie i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie nie ma żadnej rangi prawnej, ale zobowiązuje obie strony porozumienia do jego stosowania. Natomiast przytoczenie jego zapisów w akcie prawa miejscowego będzie już miało skutki prawne.</p> <p>7) Wyrażenie: <i>w miarę możliwości</i></p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		3150 zmiana treści działania w zakresie ochrony korytarzy migracyjnych i naturalnego układu roślinności wzdłuż strefy brzegowej naturalnych zbiorników, jest zdecydowanie zbyt daleko idącym złagodzeniem obowiązującego PZO. RDOŚ jest przecież świadom, że szczególnie w tym obszarze Natura 2000, wobec przeogromnej presji inwestycyjnej, konieczne jest zdecydowane wprowadzenie jednoznacznych przepisów ochronnych. W tej sytuacji wnoszę o zastosowanie następującej treści działania: "Zapewnienie nie lokowania wszelkich nowych obiektów kubaturowych oraz pól namiotowych i kempingów w strefie wrażliwych mis jeziornych, t.j. w odległości do 100 m od linii brzegowych jezior. Ustalenie nie dotyczy terenów dopuszczonych do takiej zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego zarządzenia, terenów, dla których przed dniem wejścia w życie niniejszego zarządzenia zostały wydane decyzje o warunkach zabudowy lub pozwolenia na budowę oraz modernizacji lub przebudowy legalnie wybudowanych obiektów istniejących w dniu wejścia w życie niniejszego zarządzenia". Zaplanowane w przedmiotowym działaniu środki ochronne są niezbędne w tym obszarze dla utrzymania nie pogorszonego stanu ochrony jednego z najbardziej wrażliwych i zagrożonych siedlisk przyrodniczych, jakim jest siedlisko 3150. Jak wynika	<p>zostało zamienione na: <i>zaleca się</i>.</p> <p>8) Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 24 Klubu Przyrodników.</p> <p>9) Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 24 Klubu Przyrodników.</p> <p>10) Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 24 Klubu Przyrodników.</p> <p>11) Podjęcie decyzji o odnowieniu sztucznym powinno wynikać z sytuacji na gruncie (wieku drzewostanu, jego zwarcia, potencjalnych tendencji siedliska do zachwaszczania się i degradacji oraz dotychczasowych działań i doświadczeń miejscowego leśniczego). Ograniczanie decyzji o odnowieniu sztucznym ramami czasowymi jest nieuzasadnione w lasach gospodarczych.</p> <p>12) Podjęcie decyzji o zastosowaniu rodzaju i formy rębni powinno wynikać z sytuacji na gruncie i doświadczeń miejscowego leśniczego. Ograniczanie decyzji o zastosowaniu rębni stopniowej w drzewostanach proponowanych rezerwatów przyrody, bez wcześniejszej analizy walorów przyrodniczych docelowej sieci rezerwatów jest nieuzasadnione w lasach gospodarczych.</p> <p>13) Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 8 Klubu Kniejołaza i uwagi 23 Klubu Przyrodników.</p> <p>14) Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 26 Klubu Przyrodników.</p> <p>Dodatkowo należy wspomnieć, iż ekosystemy referencyjne zostały już zaproponowane w działaniu dotyczącym uzupełnienia sieci powierzchni referencyjnych poza rezerwatami przyrody, w załączniku nr 5 do zarządzenia.</p> <p>15) Kształtowanie oznacza również przybieranie określonej formy i oznacza wpływanie na coś w celu</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>z art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, podstawowym celem sporządzania i ustanawiania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 jest utrzymanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Aby umożliwić realizację tego celu (wynikającego również z przepisów Dyrektywy Siedliskowej), ustawodawca przewidział możliwość określania w planie zadań ochronnych, rozmaitych działań ochronnych wskazując ich przykłady w art. 28 ust. 10 pkt 4. Użycie w tym punkcie przez ustawodawcę zwrotu „w szczególności” oznacza, że ustawodawca nie wyklucza możliwości planowania działań innych niż te, które zawierają się w pojęciach „ochrona czynna”, „monitoring stanu przedmiotów ochrony”, „monitoring realizacji celów...”, „uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony” i „uzupełnienie stanu wiedzy o uwarunkowaniach ochrony przedmiotów ochrony”. Zagospodarowywanie przestrzeni należy do czynników najsilniej, i na ogół nieodwracalnie ingerujących w środowisko przyrodnicze, a co gorsze - najczęściej wiąże się z równoległym występowaniem innych czynników negatywnie oddziałujących na siedliska przyrodnicze czy siedliska gatunków będących przedmiotem zainteresowania UE. Uwarunkowania prawne wynikające z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu dopuszczają możliwość zmiany</p>	<p>osiągnięcia określonego efektu, a efekt został przecież określony w celach działań ochronnych, nie dając pola do negatywnych przekształceń. Każdy płat siedliska należy rozpatrywać indywidualnie. Specyfika drzewostanów powoduje, że wyłączenie możliwości przebudowy ich rębniami gniazdowymi może znacznie utrudnić lub uniemożliwić ich efektywne odnowienie i przebudowę. Jednocześnie specyfika rębni gniazdowych zapewnia skuteczną ochronę ekotonów i ich kształtowanie. Ponadto, wyłączenie z użytkowania rębego drzewostanów VI klasy wieku i starszych stanowi zakaz, zgodnie z uwagami Ministra Środowiska, więc zapis należało przeformułować.</p> <p>16) Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 25 Klubu Przyrodników.</p> <p>17) Usunięto przedmiotowy zapis, gdyż nie dotyczył on przedmiotów ochrony. Był on powiązany głównie z koziorogiem dęboszem, który nie jest przedmiotem ochrony w tym obszarze, co wnikliwie zapisano w uzasadnieniu do zarządzenia. Z uwagi na to, iż gatunki objęte ochroną, a nie będące przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000, są już objęte zapisami chronionymi je na mocy innych aktów prawa, nie powinny być istotą PZO.</p> <p>18) Wszystkie działania związane z eliminowaniem i ograniczaniem udziału gatunków inwazyjnych w siedliskach przyrodniczych są pilne. Wobec tego powinny być traktowane jednakowo i wykonane w jak najszybszym terminie.</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>sposobu użytkowania gruntów (w tym na cele budowlane) zarówno poprzez dokumenty o charakterze planistycznym (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego poprzedzony opracowaniem i uchwaleniem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), jak i w drodze decyzji administracyjnej (decyzje o warunkach zabudowy i o ustaleniu inwestycji celu publicznego). Tym samym niewystarczające jest ujęcie środków ochronnych tylko w załączniku 6 PZO, ponieważ pozostaną one tylko wskazaniem do zmiany istniejących studiów i planów miejscowych, ale nie będą miały żadnej mocy, dopóki takie zmiany nie zostaną wprowadzone. Zapisy w załączniku 6 nie będą mieć też żadnej mocy względem decyzji o warunkach zabudowy. Sugerowane wykreślenie wskazanego działania znacznie pogorszyłoby reżim ochronny obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe, co byłoby niezgodne z ustawową dyspozycją zawartą w art. 28 ust. 5, niedopuszczającą do zmiany planu zadań ochronnych „na niekorzyść przedmiotów ochrony”. Nadmieniam, że forma działania, o która wnioskuje powyżej, jest akceptowalna dla Ministra Środowiska, czego przykładem jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 1 lutego 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Śmiadowo PLH320042 (Dz. Urz. Woj.</p>	<p>19) Nie zamieszczono rdestowców w działaniu związanym z eliminowaniem i ograniczaniem udziału gatunków inwazyjnych w siedlisku 91E0, gdyż zgodnie z „Wytocznymi dotyczącymi zwalczania rdestowców na terenie Polski” stosowanie środków chemicznych pociąga za sobą zagrożenie dla innych gatunków. Należy także brać pod uwagę możliwość uwalniania preparatu do gleby przez nakłute rośliny. Dlatego nie zaleca się ich stosowania np. na terenach objętych ochroną i w sąsiedztwie wód (tu preferowane są metody mechaniczne). Natomiast efekty mechanicznych metod zwalczania poprzez zmniejszanie się rozmiarów populacji do jej zaniku (w przypadku pojedynczych, niewielkich kęp) następuje po 4 latach. Jednak samym koszeniem trudno jest całkowicie zwalczyć rdestowce (Barták i in. 2010). Należy jednocześnie pamiętać, że w zależności od zastosowanego sprzętu, metoda ta prowadzi do eliminacji także innych gatunków roślin współwystępujących z rdestowcami. Dlatego nie zdecydowano się na zwalczanie ich w siedlisku 91E0.</p> <p>20) Przeformułowano zapis dotyczący składowania i przetrzymywania drewna przeznaczonego do wywózki na zapis: <i>Zaleca się drewno przeznaczone do wywózki składować i przetrzymywać poza miejscami nasłonecznionymi, w odległości dłuższej niż 150 m od granic rezerwatów, w terminie od 1 września do 14 maja (poza okresem rójki owadów).</i> Poprzedni zapis powodował nieuzasadnione ograniczanie gospodarki leśnej w lasach</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>Zach. poz. 611).</p> <p>3) Dla siedliska 7140 wnioskuję o przywrócenie pierwotnej treści działania. Dodane przez RDOŚ słowo "kształtowanie" czyni to działanie iluzorycznym i sprawi, że wszelkie dokonywane przekształcenia barier biogeochemicznych wokół płątów siedliska 7140 będą uznawane za "kształtowanie" tych barier. Powyższy wniosek dotyczy także wprowadzonych zmian w zakresie rębni. Zmiany uważam za bezpodstawne, nie wynikające z uwag wniesionych przez Ministra Środowiska, merytorycznie nie uzasadnione i prowadzące do dalszego pogorszenia stanu siedliska 7140. W tym kontekście zmiany te znacznie wykraczają poza ustawowe upoważnienie.</p> <p>4) W działaniu dotyczącym siedliska 7220 z zakresu utrzymania stosunków wodnych warunkujących funkcjonowanie obszaru źródłiskowego, wnoszę o dopisanie do treści działania działki ewidencyjnej nr 239/2, której również dotyczy działanie i wykreślenie słowa "Ewentualnie". Budowa zastawek po częściowym wypłyceniu rowów jest optymalnym rozwiązaniem, dzięki któremu możliwe będzie krótkotrwałe obniżenie poziomu wody na łąkach w celu ich wykaszania i zbioru siana.</p> <p>5) Do działań z zakresu dostosowania gospodarki rolnej do wymogów siedliska przyrodniczego 7220, wnioskuję o dopisanie łąki również sąsiadującej z chronionym kompleksem źródłiskowym, znajdującej się</p>	<p>gospodarczych, z uwagi na brak wystarczającej liczby miejsc do składowania drewna, w niektórych miejscach obszaru, przy takim zapisie w PZO. Jednak w dalszym ciągu drewno nie powinno być składowane w miejscach nasłonecznionych i powinno być wywiezione w możliwie najkrótszym czasie.</p> <p>21) Zapis w obecnie obowiązującym PZO stanowi zakaz, według uwag Ministra Środowiska, więc należało go przeformułować.</p> <p>22) Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 17 Klubu Przyrodników i uwagi 9 Klubu Kniejołaza.</p> <p>23) Wprowadzono już zapis zabezpieczający zbiorniki wodne przed zagospodarowaniem rybackim: <i>Podjęcie inicjatyw przewidzianych prawem w zakresie utrzymywania siedlisk gatunku jako nieużytków rybackich z dopuszczeniem punktowej ingerencji w celu urzędzenia i utrzymania punktów czerpania wód.</i> Dodając, iż zapis ten dotyczy również zbiorników śródpolnych.</p> <p>24) Działania ochronne dla wydry zostały zaktualizowane, w oparciu o wyniki „Uzupełnienia stanu wiedzy o wybranych przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony wynikających z planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 i Dolna Odra PLH320037 opracowanych w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09-00 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”.</p> <p>25) Wprowadzono działania ochronne dla Zalotki większej</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>na działce nr 239/2.</p> <p>6) W działaniach z zakresu utrzymania w składzie drzewostanów właściwych gatunków rodzimych przewidzianych dla siedliska 9110 (nr 3), dla siedliska 9130 (nr 4), dla siedliska 9160 (nr 2), dla siedliska 9190 (nr 2), dla siedliska 91E0 (nr 2), wnoszę o przywrócenie pierwotnego brzmienia zapisów, które zostały wypracowane z przyrodnikami, leśnikami i stroną społeczną w toku długotrwałych i żmudnych konsultacji na etapie tworzenia PZO. Modyfikowanie zapisów mające na celu dostosowanie aktu prawa miejscowego do porozumienia zawartego z RDLP w Szczecinie, nie posiadającego żadnej rangi prawnej uważam za niewłaściwe, tym bardziej, że jednym z efektów modyfikacji jest wprowadzenie do PZO ocen stanu zachowania, nie mających odzwierciedlenia w obowiązującej metodyce oceny stanu siedlisk przyrodniczych ani też w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Pragnę zwrócić uwagę, że określenie "stan zachowania" pochodzi z instrukcji sporządzania SDF i odnosi się do oceny całkowitych zasobów siedliska w danym obszarze Natura 2000. Wg aktualnego SDF stan zachowania siedlisk 9110 i 9130 w obszarze Wzgórza Bukowe posiada ocenę "A", siedliska 9160 - ocenę "C", siedliska 9190 - ocenę "B", a siedliska 91E0 - ocenę "A".</p>	<p><i>Leucorrhinia pectoralis.</i></p> <p>26) Wprowadzono zapis o uzupełnieniu stanu wiedzy o tych przedmiotach ochrony, we wnioskowanym zakresie.</p> <p>27) Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 32 Klubu Przyrodników.</p> <p>28) Dodano zapis <i>powinno się wyznaczać</i>, w punkcie 2 działania „Uzupełnienie sieci powierzchni referencyjnych...”, pomiędzy słowami „...o areale ponad 1 ha” i „w płatach siedlisk...”.</p> <p>29) Nie wprowadzono dodatkowego zapisu, gdyż podobnie brzmiący zapis wprowadzono wcześniej do działań ochronnych dla kilku przedmiotów ochrony. Poza tym prace hydrotechniczne i utrzymaniowe podlegają obowiązkowi zgłoszenia Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, na podstawie art. 118 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, i będą przedmiotem postępowania wyjaśniającego.</p> <p>30) Wprowadzono nowy wykaz ekosystemów referencyjnych, zaproponowanych przez Nadleśnictwo Gryfino, z uwzględnieniem adresów nowego PUL dla Nadleśnictwa, z pominięciem powierzchni, które na mocy zarządzenia Nadleśniczego Nadleśnictwa Gryfino zostały już włączone do ekosystemów referencyjnych.</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>Ocena stanu ochrony poszczególnych płatów siedlisk w obszarze Natura 2000, dokonywana jest według skali przedstawionej w wyżej wymienionym rozporządzeniu (FV - stan właściwy, U1 - stan niezadowolający, U2 - stan zły). W tym kontekście, wprowadzone przez RDOŚ zmiany rodzą pytanie - jakich płatów siedlisk dotyczą prezentowane składy gatunkowe upraw? Zaproponowane przez RDOŚ zmiany uważam za bezpodstawne, nie wynikające z uwag wniesionych przez Ministra</p> <p>Środowiska, merytorycznie nie uzasadnione i prowadzące do dalszego pogorszenia stanu siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Wzgórza Bukowe. W tym kontekście zmiany te znacznie wykraczają poza ustawowe upoważnienie.</p> <p>7) W działaniu nr 6 dla siedliska 9110, w działaniu nr 8 dla siedliska 9130, w działaniu nr 4 dla siedliska 9160 oraz w działaniu nr 4 dla siedliska 91E0, z tego samego co wyżej zakresu, wnoszę o wykreślenie dodanego sformułowania "w miarę możliwości", albowiem taki sposób (niejednoznaczny) formułowania ustaleń do aktu prawa miejscowego jest niezgodny z zasadami techniki prawodawczej, na co zwrócił uwagę Minister Środowiska w piśmie z dnia 15 lipca 2015 r. Jest to też zmiana nieuzasadniona merytorycznie.</p> <p>8) W działaniu dotyczącym dębu w składzie drzewostanów stanowiących siedlisko 9110,</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>wnoszę o przywrócenie bezpodstawnie wykreślonego zdania "Gniazd nie wyznaczać w płatach siedlisk zajmujących powierzchnię mniejszą niż 1 ha". Dla ochrony siedliska 9110 jest to niezmiernie istotne ustalenie ze względu na fakt, iż siedlisko to z reguły zajmuje w Puszczy Bukowej niewielkie, rozproszone płaty. Dopuszczenie na tych płatach rębni gniazdowej i późniejsze obsadzanie tych gniazd dębem, w praktyce powoduje totalną degradację siedliska (fot. 6-8). Zaproponowana przez RDOŚ zmiana jest bezpodstawsna, nie wynikająca z uwag wniesionych przez Ministra Środowiska, merytorycznie nie uzasadniona i prowadzi do dalszego pogorszenia stanu siedliska 9110. W tym kontekście zmiana ta znacznie wykracza poza ustawowe upoważnienie.</p> <p>9) W działaniu nr 1c z zakresu ochrony cech siedliska przyrodniczego podczas odnawiania drzewostanów (dla siedliska 9110 i 9130) oraz w analogicznym działaniu nr 3 dla siedliska 9160, wnoszę o przywrócenie pierwotnie wpisanego określenia "co najmniej 5%" zamiast obecnie proponowanego "około 5%". Z punktu widzenia ochrony gleby i runa w płatach kwaśnych buczyn, oraz zachowania różnorodności 5% powinno być traktowane jako niezbędne minimum. Ponadto, zapis w obecnie obowiązującym zarządzeniu jest zdecydowanie bardziej jednoznaczny, co tym samym ułatwi dokonywanie ocen przestrzegania ustaleń podczas późniejszych monitoringów. Zaproponowana</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>przez RDOŚ zmiana jest bezpodstawna, nie wynikająca z uwag wniesionych przez Ministra Środowiska, merytorycznie nie uzasadniona i prowadzi do dalszego pogorszenia stanu siedlisk 9110, 9130, 9160. W tym kontekście zmiana ta znacznie wykracza poza ustawowe upoważnienie.</p> <p>10) W działaniu nr 1b dla siedliska 9110 i siedliska 9130 z zakresu ochrony cech siedliska przyrodniczego podczas odnawiania drzewostanów, wnoszę o przywrócenie pierwotnie wpisanego typu rębni (rębnie stopniowe) zamiast obecnie proponowanych rębni złożonych, prowadzących do dalszej degradacji małych płatów. Zapropozowana przez RDOŚ zmiana jest bezpodstawna, nie wynikająca z uwag wniesionych przez Ministra Środowiska, merytorycznie nie uzasadniona i prowadzi do dalszego pogorszenia stanu siedliska 9110 i 9130. W tym kontekście zmiana ta znacznie wykracza poza ustawowe upoważnienie.</p> <p>11) W działaniach nr 2 i 3 z zakresu ochrony cech siedliska przyrodniczego podczas odnawiania drzewostanów (dla siedlisk 9110 i 9130) oraz w działaniach nr 4 i 5 dla siedlisk 9160 i 9190, wnoszę o przywrócenie pierwotnie wpisanych ustaleń dotyczących okresu oczekiwania na pojawienie się odnowienia naturalnego (co najmniej 6 lat od wykonania cięć przygotowawczych), stosowania rozwiązań pozostawiających część gleby bez przekształceń oraz wielkości powierzchni, na</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>której wykonywane jest mechaniczne przygotowanie gleby. Zaproponowane przez RDOŚ zmiany rażąco naruszają z trudem wypracowane, kompromisowe rozwiązania z okresu opracowywania PZO, obecnie są bezpodstawne, nie wynikają z uwag wniesionych przez Ministra Środowiska, merytorycznie nie uzasadnione i prowadzą do dalszego pogorszenia stanu przedmiotów ochrony. W tym kontekście zmiany te znacznie wykraczają poza ustawowe upoważnienie.</p> <p>12) W działaniu dotyczącym poprawy cech strukturalnych drzewostanów w siedlisku przyrodniczym 9110 i w siedlisku 9130, wnioskuję o przywrócenie na końcu treści punktu 3, usuniętego fragmentu: "... i na powierzchniach proponowanych rezerwatów", doprecyzowując go dodatkowym urealnającym fragmentem o treści "...które nie zostały uznane za powierzchnie referencyjne". Uzasadnienie jak wyżej.</p> <p>13) W bloku działań dotyczących zwiększenia zasobów martwego drewna w siedliskach leśnych (9110, 9130, 9160, 9190, 91E0), wnioskuję o przywrócenie pierwotnej treści działania nr 1, z jednoczesnym usunięciem dopisanych działań nr 2 i 3, które uważam za kuriozalne. Przypomnę, że celem dotychczas obowiązujących działań ochronnych dla siedlisk leśnych jest "Przywrócenie właściwego stanu ochrony - lasy z udziałem martwego drewna i starych drzew w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>ksylobiontycznej oraz innych gatunków typowych, z obecnością gatunków typowych i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania, w tym z powierzchniami chronionymi biernie. Celem powinno być w wyżej wymienionym zakresie osiągnięcie parametrów pozwalających na poprawę stanu siedliska zgodnie z kryteriami oceny, ustalonymi w metodykach monitoringu siedlisk przyrodniczych GIOŚ".</p> <p>Ocenę stanu siedliska przyrodniczego wykonuje się w oparciu o ocenę poszczególnych płatów tego siedliska. Metodyka nie przewiduje możliwości dokonywania oceny parametru "struktura i funkcja" w piacie ocenianego siedliska za pomocą ocen jakichkolwiek wskaźników zaczerpniętych z innych płatów. Poza tym, z merytorycznego punktu widzenia istotne jest aby występowanie tak deficytowego i zarazem kluczowego elementu ekosystemu leśnego jakim jest martwe drewno, było w miarę równomiernie rozłożone na całym obszarze Natura 2000. Tylko wówczas możliwe będzie zapewnienie swobodnego przepływu genów organizmów ksylobiontycznych i utrzymanie ich stabilnych populacji. Zaproponowane przez RDOS zmiany rażąco naruszają zasady ochrony siedlisk przyrodniczych, są bezpodstawne, nie wynikają z uwag wniesionych przez Ministra Środowiska, merytorycznie nie są uzasadnione i prowadzą do dalszego pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>ochrony w obszarze Natura 2000 Wzgórza Bukowe. W tym kontekście zmiany te znacznie wykraczają poza ustawowe upoważnienie.</p> <p>14) Proponowane działanie z zakresu utrzymania lub zwiększenia udziału starodrzewów w lasach dla siedlisk 9110, 9130, 9190, 91E0 jest nieprecyzyjne i niezgodne z uwagami Ministra Środowiska. Wniosuję o wyegzekwowanie realizacji działania w jego pierwotnej treści lub wskazanie obecnego udziału starych drzewostanów (przeszlórębnych) do zachowania jako powierzchnie referencyjne.</p> <p>15) W działaniu z zakresu ochrony ekotonów dla siedlisk 9110, 9130, 9160, 9190, wnioskuję o pozostawienie bez zmian dotychczas obowiązującego ustalenia. Zostało ono wypracowane w gronie wszystkich interesariuszy jako najdalej idący możliwy kompromis przy jednoczesnym zachowaniu funkcji rzeczywiście ochronnej. Zmienione obecnie działanie (bez uzasadnienia i bez wskazania Ministra Środowiska do zmiany), w praktyce sprawi, że tzw. strefy buforowe nie będą pełniły swojej funkcji w należyty sposób. Przypomnę, że zgodnie z Instrukcją ochrony lasu cz. I (2011), "ze względu na funkcje i korzystne cechy stref ekotonowych należy je chronić we wszystkich miejscach ich występowania, a także inicjować ich powstawanie". Z Instrukcji tej wynika, że słowo "kształtowanie" odnosi się do miejsc o zniszczonych lub</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>niedostatecznie ukształtowanych strefach ekotono- nowych i polega na ich wzbogacaniu, a nie uszczuplaniu zasobów.</p> <p>16) W działaniu ochronnym dotyczącym ochrony biernej biogrup w siedliskach 9110, 9130, 9160, 9190, a także w działaniu adresowanym do wszystkich przedmiotów ochrony (Ochrona bierna biogrup jako alternatywa dla sieci powierzchni referencyjnych), wnioskuję o przywrócenie dotychczas obowiązujących wartości: "co najmniej 5% wydzielienia" i minimalny wskaźnik powierzchni biogrupy "0,1 ha". Wartości te i tak zostały w dotychczasowym PZO ustalone w drodze kompromisu na minimalnym poziomie.</p> <p>17) Rażącym marginalizowaniem potrzeb ochrony różnorodności w siedlisku 9130 oraz lek- ceważeniem interesariuszy i zasad etyki Korpusu Służby Cywilnej jest także całkowite usunięcie (bez żadnej wzmianki o tym w uzasadnieniu!) działania ochronnego dotyczą- cego ochrony siedlisk leśnych kluczowych dla utrzymania najrzadziej spotykanych ga- tunków typowych dla lasów bukowych, o treści: "W wyznaczonych miejscach koncentracji stanowisk najrzadziej spotykanych gatunków bioty typowej dla buczyn, zagrożonych w skali regionalnej i krajowej, w tym rzadko spotykanych gatunków objętych ścisłą ochroną gatunkową stosować tylko rębnię stopniową (IVd) lub przerębową (V) w okresie</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>zimowym i nie wykonywać na tych powierzchniach mechanicznego przygotowywania gleby". Działanie to było przewidziane do realizacji w wydzielonych fragmentach gruntów leśnych Nadleśnictwa Gryfino: 69a (pas 100 m wzdłuż S skraju lasu), 163c (pas 100 m od strumienia), 237h (wzniesienie w cz. E), 238d (pas 50 m od skraju lasu), 2461 (50 m od SE skraju lasu, wraz z NE krańcem 246s), 246j (cz. N), 347dg. Wniosuję o przywrócenie tego działania do treści PZO.</p> <p>18) Z jakiego powodu usunięto słowo "pilne" z działania przewidzianego dla siedliska 9190, dotyczącego eliminowania i ograniczania udziału gatunków inwazyjnych w składzie drzewostanów i podszytów? Dotychczasowy zapis uważam za szczególnie istotny w tym siedlisku, stąd wnoszę o jego przywrócenie.</p> <p>19) W działaniu adresowanym do siedliska 91E0, dotyczącym eliminowania i ograniczania udziału gatunków inwazyjnych w składzie drzewostanów i podszytów, wniosuję o dodanie w punkcie 1 rdestowców. Rdestowce zostały zawleczone w wielu miejscach do Puszczy Bukowej podczas doraźnej naprawy dróg i szybko się rozprzestrzeniają zwłaszcza w dolinie Potoku Kłobuckiego i innych dolinach cieków z łęgami.</p> <p>20) W ostatnim działaniu z grupy działań dotyczących zwiększenia zasobów martwego drewna w siedlisku 91E0, wniosuję o dodanie po słowie "granic", brakującego fragmen-</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>tu "rezerwatów".</p> <p>21) Wnioskuje o przywrócenie pierwotnej (obecnie obowiązującej) treści działania ochronnego dla siedliska 91E0 w zakresie szczególnej ochrony leśnych ekosystemów źródłiskowych i łęgowych. Łęgi, zwłaszcza źródliskowe należą do bardzo wrażliwych ekosystemów. W obszarze Wzgórz Bukowych płaty siedliska w podtypie źródliskowym przenikają się z pozostałymi typami łęgów kształtującymi się zazwyczaj w sposób naturalny, a każda ingerencja powoduje drastyczne pogorszenie stanu ochrony.</p> <p>22) Wprowadzone w odniesieniu do traszki grzebieniastej i kumaka, zmiany treści działań w zakresie ochrony powiązań ekologicznych między populacjami i siedlisk zimowania, są zdecydowanie zbyt daleko idącym złagodzeniem obowiązującego Planu zadań ochronnych. RDOS jest przecież świadom, że szczególnie w tym obszarze Natura 2000, wobec przeogromnej presji inwestycyjnej, konieczne jest zdecydowane wprowadzenie jednoznacznych przepisów ochronnych, które zapewnią ochronę wszystkich siedlisk gatunku: rozrodczych, przestrzeni dyspersyjnych i żerowiskowych, przestrzeni migracyjnych i miejsc zimowania.</p> <p>Należy pamiętać, że obydwa gatunki funkcjonują w formie metapopulacji, a w okresie rozrodczym poszczególne osobniki przemieszczają się między</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>różnymi zbiornikami i kolejno, w wielu różnych zbiornikach odbywają gody i składają skrzek (pojedynczy samiec, w jednym okresie rozrodczym zapładnia samice w wielu różnych zbiornikach). Dla oceny potrzeb siedliskowych kumaka niezmiernie istotny jest również fakt, że w okresie dyspersji polęgowej, młode kumaki i traszki, masowo opuszczają zbiorniki, w których się wylęgły i rozpraszają się we wszystkich kierunkach. Do nastania okresu zimowania i rozpoczęcia wędrówek na zimowiska, przebywają w całej przestrzeni otaczającej zbiorniki wodne.</p> <p>Kumaki przemieszczają się na odległości do 1000 metrów a traszki grzebieniaste na odległość do 1290 m (Kurek i in. 2011², Mazgajska i Rybacki 2012³), a więc cały obszar, po którym się poruszają, gdzie odbywają gody, gdzie żerują, gdzie się rozpraszają w okresie dyspersji polęgowej i gdzie zimują, jest ich siedliskiem (zgodnie z definicją siedliska gatunku zawartą w art. 5 pkt 18 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody^{3 4 5}). Siedliska lądowe są dla kumaków i traszek nie mniej ważne niż siedliska wodne (Rybacki, Maciantowicz 2006\ Zieliński 2007⁶, Kurek i</p>	

² Kurek T., Rybacki M., Sołtysiak M. 2011. Poradnik ochrony płazów. Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot. Bystra.

³ Mazgajska J., Rybacki M. 2012. 1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*. W: Makomaska-Juchniewicz M., Baran P. (red.). Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część III. GIOŚ, Warszawa.

⁴ Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

18) siedlisko roślin, siedlisko zwierząt lub siedlisko grzybów - obszar występowania roślin, zwierząt lub grzybów w ciągu całego życia lub dowolnym stadium ich rozwoju;

⁵ Rybacki M., Maciantowicz M. 2006. Ochrona żółwia błotnego, traszki grzebieniastej i kumaka nizinnego. Wydawnictwo Klubu Przyrodników. Świebodzin.

⁶ Zieliński P. 2007. Dlaczego warto chronić kumaka nizinnego *Bombina bombina*? Studia i Materiały Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej, 9(16): 470-474.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>in. 2011, Mazgajska, Rybacki 2012) i bez ich ochrony, bez zachowania spójności i przeciwdziałania fragmentacji, nie jest możliwe zachowanie właściwego stanu ochrony oraz długotrwałe utrzymanie gatunku. Traszka grzebieniasta i kumak nizinny są gatunkami, dla których między innymi został wyznaczony obszar Natura 2000 Wzgórza Bukowe i w myśl przepisów krajowych oraz Dyrektywy Siedliskowej, wszystkie ich siedliska wymagają ochrony, a także odtwarzania, jeśli zostały zniszczone.</p> <p>W tej sytuacji wnoszę o zastosowanie następującej treści działania: "Zapewnienie stałego utrzymywania powiązań ekologicznych między siedliskami gatunku - nie dopuszczanie do ich izolowania przez otaczanie zabudową lub infrastrukturą uniemożliwiającą lub znacząco utrudniającą migrację i dyspersję (w obszarze o promieniu 1 km od zbiorników rozrodczych). Utrzymywanie w rejonie bytowania poza zbiornikami (w obszarze o promieniu 1 km od nich) siedlisk półnaturalnych (lasy, zarośla, zadrzewienia, łąki, nieużytki naturogeniczne) oraz związanych z ekstensywnym krajobrazem rolniczym (odłogi, użytki zielone, miedze, grunty orne). Ustalenie nie dotyczy terenów dopuszczonych do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego zarządzenia, terenów, dla których przed dniem wejścia w życie</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>niniejszego zarządzenia zostały wydane decyzje o warunkach zabudowy lub pozwolenia na budowę oraz modernizacji lub przebudowy legalnie wybudowanych obiektów istniejących w dniu wejścia w życie niniejszego zarządzenia".</p> <p>Zaplanowane w przedmiotowym działaniu środki ochronne są niezbędne w tym obszarze dla utrzymania niepogorszonego stanu ochrony silnie zagrożonych wymarciem na tym terenie płazów (traszki grzebieniastej i kumaka nizinnego). Jak wynika z art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, podstawowym celem sporządzania i ustanawiania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 jest utrzymanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Aby umożliwić realizację tego celu (wynikającego również z przepisów Dyrektywy Siedliskowej), ustawodawca przewidział możliwość określania w planie zadań ochronnych, rozmaitych działań ochronnych wskazując ich przykłady w art. 28 ust. 10 pkt 4. Użycie w tym punkcie przez ustawodawcę zwrotu „w szczególności” oznacza, że ustawodawca nie wyklucza możliwości planowania działań innych niż te, które zawierają się w pojęciach „ochrona czynna”, „monitoring stanu przedmiotów ochrony”, „monitoring realizacji celów...”, „uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony” i „uzupełnienie stanu wiedzy o</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>uwarunkowaniach ochrony przedmiotów ochrony”. Zagospodarowywanie przestrzeni należy do czynników najsilniej, i na ogół nieodwracalnie ingerujących w środowisko przyrodnicze, a co gorsze - najczęściej wiąże się z równoległym występowaniem innych czynników negatywnie oddziałujących na siedliska przyrodnicze czy siedliska gatunków będących przedmiotem zainteresowania UE. Uwarunkowania prawne wynikające z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu dopuszczają możliwość zmiany sposobu użytkowania gruntów (w tym na cele budowlane) zarówno poprzez dokumenty o charakterze planistycznym (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego poprzedzony opracowaniem i uchwaleniem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), jak i w drodze decyzji administracyjnej (decyzje o warunkach zabudowy i o ustaleniu inwestycji celu publicznego). Tym samym niewystarczające jest ujęcie środków ochronnych tylko w załączniku nr 6 PZO, ponieważ pozostaną one tylko wskazaniem do zmiany istniejących studiów i planów miejscowych, ale nie będą miały żadnej mocy, dopóki takie zmiany nie zostaną wprowadzone. Zapisy w załączniku nr 6 nie będą miały też żadnej mocy względem decyzji o warunkach zabudowy. Sugerowane wykreślenie wskazanego działania znacznie pogorszyłoby reżim ochronny obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe, co byłoby niezgodne z</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>ustawową dyspozycją zawartą w art. 28 ust. 5, niedopuszczającą do zmiany planu zadań ochronnych „na niekorzyść przedmiotów ochrony”. Nadmieniam, że forma działania, o którą wnioskuję powyżej, jest akceptowalna dla Ministra Środowiska, czego przykładem jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 1 lutego 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Śmiadowo PLH320042 (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 611).</p> <p>23) W działaniu ochronnym przewidzianym dla kumaka nizinnego, dotyczącym modyfikacji gospodarki rybackiej, wnoszę o dodanie do treści działania nowego punktu: "Zbiorniki śródpolne i śródłukowe, które dotychczas nie były użytkowane rybacko, utrzymywać jako nieużytki rybackie". W tym samym działaniu wnoszę o zmianę miejsca realizacji w następujący sposób: "Wszystkie stanowiska gatunku w obszarze, w których jest prowadzona gospodarka rybacka". Celem tej zmiany jest wyeliminowanie możliwości zarybiania zbiorników dotychczas wolnych od gospodarki rybackiej (ryby chętnie zjadają skrzek i larwy płazów).</p> <p>24) Zakres i treść działań dla wydry należy zmienić w oparciu o wyniki uzupełnienia stanu wiedzy zleconego przez RDOŚ i wykonanego przez Dr Mieczysława Stachowiaka z zespołem (Tomasz Klejdysz, Błażej Garstecki, Roman</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>Wąsala) w 2015 r.</p> <p>25) Brak działań ochronnych dla zalotki większej <i>Leucorrhinia pectoralis</i>. Z uwagi na charakter zajmowanych przez ten gatunek siedlisk, wnioskuję o ich uzupełnienie w formie kompilacji ustaleń przewidzianych dla siedlisk przyrodniczych 3150 i 7140. W działaniach z zakresu uzupełnienia stanu wiedzy należy zaplanować</p> <p>26) Dla mopka i nocka dużego należy zaplanować działania z zakresu uzupełnienia stanu wiedzy o rozmieszczeniu w obszarze miejsc rozrodu, kryjówek letnich i przejściowych a także miejsc żerowania. W chwili obecnej wiedza w tym zakresie (poza znajomością 5 miejsc zimowania), jest niedostateczna dla skutecznej ochrony tych gatunków.</p> <p>27) W przepisie nr 3 dotyczącym działania ochronnego przewidzianego dla wszystkich przedmiotów ochrony, a dotyczącego uzupełnienia i utrzymania sieci rezerwatów przyrody jako powierzchni referencyjnych siedlisk przyrodniczych, wnoszę o dodanie po słowach "Czajcza Góra", proponowanego rezerwatu o nazwie "Dolina Ponikwy". Obiekt ten był już proponowany do ochrony w latach powojennych i z aktualnego stanu wiedzy wynika, że zasadne jest dalsze prowadzenie analiz pod kątem objęcia go ochroną rezerwatową. Jest to istotne zwłaszcza wobec utraty przez "Węglino" znacznej części walorów</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>przyrodniczych kwalifikujących do objęcia ochroną. W tym samym działaniu ochronnym, na końcu zdania "... a następnie uzupełnienie sieci rezerwatów poprzez ustanowienie nowych obiektów". Wnioskowane uzupełnienie pozwoli na sfinalizowanie trwających od wielu lat koncepcji sieci rezerwatów w Puszczy Bukowej i tym samym znacząco przyczyni się do poprawy stanu najważniejszych siedlisk przyrodniczych w Puszczy Bukowej oraz typowych dla nich, często silnie zagrożonych gatunków.</p> <p>28) W punkcie 2 działania "Uzupełnienie sieci powierzchni referencyjnych...", pomiędzy słowami "...o areale ponad 1 ha" i "w płatach siedlisk..." dodać brakujące słowo "wyznaczać".</p> <p>29) Zamiast usuniętego działania dotyczącego melioracji szczegółowych i podstawowych (adresowanego do wszystkich przedmiotów ochrony), wnioskuję o wpisanie działania: "Podczas planowania i realizacji budowy oraz bieżącego utrzymania i konserwacji sieci i urządzeń melioracyjnych, uwzględniać wymagania siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków zależnych od wód, będących przedmiotami ochrony w obszarze".</p> <p>W wykazie powierzchni referencyjnych znajdującym się na końcu zmienianego załącznika nr 5, podczas usuwania "oddz. 246m", do pozostałego wydzielenia "j" nie przypisano numeru oddziału, skutkiem czego, powstał błąd przypisujący wydzielenie "j" do wcześniej wymienionego oddz. 239.</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>Poprawnie powinno być "... oddz. 239b, oddz. 246j...". W związku z możliwymi zmianami numeracji wydzieleń, wnioskuję także o wskazanie, że numeracja wydzieleń podana została wg oznaczeń z PUL dla Nadleśnictwa Gryfino na lata 2007-2016 i PUL dla Nadleśnictwa Kliniska na lata 2008-2017.</p>	
		<p>6. W Załączniku nr 5 zmieniającym Załącznik nr 6 do zarządzenia wnioskuję o wprowadzenie następujących zmian:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Tytuł załącznika nr 6 powinien brzmieć identycznie jak tytuł tego załącznika w treści zarządzenia. 2) Wnoszę o przywrócenie bezpodstawnie usuniętych fragmentów treści ustaleń odnoszących się do zmian Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stare Czarnowo, a w szczególności punktów o treści: <p>- "zakaz wprowadzania nowej zabudowy w odległości 1000 m od brzegów zbiorników i mokradeł stanowiących siedliska lęgowe kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej oraz od naturalnych zbiorników eutroficznych i dystroficznych (z wyjątkiem terenów dopuszczonych do takiej zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących lub wszczętych do dnia wejścia w życie niniejszego zarządzenia oraz terenów, dla których do dnia wejścia w życie niniejszego</p>	<p>Uwagi częściowo uwzględniono.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Wprowadzono jednolitą numerację załącznika i treści zarządzenia. 2) Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 9 Klubu Kniejołaza i uwagi 34 Klubu Przyrodników.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>zarządzenia wydane zostały decyzje o warunkach zabudowy lub decyzje o pozwoleniu na budowę)",</p> <ul style="list-style-type: none"> - "zachowanie powiązań ekologicznych w obrębie obszaru poprzez niedopuszczanie do tworzenia ciągłych pasm zabudowy z towarzyszącą jej zielenią urządzoną przecinających w całości pasma krajobrazu otwartego pomiędzy gruntami leśnymi oraz jeziorami", - "Zweryfikować należy zgodność ustaleń Studium względem obowiązującego Planu ochrony Szczecińskiego Parku Krajobrazowego "Puszcza Bukowa" w zakresie możliwego rozwoju zabudowy. W szczególności w kontekście celów ochrony obszaru Natura 2000 przeanalizować należy wskazane w Studium propozycje rozszerzania zabudowy pod kątem możliwości dyspersji i bytowania gatunków stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 (w tym kumaka i traszki grzebieniastej) oraz pod kątem integralności obszaru". <p>Ustalenia te zostały usunięte bez żadnego formalnego powodu, nie wynikają z uwag wniesionych przez Ministra Środowiska (a nawet są z nimi sprzeczne), merytorycznie nie są uzasadnione i prowadzą do dalszego drastycznego pogorszenia stanu siedlisk zagrożonych gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Wzgórza Bukowe. W tym kontekście zmiany te znacznie wykraczają poza ustawowe upoważnienie i podważają autorytet RDOŚ jako organu ochrony przyrody. Do niniejszej uwagi ma zastosowanie także treść uzasadnienia</p>	

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>zawarta powyżej, w punkcie 22.</p> <p>7. Podsumowując, uważam za niezwykle żenujące wprowadzenie przez organ odpowiedzialny za ochronę przyrody w całym województwie i nadzór nad obszarami chronionymi, tak daleko idących zmian, które w zdecydowanej większości będą negatywnie oddziaływały na poszczególne komponenty chronionego obszaru i nie zapewnią poprawy stanu ochrony ani tym bardziej odtwarzania zniszczonych siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków ważnych dla Wspólnoty i uznanych w tym obszarze za przedmioty ochrony. Takie postępowanie jest niezgodne z przepisami ustawy o ochronie przyrody i z przepisami Dyrektywy Siedliskowej, a nade wszystko podważa sens istnienia Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie.</p> <p>Wnoszę aby podczas rozpatrywania zgłoszonych w niniejszym piśmie uwag, zostały one przedstawione w tabeli rozpatrzenia uwag w dokładnym brzmieniu, a w przypadku nie uwzględnienia którejś z uwag - wnoszę o podanie precyzyjnego i merytorycznego uzasadnienia w sposób zgodny z zasadami określonymi w Zarządzeniu nr 70 Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2011 r. w sprawie wytycznych w zakresie przestrzegania zasad służby cywilnej oraz w sprawie zasad etyki korpusu służby cywilnej (M.P. 2011.93.953), w tym zwłaszcza - w sposób określony w §5 pkt 3 wskazanego zarządzenia.</p> <p>Jednocześnie, uprzejmie proszę o dopisanie mnie do listy osób zainteresowanych zmianami w przepisach prawnych dotyczących Wzgórz Bukowych i tym samym</p>	<p>Uwagi nie uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 2 i 3 Klubu Kniejołaza oraz uwagi 1 Klubu Przyrodników).</p> <p>Dodatkowo uzupełniono listę osób zainteresowanych zmianami w PZO dla Wzgórz Bukowych i tym samym będzie Pani każdorazowo powiadamiana o toczących się procedurach z udziałem społeczeństwa.</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		každorazowe powiadamianie o toczących się procedurach z udziałem społeczeństwa.	
5	Nadleśnictwo Gryfino	<p>1. Załącznik nr 5:</p> <p>Dotyczy siedlisk przyrodniczych - 9110, 9130, 9160, 9190, 91E0</p> <p>1) Zwiększenie zasobów martwego drewna w siedliskach leśnych</p> <p>Jest:</p> <p><i>[...] Drewno przeznaczone do wywózki składować i przetrzymywać poza miejscami nasłonecznionymi, w odległości dłuższej niż 150 m od granic rezerwatów, w terminie od 1 września do 14 maja (poza okresem rójki owadów). [...]</i></p> <p>Nadleśnictwo Gryfino wnosi o korektę zapisu na:</p> <p><i>[...] Zaleca się składować i przetrzymywać drewno przeznaczone do wywózki poza miejscami nasłonecznionymi, w odległości dłuższej niż 150 m od granic rezerwatów, w terminie od 1 września do 14 maja (poza okresem rójki owadów) [...]</i></p> <p><u>Uwaga - w przypadku siedlisk: 9190, 91E0 zapis brzmi [...] Drewno przeznaczone do wywózki składować i przetrzymywać poza miejscami nasłonecznionymi, w odległości dłuższej niż 150 m od granic, w terminie od 1 września do 14 maja (poza okresem rójki owadów).[...]</u></p> <p>Nadleśnictwo Gryfino wnosi o ujednolicenie zapisu na: [...] 150 m od granic rezerwatów.</p>	<p>Uwagę uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 20 Grażyny Domian).</p>
		<p>2. Minimalizacja ingerencji w środowisko leśne podczas pozyskania drewna Jest:</p> <p><i>[...] Drewno pozyskiwać przy użyciu technologii minimalizujących ingerencję w środowisko leśne.</i></p>	<p>Uwagę uwzględniono. Wprowadzono stosowny zapis.</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p><i>Zaleca się koncentrowanie prac rębnych w okresie zimowym [...]</i></p> <p>Nadleśnictwo Gryfino wnosi o korektę zapisu na:</p> <p><i>[...] Zaleca cię pozyskiwać drewno przy użyciu technologii minimalizujących ingerencję w środowisko leśne. Zaleca się koncentrowanie prac rębnych w I oraz IV kwartale.</i></p>	
		<p>3. Ochrona cech siedliska przyrodniczego podczas odnawiania drzewostanów Dotyczy siedliska przyrodniczego 9190</p> <p>Jest:</p> <p><i>[...] W celu wsparcia odnowienia naturalnego w drzewostanach rębnych dopuszcza się mechaniczne przygotowanie gleby z warunkiem zachowania fragmentów runa bez ingerencji o łącznej powierzchni stanowiącej co najmniej 5% powierzchni wydzielania o minimalnej powierzchni zachowywanych płatów wynoszącej 1 ar. [...]</i></p> <p>Nadleśnictwo Gryfino wnosi o korektę zapisu na:</p> <p><i>[...] W celu wsparcia odnowienia naturalnego w drzewostanach rębnych dopuszcza się mechaniczne przygotowanie gleby z warunkiem zachowania fragmentów runa bez ingerencji o łącznej powierzchni stanowiącej ok. 5% powierzchni wydzielania o minimalnej powierzchni zachowywanych płatów wynoszącej 1 ar. [...]</i></p>	Uwagę uwzględniono. Wprowadzono stosowny zapis.
		<p>4. Ochrona bierna biogrup</p> <p>Dotyczy siedlisk przyrodniczych: 9110, 9130, 9160, 9190, 91E0</p> <p>Jest:</p> <p><i>[...] Wykluczać z użytkowania gospodarczego i hodowlanego w</i></p>	Uwagę uwzględniono. Wprowadzono stosowny zapis.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p><i>drzewostanach rębnych i przeszlorębnych biogrupy o powierzchni stanowiącej ok. 5% wydzielania przekraczającego 1 ha (powierzchnia biogrup nie może być mniejsza 0,06 ha).[...]</i></p> <p>Nadleśnictwo Gryfino wnosi o korektę zapisu na:</p> <p><i>[...] Wykluczać z użytkowania gospodarczego i hodowlanego w drzewostanach rębnych i przeszlorębnych biogrupy o powierzchni stanowiącej ok. 5% wydzielania przekraczającego 1 ha (powierzchnia biogrup nie może być mniejsza 0,06 ha). Nie dotyczy bloków upraw pochodnych.[...]</i></p>	
		<p>5. Dąb w składzie drzewostanów Dotyczy siedliska przyrodniczego 9160 Jest:</p> <p><i>[...] Na siedliskach grądów utrzymywać udział dębu jako gatunku panującego lub domieszkowego. Wobec braku odnowień naturalnych dębu odnawiać go sztuczne w gniazdach, przy czym gniazda nie powinny mieć powierzchni większej niż 50 arów. Gniazd nie wyznaczać w płatach siedlisk zajmujących powierzchnię mniejszą niż 1 ha. [...]</i></p> <p>Nadleśnictwo Gryfino wnosi o korektę zapisu na:</p> <p>Na siedliskach grądów utrzymywać udział dębu jako gatunku panującego lub domieszkowego. Wobec braku odnowień naturalnych dębu odnawiać go sztuczne w gniazdach, przy czym gniazda nie powinny mieć powierzchni większej niż 50 arów.</p> <p>W płatach siedlisk zajmujących powierzchnię mniejszą niż 1 ha dąb wprowadzać w ramach rębni II na powierzchniach otwartych.[...]</p>	Uwagę uwzględniono. Wprowadzono stosowny zapis.
		<p>6. Uzupełnienie i utrzymanie sieci rezerwatów przyrody jako powierzchni referencyjnych siedlisk przyrodniczych - podmiot</p>	Uwagę uwzględniono. Wprowadzono stosowny zapis.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>odpowiedzialny</p> <p>Jest:</p> <p>[...] Nadleśniczy Nadleśnictwa Gryfino i Kliniska, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie [...]</p> <p>Nadleśnictwo Gryfino wnosi o korektę zapisu na:</p> <p>[...] Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie w porozumieniu z Nadleśniczym Nadleśnictwa Gryfino i Kliniska [...]</p>	
		<p>7. Należy wskazać poprawną lokalizację ekosystemów referencyjnych zgodnie z nowym Planem Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Gryfino na lata 2017-2026, tj.:</p> <p>20 c, 23 a, 27 b, 22 b, 22 c, 97 a, 94 c, 97 c, 105 g, 239 b, 197 b, 41 b, 41 c, 41 d, 41 f, 208 b, 202 h, 202 i, 202 j, 202 o, 200 c, 347 a, 347 c, 348 d, 182 d, 127 m, 127 n, 209 d, 209 f, 209 g, 192 d, 192 c, 59 d, 60 a (część 0,60 ha), 63 a (część 0,29 ha), 195 h, 187 d, 188 a, 189 a, 81 f, 84 a, 84 b, 85 a, 123 g, 111 a, 111 d, 111 n, 113 c, 129 c, 129 h, 130 c, 131 d, 132 c, 145 f, 146 a, 146 f, 163 a, 246 j, 260 a, 281 c, 282 b, 300 b, 203 g, 144 a, 144 g (część 0,16 ha), 162 c, 218 f, 320 g, 9 c, 27 d, 27 f, 187 b, 97 k, 170 g, 171 d, 80 f, 86 b, 121 d (część 0,5 ha), 139 a (część 0,5 ha), 141 c, 143 b, 105 f, 105 i, 95 d, 246 h, 246 o, 238 d, 134 b, 148 b, 50 a (część 2 ha), 50 c, 51 c, 69 d, 203 d (część 1,01 ha), 203 f, 345 d, 345 f, 345 c (część 0,8 ha), 347 g, 347 k, 347 d (część 2,3 ha), 218 d, 201 a, 202 c, 215 a, 215 b, 215 c, 215 h, 215 f, 216 b, 235 a, 319 a, 319 b, 319 c, 319 d, 319 g, 319 f, 327 a, 327 b, 327 c, 327 d, 327 f, 327 g, 350 a, 350 f, 366 j, 366 l, 348 c, 349 a, 278 c, 278 g, 325 d, 361 d, 362 c, 362 l, 362 o, 362 s, 362 t,</p>	<p>Uwagę uwzględniono. Wprowadzono stosowny zapis.</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		362 x, 96 a, 96 c, 96 g, 104 (część 0,03 ha), 5 g, 5 h, 10 a, 259 b.	
6	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	<p>Załącz. nr 5 (Zwiększenie zasobu martwego drewna w siedliskach leśnych) - dot. siedlisk przyrodniczych: 9110, 9130, 9160, 9190, 91E0 jest zapis: <i>Drewno przeznaczone do wywózki składować i przetrzymywać poza miejscami nasłonecznionymi, w odległości dłuższej niż 150 m od granic rezerwatów, w terminie od 1 września do 14 maja (poza okresem rójki owadów).</i></p> <p>Wnosimy o ujednolicenie zapisu dla wszystkich siedlisk przyrodniczych (dla 9160 inny zapis) na:</p> <p>Zaleca się składować i przetrzymywać drewno przeznaczone do wywózki poza miejscami nasłonecznionymi w odległości dłuższej niż 150 m od granic rezerwatów, w terminie od 1 września do 14 maja (poza okresem rójki owadów)</p>	Uwagę uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 20 Grażyny Domian i uwagi 1 Nadleśnictwa Gryfino).
		<p>Załącz. nr 5 (Minimalizacja ingerencji w środowisko leśne podczas pozyskania drewna) - dot. siedlisk przyrodniczych: 9110, 9130, 9160, 9190, 91E0 jest zapis: <i>Drewno pozyskiwać przy użyciu technologii minimalizujących ingerencję w środowisko leśne. Zaleca się koncentrowanie prac rębnych w okresie zimowym.</i></p> <p>Wnosimy o korektę zapisu na:</p> <p><i>Zaleca się pozyskiwać drewno przy użyciu technologii minimalizujących ingerencję w środowisko leśne. Zaleca się koncentrowanie prac rębnych w I oraz IV kwartale.</i></p>	Uwagę uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 2 Nadleśnictwa Gryfino).
		<p>Załącz. nr 5 (Ochrona cech siedliska przyrodniczego podczas odnawiania drzewostanów) - dot. siedliska przyrodniczego 9190:</p> <p><i>W celu wsparcia odnowienia naturalnego w drzewostanach</i></p>	Uwagę uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 3 Nadleśnictwa Gryfino).

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p><i>rębnych dopuszcza się mechaniczne przygotowanie gleby z warunkiem zachowania fragmentów runa bez ingerencji o łącznej powierzchni stanowiącej co najmniej 5% powierzchni wydzielania o minimalnej powierzchni zachowywanych płatów wynoszącej 1 ar.</i></p> <p>Wnosimy o korektę zapisu (tak jak dla pozostałych siedlisk przyrodniczych) na:</p> <p><i>W celu wsparcia odnowienia naturalnego w drzewostanach rębnych dopuszcza się mechaniczne przygotowanie gleby z warunkiem zachowania fragmentów runa bez ingerencji o łącznej powierzchni stanowiącej ok. 5% powierzchni wydzielania o minimalnej powierzchni zachowywanych płatów wynoszącej 1 ar.</i></p>	
		<p>Załącznik nr 5 (Uzupełnienie sieci powierzchni referencyjnych poza rezerwatami przyrody).</p> <p>Nadleśnictwa Gryfino i Kliniska przekażą listę wyznaczonych ekosystemów referencyjnych. Wnosimy o wykreślenie pkt. 1. Nie da się równomiernie rozmieścić ekosystemów referencyjnych w tak dużym kompleksie leśnym ani docelowo w każdym oddziale lub oddziale przyległym do miejsca występowania siedliska przyrodniczego.</p>	<p>Przyjęto do wiadomości treść uwagi dotyczącej przekazania listy wyznaczonych ekosystemów referencyjnych. Nie uwzględniono uwagi dotyczącej wykreślenia pkt 1. Ekosystemy referencyjne powinny być w miarę możliwości równomiernie rozmieszczone w całym kompleksie leśnym, chroniąc zróżnicowane i reprezentatywne dla obszaru Natura 2000 siedliska przyrodnicze. W zwartych kompleksach kwaśnych i żyznych buczyn oraz dąbrów dążyć do stworzenia sieci ekosystemów referencyjnych w taki sposób by docelowo w każdym oddziale lub oddziale przyległym do miejsca występowania danego siedliska przyrodniczego znajdowała się jego powierzchnia referencyjna. Wyjątkiem mogą być obszary, gdzie brak wydzieleń z drzewostanami w wieku rębnym i przeszlorębnym. Działanie polega na rozważeniu możliwości uzupełnienia sieci ekosystemów referencyjnych wyłączonych z użytkowania gospodarczego, uzupełniających sieć rezerwatów</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			przyrody. Dlatego przy uzupełnieniu tej sieci ważne jest zachowanie przedmiotowych kryteriów wyznaczania ekosystemów referencyjnych.
		<p>Załącz. nr 5 (Ochrona bierna biogrup)</p> <p>- dot. siedlisk przyrodniczych: 9110, 9130, 9160, 9190, 91E0 jest zapis: Wykluczać z użytkowania gospodarczego i hodowlanego w drzewostanach rębnych i przeszlorębnych biogrupy o powierzchni stanowiącej ok. 5% wydzielienia przekraczającego 1 ha (powierzchnia biogrup nie może być mniejsza 0,06 ha).</p> <p>Wnosimy o dopisanie do zapisu:</p> <p><i>Zapis nie dotyczy bloków upraw pochodnych.</i></p>	Uwagę uwzględniono. (Patrz sposób rozpatrzenia uwagi 4 Nadleśnictwa Gryfino).

W wyniku procedury z udziałem społeczeństwa zgłoszono uwag i wniosków. Ich zestawienie wraz z informacją w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę oraz w jakim zakresie zostały uwzględnione zawarto w poniższej tabeli.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Zachodniopomorskiego w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r., poz. 525) – pismo z dnia 2017 r. znak: